RADIO FREE EUROPE
EAST EUROPE RESEARCH & ANALYSIS

CZECHOSLOVAK UNIT

PŘEHLED TISKU

Číslo: 249 (XI.)

Datum: 29.8.1968

OBSAH

MLADÝ SVĚT (21. - 23. SRPNA 1968) str. 2

SIGNÁL (23. SRPNA 1968) str. 8

REPORTÉR (26. SRPNA 1968) str. 17

ČESKOSLOVENSKÝ SPORT (26. SRPNA 1968) str. 27

RUDÉ PRÁVO (27. SRPNA 1968) str. 38

MLADÁ FRONTA (27. SRPNA 1968) str. 76

SOUČASNÍK č. 6 (27. SRPNA 1968) str. 97

LETÁK OKUPAČNÍCH VOJSK str.101

LETÁK O INTERNACI ČLENŮ PŘEDSEDNICTVA ÚV KSČ str.102

LETÁK PŘEDVÁLEČNÝCH ČLENŮ KSČ str.103

LETÁK SE ŠVEJKEM str.104

TISKOVINA (Obrázková) str.105

---

21. - 23. SRPNA

PRAHA

MLADÝ SVĚT - 21. - 23. SRPNA 1968

Čtyřstránkovém číslo v obvyklém formátu, obsahující řadu velmi působivých fotografií.

Na první straně

5 fotografií.

1) Pomník se sovětským tankem v Praze na Smíchově, postavený v roce 1945. Je na něm umístěn první tank, který vjel do Prahy 9. května 1945. Za pomníkem je vidět vchod do bývalých Štefánikových kasáren a před vchodem tank okupační armády.

2) Záběr z Václavského náměstí. Shluk občanů před plakátem, na němž jsou fotografie presidenta Ludvíka Svobody, A. Dubčeka, Smrkovského, Špačka, Kučery a Kriegela. Dále nápisy: Socialismus, Spojenectví, Suverenita, Svoboda.
Ve spodní části jsou zřejmě fotografie zrádců, z nichž je identifikovatelný pouze Rigo.

3) Záběr okupačního výzvědného vozu, které vojáci opravují.

4) Záběr z pražské ulice - jedoucí výzvědný vůz a před ním muž s napřaženou rukou, který jakoby se chtěl postavit vozidlu do cesty a zastavit je.

5) Sovětský tank na pražském nábřeží s hlavní namířenou na druhý břeh řeky.

Druhá strana:

Dvě fotografie: a) Záběr demonstračního průvodu
b) Okupační tanky obklopené občany

a tento text:

ÚDIV

Do budovy Národního shromáždění se vrátila dvoučlenná delegace poslanců inženýrů Bořkovec, Budrych. Měli odevzdat na velvyslanectví NDR protestní dopis Národního shromáždění, adresovaný parlamentu NDR. Naši poslanci byli přijati zástupcem německého velvyslance, který se divil, že parlament zasedá a protestuje proti okupaci naší země pěti státy varšavské smlouvy. Jejich jednotky jsou prý zde legálně, neboť prý byly pozvány našimi činiteli. Na dotaz, kteří činitelé je pozvali, zástupci velvyslanectví neodpověděli. Německé velvyslanectví protest nepřijalo.

Na ručně psaném letáku v pražské ulici jsme viděli tento text: „HÁCHA 1939 – KOLDER 1968". Nadešla doba rozhodování. Vážíme si všech, kteří v těchto osudových chvílích národa prokázali charakter, pohrdáme kolaboranty a zrádci. Tato hodina maže všechny dosavadní chyby, všechny dosavadní zásluhy. Tyto dny jsou prověrkou každého z nás. Inspirováni letákem neznámého soudruha, otiskujeme jména kolaborantů pod titulem:

HÁCHA 1968

INDRA Alois, KOLDER Drahomír, JAKEŠ Miloš, HOFFMANN Karel, SULEK, ŠALGOVIČ, MESTEK Karel, NOVÝ Vilém.

SMENA JE SVOBODNÁ

Včera se nám podařilo po delší době spojit se s našimi kolegy v Bratislavské Smeně. Informovali jsme se o tom, jak je to s jejich prací v redakci. Redakce zatím není obsazena, redaktoři jsou na svých místech a pracují normálně. Smena v Bratislavě vychází pravidelně i ve zvláštních vydáních. Horší je to s distribucí do jiných měst.

Z Bratislavy jsme se také dozvěděli z dobře informovaných kruhů, že ještě do včerejšího večera byl ve městě i místopředseda vlády doktor Husák. To pochopitelně dementuje různé zprávy o jeho pobytu v Jugoslávii, zadržení v Břeclavi a podobně. V Bratislavě je naprostá jednota, lidé podporují Svobodu, Dubčeka, Smrkovského a Černíka. Velmi těžkou situaci má KSS vzhledem k tomu, že hlavní představitel komunistické strany na Slovensku Biľak zradil.

Nový obsah pojmu pasivní rezistence: nic nevíme, nic neuznáme, nic jsme neslyšeli, ale zrádce si dobře pamatujeme!

ROZKAZ OKUPAČNÍHO VELENÍ
ze dne 22. srpna 1968

1. Nedopustit pokusy odzbrojovat československé jednotky.
2. Opustit prostory, kde jsou rozmístěna československá vojska.
3. Malá místa zcela vyklidit, rozmístit se mimo ně.
4. Ve velkých městech rozmístit jednotky v parcích a na volných prostranstvích, nenarušovat dopravu.
5. Upustit od blokování stranických a státních orgánů Československé socialistické republiky.
6. Banky mají vydávat peníze.
7. Veškerá zásobování spojených vojsk zajistit vlastními silami.

To je podle informací hlavní správy ministerstva obrany rozkaz spojeného velení vojsk varšavské smlouvy svým velitelům. Na otázku naší armády, kdo bude hradit způsobené škody, odpověděli zástupci spojených vojsk, že škody plně nahradí. Žádají účet.

Na třestí straně

je otištěn seriál tří fotografií - záběry střílejícího sovětského tanku před Prašnou branou a Obecním domem, s tímto podtextem:

"TVÁŘE LIDÍ PROZRAZUJÍ, ŽE NEJDE O FOTOGRAFIE ROKU 1945"

Dále tento článek:

OKUPANTI VYHODILI PARTYZÁNKU

Slovenská partyzánka Alena Kučerová, pražské mládeži známá ze setkání v Parku kultury a oddechu v době polednového pléna ÚV strany, přišla na výzvu pana presidenta Svobody do Prahy, když hovořil o tom, že spojeneckým vojákům je třeba vysvětlovat pravdivou skutečnost. Alena Kučerová je matkou dvou dětí, šestileté dcery a čtyřletého syna. Do Prahy se dostala stopem. V Praze je velitelem okupačních vojsk generál Veličko. Může být více lidí stejných jmen a nemusí to být zrovna ten generál, po jehož boku paní Kučerová bojovala v Sovětském svazu, ve slovenských horách v době povstání a při osvobozování Prahy v roce 1945. První cesta Aleny Kučerové byla na sovětské velvyslanectví v Praze. Za propustku ji sloužily tři vysoké vojenské sovětské vyznamenání „Orděn Krasnoj zvězdy", „Řád Lenina" a vyznamenání „Za naši sovětskou vlast", která dostala na návrh generála Velička. Soudružka Kučerová se chtěla setkat s jmenovaným generálem a v případě, že skutečně jde o jejího bojového druha a velitele, chtěla mu vyznamenání vrátit, za tuto strašnou okupaci. Na velvyslanectví ji přijali velmi mile a očekávala setkání s pražským velitelem. Když jí bylo oznámeno, že generála Veličko nemohou najít, ptala se soudružka Kučerová kde je soudruh Dubček a jestli by se s ním mohla setkat. Po této otázce dostala místo odpovědi vyhazov z budovy sovětského velvyslanectví. Soudružka Kučerová prohlásila, po odchodu z velvyslanectví, že za okupaci Československa spojeneckými vojsky pod sovětským velením se vzdává sovětských válečných vyznamenání a při nejbližší příležitosti je vrátí. „Velmi jsem si sovětských vyznamenání vážila, nosila jsem je hrdě, teď pro mne ztratily cenu."

Dále slovenská partyzánka hovořila o tom, že Biľak neměl nikdy důvěru slovenského národa a zvláště dělnické třídy a prohlásila, že na Slovensku a vůbec v republice ho nadále nechceme.

Soudružka Kučerová se rozhodla, že bude chodit po Praze, vyhledávat sovětské vojáky a důstojníky a vysvětlovat jim naši, československou skutečnost. K tomu bude využívat i svých vojenských vyznamenání, připnutých na bluze pod montgomerákem. Chtěla by se také setkat s panem presidentem Svobodou, který ji vyznamenal Válečným křížem a ujistit ho o podpoře.

Poslední slova rozhovoru se soudružkou Kučerovou byla: „Nechci provokovat, chci chránit čest českých a slovenských lidí. Nechci nic jiného než svobodu, tak jak nám ji už v roce 1945 zajišťoval Košický vládní program."

Na straně čtvrté

další dvě fotografie: a) Jedoucí jeep s československou vlajkou
b) Diskutující občané s vojákem okupační armády

a tento text:

Hesla týdne

SLOVA NA ZDECH

Novotný se namáhá, Kosygin mu pomáhá
SMICHOVSKÉ NÁDRAŽÍ

Stalin tleská, Lenin se hrozí
NÁRODNÍ TŘÍDA

Přátelství se krví pouze nezpečeťuje ale i smazává
PERŠTÝN

Rusové, dejte si pozor na Číňany
JUNGMANNOVO NÁMĚSTÍ

Koldře! Indro! Biľaku! Barbírku! Pillere! Mestku (ty zvlášť, ty mezku)! Jakeši! Žádejte včas o exil. Váš kamarád
KONVIKTSKÁ

Pozor, v Praze jezdí dvě Volhy čísla AE 40-01, ABA 71-19. Jsou to provokatéři! Bacha na ně!
JUNGMANNOVO NÁMĚSTÍ

Okupanti – to vás učil Lenin?
VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ

Občane pamatuj, že největší nepřítel je v tobě samém: poraženectví a ochota ke kompromisu!
NÁRODNÍ TŘÍDA

Výstava sovětského umění 15. století
NAPIS NA ROZSTŘÍLENÉ FASÁDĚ NÁRODNÍHO MUSEA

Signal

SIGNÁL - 23. SRPNA 1968

Čtyřstránkové vydání obvyklého formátu.

Na první straně (na třičtvrtě) skupinová fotografie obyvatel s Emilem ZÁTOPKEM ve středu, který zvedá pravou rukou na přísahu. Pod fotografií tato tisková část:

Jsme týdeník, ve kterém je od rukopisu ke čtenáři velký lán dnů. Svědomí novináře se však nemůže uspokojit tímto údělem. Proto píšeme, tiskneme, kolportujeme. Náhodným čtenářům se už dostává do rukou druhé číslo Signálu, který je v ilegální legalitě. Redakce

...a dokud slunce s nebe neservali
my na bojišti prvním jara vanem,
jak podupaná tráva znova vstanem!
J. V. SLÁDEK

Na straně druhé:

HODINA V OBSAZENÉM MĚSTĚ

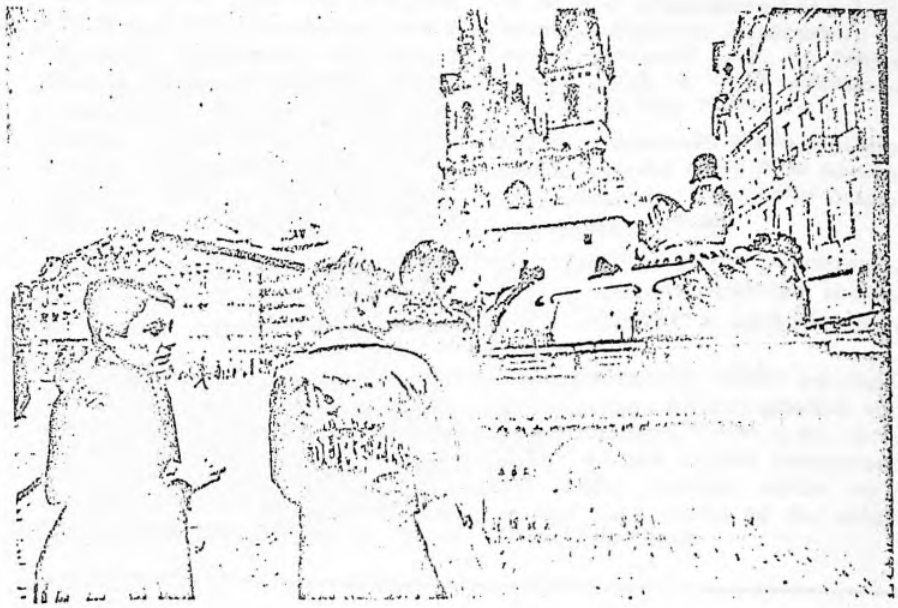

Zase bije zrady zvon. Víme, či ruce jej rozhoupaly. Tentokrát ani hrdý Albion, ani sladká Francie, ale kamarádský Sovětský svaz. Jsou tady, a člověk neví, kolik zklamání je v těch slzách.

Úderem pátečního poledne se rozezvučely nad Prahou sirény, zastavily se stroje v továrnách, na ulicích utichl veškerý život. Chodci zmizeli v průjezdech, auta zůstala stát právě tam, kde byla, tramvaje jakbysmet. Jen osádky sovětských tanků se překvapeně rozhlížely kolem, neměly ani potuchy o tom, co se vlastně děje. Do otevřených oken naší redakce pronikl z blízkého okolí rachot samopalu proložený několika dávkami z kulometu. Rány do vzduchu nebo do lidí? Kdo to mohl v těch chvílích vědět? Jungmannovou ulicí šlapaly po opuštěném chodníku tři páry nohou. Japonci nebo Korejci, těžko říci přesně. Jak strašidelně zaznělo ulicí zvolání STŮJ! České zvolání těch, kteří chtěli, aby na protest proti okupantům Praha znehybněla. Trochu zmateně, ale přece zůstali stát. Sotva sto merů od tanku T 54 před budovou čs. televize, obsazené nevítanými hosty. Ale pochopili.

A zase to nepřirozené ticho v jedné z nejrušnějších pražských ulic. Jak asi znělo v uších okupantů?

Odbila jedna a život se znovu rozproudil. Život obsazeného města.

ZPRÁVY ZE ZAHRANIČÍ

NEW YORK – OSN. Při hlasování v Radě bezpečnosti o rezoluci, která odsoudila intervenci Sovětského svazu a přikazovala okamžité stažení okupačních vojsk, hlasovaly USA, Francie, Velká Británie, Kanada, Brazílie, Paraguay a Senegal pro rezoluci, SSSR a Bulharsko proti. Indie, Alžír a Pákistán se zdržely hlasování.

Zástupce Sovětského svazu Malik potom použil (už po 105.) práva veta, a tím znemožnil přijetí rezoluce.

Ihned poté předložila Kanada novou rezoluci, která vyzývá generálního tajemníka OSN U Thanta, aby okamžitě jmenoval zvláštního pověřence OSN, který by ihned odcestoval do Prahy. O této rezoluci jednala Rada bezpečnosti v pátek ve 22 hod. středoevropského času. Tohoto jednání se již zúčastní i čs. ministr zahraničí prof. dr. Hájek, který v pátek ve 12.15 odcestoval z Vídně do New Yorku.

VÍDEŇ – Rakouská vláda protestovala u sovětské vlády proti porušování rakouského vzdušného prostoru sovětskými letadly.

STUTTGART – Deník Süddeutsche Zeitung ve svém obsáhlém komentáři k událostem v Československu píše:

Moskva nemůže udržet své impérium postupy, kterých používá vůči Československu. Kreml ztrácí nervy. Nedaří se mu vytvořit kolaborantskou vládu, nemůže umlčet tisk a rozhlas, nepodařilo se mu ovládnout obyvatelstvo.

Předsednictvo Ústředního výboru Komunistická strany Československa zprostilo funkce dosavadního šéfredaktora Rudého práva.

Současně jmenovala novým šéfredaktorem Rudého práva soudruha Jiřího Sekeru. Zástupci šéfredaktora byli jmenováni soudruzi Emil Šíp a Zdislav Sulc. Předsednictvo ÚV KSČ se rozhodlo převzít svobodný vysílač Městského výboru KSČ a jmenovat oficiálním orgánem Ústředního výboru KSČ.

POZOR, POZOR! Odhalení Jidášové mění taktiku! Zabavují sanitní vozy a používají je k zatýkání našich lidí a pro účely odhalování stanovišť ukrytých legálních vysílaček Svobodného rozhlasu Praha!

Dále různé zprávy, nadepsané"Z CELÉ REPUBLIKY", které přecházejí i na stranu tři. Na druhé straně jsou otištěny:

12

ZE ZÁVĚREČNÉ REZOLUCE PRVNÍHO ZASEDÁNÍ MIMOŘÁDNÉHO XIV. SJEZDU KSČ

Sjezdu se zúčastnilo 1219 řádně zvolených delegátů z 1540.

Sjezd schválil dopis prvnímu tajemníkovi ÚV s. Dubčekovi, který je internován. Vzhledem k mimořádným podmínkám nemohl sjezd projednat celý stanovený program. Prohlásil se proto za permanentní.

Sjezd znovu slavnostně prohlašuje, že odmítá porušení suverenity ČSSR a žádá okamžité stažení okupačních vojsk. Vycházejíc ze životních zájmů našeho lidu, bude strana usilovat o normalizaci hospodářského a politického života.

Sjezd vyzývá všechny občany republiky, aby věnovali své síly k upevňování ČSSR, řádnému chodu hospodářství, aby tak projevili důstojně s rozvahou svou vůli spravovat si své státní a národní věci sami.

V Praze dne 22. 8. 1968

PRESIDENT REPUBLIKY: „NEPODLEHL JSEM NÁTLAKU!"

Svobodný Československý rozhlas vysílal v pátek v dopoledních hodinách původní projev presidenta republiky generála Ludvíka Svobody. President oznámil, že v doprovodu dr. Husáka, generála Dzúra, dr. Kučery a dalších osob odlétá z vlastní vůle a vlastního rozhodnutí k jednání do Moskvy. Zdůraznil, že nepodlehl žádnému nátlaku, který byl dosud na něho činěn. Prohlásil, že počítá s návratem v pátek večer.

O čem jedná v Moskvě:

1. O propuštění internovaných stranických a ústavních činitelů,
2. O vytvoření takových podmínek všem státním a stranickým orgánům, aby mohly nerušeně vykonávat svoje povinnosti,
3. O odstranění všech překážek pro plynulý, veřejný a hospodářský život.
4. O co nejrychlejším odsunu okupačních jednotek.

V sobotních ranních hodinách jsme neznali výsledek jednání. Nemáme však obavu, že by tak čestní lidé jako jsou Svoboda, dr. Husák a mnozí další, podlehli nátlaku. Spíše se dá předpokládat – možná že příliš optimisticky – že sovětí hledají diplomatickou cestu zpět.

Na druhé straně je ještě velká fotografie sedících okupačních vojáků obklopených československými občany. Přesahuje na stranu tři. Je pod ní tento text:

"ZDRÁVI DOŠLI, BOHUŽEL VŠAK NEVYMĚNUJÍ ODZNAKY, DOKONCE SE ANI NEUKAZUJÍ JAKO FILUMENISTÉ. JE TO NA VÁCLAVSKÉM NÁMĚSTÍ, CHYBÍ VŠAK KVĚTINY, OBJETÍ, SLZY RADOSTI. V ŽÁDNÉM PŘÍPADĚ VŠAK NECHYBÍ TRAPNÝ ÚZAS. JAK JE VŮBEC MOŽNÉ, ŽE PŘÁTELÉ MAJÍ NAJEDNOU K SOBĚ TAK DALEKO."

Na třetí straně pak pokračují, jak jsme již uvedli, zprávy nadepsané "Z celé republiky":

OPĚT MÁME CÍSAŘE!

Svobodný Československý rozhlas oznámil v 13.55, že předseda České národní rady dr. Čestmír Cisař je na svobodě. Po jeho zatčení se mu zdařil útěk a v současné době je v bezpečí u nás v republice.

KOLÍN

Podle zprávy OV KSČ Kolín přijela do města sovětská tajná policie. Vyskytují se případy anonymních výhružných hovorů vedoucím pracovníkům, aby podepisovali rezoluce proti politice Dubčeka a presidenta Svobody.

LIBEREC

Pracovníci lokomotivního depa Liberec odmítli vybavit lokomotivními náležitostmi okupační transporty. Aby zamezili dalším transportům cizích vojsk po železnici, přerušili liberečtí trať ve směru Hrádek nad Nisou – Liberec. Před radnicí v Liberci byli okupanty zabiti čtyři lidé, opravující radnici. V Desné u Jablonce se vznítila cisterna ruských okupantů a dvě ženy a jedno dítě uhořely. Na náměstí F. X. Šaldy vjel tank do podloubí a došlo ke zřícení domu. Celkem je v kraji 10 mrtvých a větší počet raněných. U Žitavy stojí muniční vlak okupačních jednotek, ale pro rozebranou trať nemůže pokračovat v cestě.

MIMOŇ

Nováčkům v armádě adresoval rozhlas Hradec Králové výzvu, aby odmítli přisahat, bude-li v textu věta, že mají bojovat po boku SSSR.

TĚŠÍN

Železničáři z Těšína hlásí, že do města jedou sovětské rakety.

BRNO

V Brně protestovali zástupci Městského národního výboru u velitele okupačních jednotek gen. Ivanova proti střelbě do našich občanů. Generál Ivanov vyslovil podiv (!) Prohlásil, že prý poprvé slyší o střelbě na české občany. On, že prý takový rozkaz nevydal!

NECHCEME ZRÁDCE BIĽAKA!

(Dálnopis od pracujících ze závodu Slévárny a strojírny Žiar nad Hronom)

Vážení bratři a soudruzi,

dovídáme se, že zrádce slovenského národa Vasil B i ľ a k chce se sovětskými vojsky utvořit samostatný slovenský stát, kolaborující se Sovětským svazem.

Slovenský národ se k tomu nikdy nesníží a chce být vždy jen ve svazku ČSSR a jeho legální vládou a presidentem Svobodou.

Dále je zde tento článek:

SPOLÉHALI MARNĚ!

Při odjezdu z Čierné a Bratislavy se loučili farizejskými polibky. Byli přivedeni ze své neomylnosti jednotou našeho lidu, ale přece spoléhali; spoléhali na hlášení svých „věrných". A ti, uvykli z dlouholeté stalinské praxe, podávali hlášení taková, která by se pánům libila.

Vyjevení a dezorientovaní vojáci z pěti zemí, namnoze synkové těch, po jejichž boku bojovali naši lidé před třiadvaceti lety proti okupantům hitlerovského Německa, ale i těch, kteří tehdy bojovali proti nám, přijeli „chránit naši zemi před kontrarevolucí". Nikdo jim neřekl přesně proč a kam jedou. Mluvili jsme s některými, kteří pokládali Prahu za „nějaké maďarské město". Viděli jsme plačící Poláky, kteří prohlédli, k čemu byli zneužiti. Víme o sebevraždě sovětského vojáka před budovou ÚV KSČ. A především — z celého světa slyšíme projevy solidarity a odsouzení hanebného násilí. Slyšíme je z úst těch, kteří by měli odsuzovat nás, kdybychom byli opravdu kontrarevolucionáři: povolaných činitelů komunistických a dělnických stran, všech těch, jimž leží na srdci svoboda lidstva, socialismus, demokracie. Naši „ochránci" spoléhali na falešná hlášení, která jim vyhovovala. A nyní v úžasu hledí na odhodlanou jednotu našeho lidu, který věří své vládě a Komunistické straně Československa, svým orgánům, zvoleným demokratickou cestou. Nemohou pochopit a nemohou před světem vysvětlit. Nemají dosud jediné jméno uznávaného československého činitele, jímž by mohli zastírat svůj násilný krok. Marně spoléhali na pomoc Lidových milic a armády. Ty stojí v drtivé většině za vládou této země. Marně spoléhali, že našemu lidu povolí nervy.

Nezbývá jim, než před tváří světa lhát, vymýšlet si, zdržovat. A rušit naše dílo obnovy.

Nezbývá jim, než prohrát, ať již podniknou cokoli. Prohrát před tváří dějin, které neuznávají falešná hlášení.

PRAVDA ZVÍTĚZÍ!

A nebude to „Pravda", tištěná azbukou!

A konečně záběr z Václavského náměstí. Vpředu hlouček občanů a v pozadí sovětský tank, za nímž je vidět hustý černý kouř. Fotografie má tento podtext:

> Je to záběr z Václavského náměstí, a co čert nechce, zrovna vedle Sovětské knihy. Dějiny těchto dnů se píší azbukou, ale stejně vejdou do všech abeced světa. Snad nejcharakterističtějšími otazníky dneška jsou: Táto, to jsou jiní sovětští vojáci, než které tak rád kreslím? A otázka pro sovětského vojáka: Co řekneš své mámě?

Poslední, čtvrtá stránka, má v záhlaví otištěno toto heslo:

"BĚDA OKUPANTŮM !
BĚDA KOLABORANTŮM !"

Kromě dvou fotografií/(seskupení občané kolem auta) a (záběr místa, kde byla prolita krev)/ tento text:

PRVNÍ JIDÁŠ CHYCEN!

Snad během půl hodiny věděla celá Praha, že v automobilech poznávacích značek AE 40 01, ABA 71 19 a dalších jezdí skupinka kolaborujících pracovníků státní bezpečnosti, kteří zatýkají naše lidi. Stovky, snad tisíce narychlo psaných plakátů upozorňovaly na nebezpečí z této strany a volaly: z n e m o ž n ě t e p o h y b t ě c h t o v o z i d e l ! Obrovská solidarita a iniciativa přímo zazářily. Ne, není možné, aby národ, který je tak semknut, prohrál!
Jeden z Jidášů byl dopaden poblíž Prašné brány, odtud je také náš seriál snímků.

Pokud jde o vozidla, jež znamenají akutní nebezpečí pro naše předáky, tak upozorňujeme, že jsou kromě jiného zpravidla vybavena sadou r ů z n ý c h p o z n á v a c í c h z n a č e k, které se na voze mění podle okamžité situace. Nelze tedy spoléhat jen na státní poznávací značku automobilu. Nutno pečlivě sledovat pohyb každého podezřelého vozidla a počínání jeho posádky. Buďte rozvážní a opatrní, mějte důvěru pouze k osobám, které osobně znáte nebo o jejichž spolehlivosti není pochyb.
Je to fráze, ale důvěřuj i prověřuj!

Přišli nás „chránit před kontrarevolucí“, kterou si vymysleli jejich páni. Pak začala téci na pražskou dlažbu krev, prolitá rukou „ochránců“. V pohnutí stojí na Václavském náměstí naši lidé nad místem, kde padl čtrnáctiletý chlapec. Stojí v bojovém hněvu, stojí beze zbraní.
A přece zvítězí. Jejich zbraní je naše pravda!

Seděl ve svém tanku. Černovlasý a černooký leningradský mladík. Pak začal sám s lidmi hovořit!
„Promiňte, tohle nám neřekli. Šli jsme vám na pomoc, ale nechceme vraždit. Podvedli nás!“

Seděl ve svém tanku. Docela obyčejný mladík, prý z Moskvy. Lidé začali hovořit s ním. Odbyl je jednoduše: „Mám rozkaz a o víc se nestarám!“ Tato slova jsme už kdysi slyšeli. Od hitlerovských okupantů!

Stalo se v Rubešově ulici večer 22. srpna v Praze.

17

REPORTÉR

POLITIKA KULTURA SPORT KOMENTÁRE

REPORTÉR č. 35 - 26. SRPNA 1968

Toto číslo vyšlo v osmistránkovém rozsahu s obvyklou hlavičkou, ovšem na kvalitně daleko horším papíru a černou titulní stránkou.

Na první straně tato Stalinova karikatura:

Na druhé straně otištěny dvě fotografie. První z nich představuje sovětský tank a muže ze zdviženou pěstí hrozícího okupačním vojákům. Pod fotografií tento text:

"CHLEBEM A SOLÍ SE VÍTAJÍ PŘÁTELÉ. OKUPANTI TAKTO!"

Na druhé fotografii je - jak vyplývá z obrázkového podtextu -

"MÍSTO, KDE KULÍ OKUPANTA BYL ZAVRAŽDĚN ČTRNÁCTILETÝ CHLAPEC."

Na třetí straně otištěny tyto články:

DOPIS ČTENÁŘŮM

SOUDRUZI, PŘÁTELÉ, ČTENÁŘI!

Dostává se vám do rukou 35. číslo REPORTÉRA. Bylo vyrobeno ve složitých podmínkách díky statečnosti pracujících jedné tiskárny.

Budova, v Praze, Pařížská 9, která je současně sídlem Svazu českých novinářů, Ústředí novinářů ČSSR a Mezinárodní organizace novinářů, a ve které je rovněž umístěna redakce „Reportéra", byla obsazena okupačními vojáky. 22. srpna do našich redakčních místností vtrhli agenti NKVD v doprovodu českých kolaborantů a oba vstupy do budovy jsou neustále střeženy sovětskými samopalníky. Jak vyšlo najevo, byla redakce Reportéra v prvním pořadí objektů brutálního zásahu proti pražskému tisku.

Čím jsme se provinili?

Má-li být naše odpověď dostatečně důstojná, pak musíme na předním místě poznamenat, že zásadně a naprosto odmítáme a budeme odmítat platnost každých jiných zákonů na území republiky, než z á k o n ů t é t o r e p u b l i k y. Bojovali jsme za zrušení tiskové cenzury v Československu, za pomoci nejširší veřejnosti jsme toho nedávno dosáhli a nikdy se dobrovolně nepodřídíme snaze zavést ještě primitivnější, ještě mnohem surovější cenzuru okupantů. Odmítáme okupaci republiky jako důsledek mezinárodního zločinu agrese, a admitáme všechno, co to přináší — včetně brutálního umlčování svobodných československých komunikačních prostředků. V souladu s postojem celé československé novinářské obce se budeme všemi silami, bez ohledu na rizika, jež to přináší a jimiž řada z nás již jednou prošla v letech 1939—45, snažit přinášet vám pravdivé slovo, pravdivá vysvětlení. Tak dlouho, dokud budeme mít pero v ruce, pokud budeme mít papír, na který bude možné tisknout, pokud najdeme své věrné druhy — pracovníky polygrafie, kteří nám budou pomáhat, kolportéry, kteří budou časopis rozšiřovat. Všechny zkušenosti ukazují, že je možné fyzicky zničit lidi i stroje, ale není možné zničit pravdu.

Tou jedinou jsme se provinili, ale právě ji se nikdy nevzdáme.

Vinili nás nejdříve z různých úchylek, potom, z revizionismu, nakonec ze spiknutí s imperialisty a z kontrarevoluce. Je to všechno k smíchu. Jsme redakcí složenou z lidí, které lze podezírat ze všeho kromě antisocialistických tendencí. Vždy jsme veřejně tiskli jména svých redaktorů, z nichž žádný nikdy nenapsal ani jednu řádku, kterou by bylo možno zdravým rozumem chápat jako protisocialistickou. Naprostá většina členů redakce jsou komunisté z doby před Únorem 1948. Vinit nás z kontrarevoluční činnosti je absurdní. Podstata „provinění" je v něčem jiném: je to stejné „provinění", za které je teď trestán celý náš obrodný proces, snaha zbavit socialismus byrokratické diktatury a dát mu lidskou tvář, posunout jej na tu cestu, na kterou přirozeně patří a ze které byl neblaze sveden.

K potlačení tohoto vzneseného pokusu se spíkla „svatá aliance" pěti byrokratických diktatur, které se bojí toho, že československý demokratický socialismus by mohl být nakažlivý. Strach byrokratů je takový, že se neštítí žádných prostředků, aby dosáhli svého cíle a odvrátili svůj historicky stejně neodvratný pád.

Pevně věříme tomu, že krizi mezinárodního socialismu, zbytečně živenou sobeckými zájmy burokracie, je možné překonat. Věříme, že budoucnost světa je budoucností demokratického, lidského socialismu. Věříme současně, že naše země má v současné době — setřese-li ze sebe železo a idiotství této okupace — optimální podmínky pro to, aby své dílo úspěšně rozvíjela.

A za to budeme svým skromným dílem, i v této velmi nesnadné situaci, bojovat s vámi všemi i my. REPORTÉR

POZNÁMKA

CO JE PRAVDA

Moskevská „Pravda", orgán ústředního výboru KSSS, přinesla 22. srpna t. r. zásadní článek, vysvětlující sovětské veřejnosti důvody vojenského přepadení Československa.

Povšimněme si jenom několika ukázek, jak hluboko klesli ti, kdož o tomto zločinu rozhodli.

Citát: „Straničtí a státní činitelé Československé socialistické republiky požádali Sovětský svaz a další spojenecké státy, aby poskytly neodkladně bratrskému československému lidu pomoc, včetně pomoci ozbrojenými silami".

K ničemu takovému nedošlo. Žádný kompetentní státní ani stranický orgán v Československu o nic podobného nežádal.

Citát: „Vedoucí činitelé ČSSR začali podrobovat přehodnocení řadu důležitých principů v oblasti zahraniční politiky, závazků ČSSR přijaných ve Varšavské smlouvě a ve dvoustranné smlouvě se Sovětským svazem."

Nic takového se nestalo. A i kdyby se to stalo — nemá snad suverénní stát právo na to, aby přehodnocoval svou zahraniční politiku?

Citát: „Vytvořila se situace, kdy se do Československa ze západních zemí přímo hrnuli diverzanti, špióni, posílaní imperialistickými rozvědkami. Imperialističtí agenti měli možnost tajně přepravovat na území Československa zbraně."

Sovětští generálové se ještě v květnu osobně přesvědčili o tom, že naše západní hranice jsou dokonale střeženy, a sami to potvrdili. Jediný „nález zbraní" — na Sokolovsku — byl podvrhem. Naši kriminalisté při expertním zkoumání nalezených zbraní mj. zjistili, že dva vaky, ve kterých zbraně byly uloženy, nesou špatně odstraněný nátisk „Rjuksak bolšoj, sort pervyj", přemalovaný americkým nápisem.

Citát: „Ideovým vůdcem tohoto klubu (KAN) se stal Ivan Sviták, svého času vyloučený z řad KSČ. On vypracoval strategii a taktiku této organizace. V rozsáhlém prohlášení, zveřejněném v časopise „Reportér", nastínil Sviták obraz postupného odstranění komunistů a uchopení protikomunistickými živly prostřednictvím mimořádných parlamentních voleb."

KAN dosud neměl žádný program. — Ivan Sviták nikdy nenapsal do REPORTÉRA ani řádku.

Citát: „... reakce nevylučovala ani možnost ozbrojeného střetnutí s obhájci

socialismu. Vytvořil se svaz důstojníků bývalé benešovské armády, „Svaz zahraničních vojáků"."

Do tzv. kontrarevolučních živlů tedy PRAVDA zahrnuje i většinu bojovníků československých jednotek v SSSR.

Citát: „Organizovaná podvratná činnost dosáhla v posledních dnech svého vrcholu — byl podniknut otevřený útok na budovu sekretariátu ÚV KSČ v Praze."

Jediný známý útok na budovu ÚV KSČ byl útok sovětských výsadkářů a agentů NKVD v noci z 20. na 21. srpna.

Strana čtvrtá (kromě níže uvedeného článku) obsahuje i tiráž, která je otištěna na následující stránce našeho Přehledu.

REPORTÁŽ

PRAHA - MĚSTO NEPOKOŘENÉ!

CO vlastně? Co hledají? Co si myslí?
CO? Proč? Jak? Slova víří v hlavě jako kolotoč
pak náhle výstřel a ticho
jaké bývá před bouřkou
v hlavě mi svítlo
Už vím, vidím rudou barvu
proboha lidi teče tu krev!

Je nedělní odpoledne, sladce teplé srpnové nedělní odpoledne s modrou oblohou, stojím na Jungmannově náměstí a čtu tento plakát, podmalovaný rudou barvou, nevím, čím mne právě on zaujal mezi tolika jinými. Je to tak trochu básnička, zkratka, pocit jednoho z těch mladých lidí, kteří se tu hemží kolem pomníku zabarikádování bedničkami od zeleniny, malují, vylepují, hloučku lidí předčítají zprávy ze zvláštních vydání novin, vystavují podpisové archy. Po Národní třídě projíždí sem tam obrněný vůz, samopaly v rukou okupantů připraveny k palbě. A brýlatý mladík čte dál poslední zprávy a občas se zadívá k hloučku naslouchajících: „Vidíte lidi, nemějte strach, vždyť mohu ještě mluvit... Nad jeho hlavou visí napsáno na bílé ceduli: „Prosíme občany, kteří zjistí, že jsme sledováni, aby nám podali zprávu nebo kolaboranta odevzdali na VB. Děkujeme."

Je sladce teplé, srpnové, nedělní odpoledne. Z Václavského náměstí se ozvalo několik výstřelů. A chlapec, stojící u pomníku, znova opakuje: „Vidíte, vždyť mohu ještě mluvit..."

Smrt zdá se být v tuto chvíli bez své obvyklé tragické váhy. Zatím s ní nepočítáme, její představu zatím nedokážeme vtěsnat do tohoto odpoledne. Pokud přijde, bude to jen jaksi mimochodem. Zatím žijeme jako ve snu, ze kterého se za chvíli probudíme — zazvoní budík, my si zchroupneme snídani a poběžíme klidným ránem do práce.... Ještě jsme si nepostačili zvyknout, přeorientovat se na jiné dimenze.

Zrovna na tohle myslím, když jdu na Václavské náměstí. Jakou má život, jeho vyježděné koleje, silnou setrvačnost. Lidé, ve sváteních šatech, se procházejí. Někteří dokonce jezdí s kočárky, se svými nejmenšími. Milenci se drží za ruce. Skupinky dospělých se živě baví, opisují si různá hesla, vyměňují letáky. A při tom všude na nárožích visí stručné sdělení: Raněné a mrtvé hlaste na telefonní číslo 38 20 45.

Na Václavském náměstí se kolem 14 hodiny okupanti pokusili napojit na tlampač kolaborantskou rozhlasovou stanici. Ale jak se ozvala první slova, náměstí odpovědělo hvízdotem, až uši okupantům zalehaly. Několikrát svůj pokus opakovali a posléze zanechali marné snahy. Jak to komentovala starší občanka: „Chtěli nás školit o milovaným Novotným, ale nevyšlo jim to."

Nedá mi to. Kroky mě vedou na stará, známá místa.

Staroměstské náměstí.

Jako by věděli, co toto místo znamená pro lid této země. Tady se musí zvlášť dobře „hlídat." Hlavně kolem dokola. A mladí lidé tu sedí docela obyčejně na obrubníku chodníku, jeden vedle druhého, jaksi zamyšleně se opírají o dlažbu tohoto náměstí, o dlažbu, která byť pod pásy tanků, nemůže být přece nikdy jiná než naše.

Z oken sekretariátu obvodního výboru KSČ Praha 1, z oken sekretariátu našeho obvodního výboru, se znuděně koukají okupanti. Ještě před několika dny jsem do této budovy chodila s příliš velkou samozřejmostí. Teď vidím, že tato samozřejmost nebyla tak samozřejmá — a že jsou věci, kterých si člověk teď a napříště bude poněkud více vážit.

A blížím se k naší redakci, ve které se ubytovali cizáci a samozvanci. Chci v tuto chvíli kolem tohoto místa alespoň přejít a věřím, že to má v tomto dni svůj smysl. Hlaveň, která míří do chodby, je kusem kovu. Ale my jsme my, víme jeden o druhém — i o vás.

Neděle v nepokořeném městě se pomalu rozplývá do soumraku. Lidé spěchají k domovům, minulé noci je už poučily. Na Jiráskově mostě stojí ještě poslední skupinky našich, kteří se klidně, trpělivě, snaží vysvětlit několika vojákům, že vnesli do naší země zmatek a že pro nás bude štěstím, až odejdou. Ivani právě dostali čerstvý výtisk Pravdy a mají zmatek v hlavách. V novinách se píše něco jiného, než vidí a slyší kolem sebe. Blábolí o ilegálních vysílačkách nemajíce ánunk o Československém rozhlase. Domů prý pojedou hrozně rádi, až u nás bude vše normální.

Jenže na to, co je normální, mohou být názory různé. V byzantštině má toto slovo jiný smysl než v češtině či slovenštině.

Na ostrůvcích tramvají a trolejbusů stojí zneklidnění cestující. Chtějí domů, ale je už po sedmé hodině a někteří tvrdí, že už nic nepojede. Černovlasá paní s kuříkem se ptá: „Nevíte, jestli je stanné právo od osmi nebo až od desíti?" To nikdo neví. Bývá dobrým zvykem stanné právo, toto krajní, nejkrajnější opatření, alespoň vyhlásit. To respektovali i fašisté, když zabírali naši republiku. Vylepili tehdy o stanném právu plakáty. Naši novodobí okupanti se tím však neobtěžují a jednoduše — střílejí. Několik životů, které padly v Praze za oběť minulé noci, je toho důkazem.

A konečně v těchto okamžicích, když píši tyto řádky, ozývá se z vnitřní Prahy — jak se říká — palba jak o Božím těle. V blízkých ulicích slyším i přesuny těžké techniky.

Pátá noc okupace. Praha je temná, mlčenlivá. Nepokořené město.

REPORTÉR

Týdeník pro politiku, kulturu a sport

Vydává Svaz českých novinářů, a to i nadále za změněné situace a k malé radosti okupačního oberlandratu, který nám nasadil do redakce samopalníky.

Vytištěno v Tiskárnách 21. srpna, Praha 35, Dubčekova třída 11, na papíře ochotně věnovaném

Papírnami iměni Smrkovského v Černíkově nad Bečvou, Krieglova tř. 12.

Podrobnější informace s radostí sdělíme pplk. Šalgovičovi, pokud nás navštíví sám a beze zbraně v naší nové redakci v libeňském plynojemu.

Toto 35. číslo bylo dáno do sazby 26. srpna 1968 a vyšlo téhož dne. Poměry v polygrafii, jak je vidět, se stále lepší.

Strana pět:

KOMENTÁŘ

NA NAŠÍ STRANĚ JE PRAVDA

Věci nelze dlouho nazývat jinými jmény, než jaká k nim skutečně patří. Pojmy nelze nadlouho ani směšovat, ani zaměňovat. Tak je tomu i s „osvobozením", které se pokusili nalepit na svou agresi proti naší zemi, kterou še pokusili nalepit na okupaci Československa.

Zemi, která nepotřebuje před ničím zachraňovat a od ničeho osvobozovat, která o to nežádá a která to dokonce předem po řadu týdnů výslovně odmítá jako absurdní možnost — takovou zemi nelze „osvobozovat": takovou zemi lze jen okupovat. Protizákonně, brutálně, bezohledně; žádné „osvobození", ale agrese, žádná „záchrana", ale o k u p a c e.

Jsou to nepříjemné pravdy a lze se těžko divit tomu, že se okupantům nelíbí, že je nechtějí číst z asfaltu silnic, ze zdí domů, z lokomotiv na kolejích, z korb kamiónů, z miliónů plakátů po celé zemi a dokonce, v nejednom případě, i z vlastních vozidel a jiné techniky. Nemohou však tuto pravdu sprovodit ze světa a nejméně pak tím, že pod samopaly naženou „domorodce" na silnici a násilím je nutí nápisy smazávat a letáky strhávat. To je metoda úplně odpovídající i podstatě věci: k jedné surovosti se řadí druhá.

Pravda, je zde cosi zvláštního na tomto případě, cosi, co si nemohou sami připustit, co si musí sami před sebou zastírat a zapírat. Jednají přece „v zájmu socialismu", přicházejí přece jako „třídní bratři", vykonávají „vznešenou internacionální povinnost". Je pro ně zcela nepřijatelné, aby byli srovnáváni s těmi, kteří tuto zemi stejně brutálním způsobem porobili před třemi desítkami let. Je pro ně zcela nepřijatelné, aby je někdo přirovnával třeba k Američanům ve Vietnamu.

Je to sice pro ně nepřijatelné, zuřivě se ohrazují, chrlí kilometry magnetofonových pásků ubohého ospravedlňování a tuny papíru potištěného nabubřelými frázemi, ale na podstatě věci nemohou nic změnit. Neboť 21. srpna nepřišli socialistické Československo osvobodit, ale zdeptat, nepřišli Čechy a Slováky zachraňovat, ale zotročovat.

Není to proti tradici mnoha revolucí v dějinách: osvoboditelé se nejednou během doby měnili v utlačovatele. Je to ovšem proti smyslu a přirozenosti socialismu, proti smyslu a přirozenosti řádu, který měl odstranit nejen útisk třídní, ale i národnostní, nespravedlnost nejen národní, ale i mezinárodní.

Předpokládá pouze naprostý cynismus a úplnou morální a politickou otrlost, jestliže to, čeho se dopustili na Československu, troufají zvát „osvobozením".

Stačí rekapitulovat — stroze a stručně:

Tajně, ne jako vláda slušného státu, ale jako středověcí spiklenci, se za zády všech legálních orgánů tohoto státu dohodli s hrstkou zkompromitovaných politických mrtvol a fízlů, obávajících se trestu za účast na zločinech padesátých let, a když vesvých formálních kontaktech ještě pořád předstírali dialog, vtrhli do země násilím.

Gangstersky unesli předsedu legální vlády cizího suverénního státu, předsedu legálního parlamentu této země, prvního tajemníka vedoucí politické strany a znemožnili svobodu pohybu a akce hlavě státu, presidentu republiky, nositeli nejvyššího vyznamenání jejich vlastní země.

Pošlapali všechny dohody, které je s touto zemí poutaly, a měli dost drzosti, aby k tomu tvrdili, že tak učinili právě ve jménu těchto dohod.

Surově obklíčili svými tanky a kulomety parlament této země, sídlo hlavy státu, sídlo vlády, vtrhli do sídel čelných kulturních a jiných institucí, během tří dnů zaplavili tuto malou zemi šestadvaceti vojenskými divizemi a půlmiliónem vojáků, tisíci tanků a dokonce raketovými zbraněmi, které namířili i na naše hlavní město.

Zahnali do podzemí hlas této země, její tisk, rozhlas a televizi, a pokusili se jí vnutit odporné žvásty, navíc šířené z Berlína (!) urážlivou zkomolenínou naší řeči.

Ačkoli nás formálně váží spojenecké svazky, rozestavili kolem kasáren a zařízení našich ozbrojených sil své tanky a jejich hlavně namířili proti těm, kteří dosud byli jejich spojenci.

Nasadili metodu vojenského a policejního teroru, střílejí po dětech a drtí lidi pásy tanků, ničí vozovky a domy, nešetří ani nejcennější kulturní památky, jak o tom svědčí znetvořené průčelí Národního muzea.

Když narážejí na klid lidu, na zemi, která nenabízí ani jeden důkaz na podporu nesmyslné záminky k agresi, spouští ze všech hlavní na jeden signál uprostřed noci nesmyslnou palbu — snad aby předstírali sami sobě, že se zde přece jen musí „bojovat".

Přivezli sem vybrané hrdlořezy své tajné policie, aby zatýkali politickou a kulturní elitu našeho národa, aby bylo snadnější uvést na scénu nové mořavce, nové kolaboranty.

Lze snad to vše nazývat „záchranou", lze snad to vše nazývat „osvobozením"?

V čem se to vlastně liší od 15. března 1939? Nejsou zde snad ekvivalenty všeho, co jsme už poznali? Wehrmachtu i gestapa, železa i krve? Bezpráví i zpupnosti, krutosti i bezohlednosti? Může na věci cokoli změnit ten fakt, že místo nepřátel nám toto vše dělají „přátelé", místo patentovaných agresorů spojenci, místo těch, které jsme čekali, prostě ti, které jsme takto nikdy nečekali?

Mohou od nás čekat, že ve svém odsouzení tohoto zločinu budeme my, vlastní jeho oběť, méně rozhodní, méně výmluvní než celý civilizovaný svět, který je odsuzuje?

Chceme poctivě rozlišovat mezi těmi, kteří nesou za zločinné rozhodnutí hlavní odpovědnost, a těmi, kterým případlo je provést a z nichž mnozí vůbec nevěděli, kde jsou, kam jedou, co provádějí. V takových situacích, jako je naše po 21. srpnu, však nebývá snadné takto dlouho rozlišovat. Mezinárodní soud už před více než dvaceti lety stanovil kolektivní odpovědnost německého národa, a zůstává pravdou, že „nejčestnější povinností vojáka je neuposlechnout zločinný rozkaz". Nelze nám, oběti agrese, předpisovat větší míru politické odpovědnosti za všechny důsledky okupace, než jakou nesou agresoři. Můžeme se ve svých reakcích mýlit, ale na to máme v těchto chvílích svaté právo, protože se bráníme surovému mezinárodnímu zločinu. Ten však není a nemůže být kvalifikován jako omyl, nelze jej odvolat, nelze jej smýt.

Po pěti dnech jsme morálními vítězi. Krátkozraká režie agrese ostudně zkrachovala. Agresoři narazili na tak jednotný odpor obou národů naší země, že to nemá v dějinách obdoby. Zuřivě a bezvýsledně se hledají autoritativní kolaboranti, aby post festum dodali agresi zdání nějaké „legality". Prostě n e j s o u. Okupační armáda je zcela izolovaná, bezradná, totálně odmítaná. V celé zemi zmizely orientační tabule, názvy ulic, čísla domů, štítky na dveřích, země je anonymní a němá. Zatykače a seznamy obětí se stávají bezcennými lejstry. Okupanti obsadili tiskárny, ale noviny vycházejí i několikrát za den a se svobodným obsahem, obsadili rozhlas, ale rozhlas svobodně vysílá, obsadili televizi, ale ani tu neumlčeli. **Okupace byla již v těchto prvních dnech politicky poražena, poražena morálně a psychologicky, poražena a zesměšněna před celým světem. Centrálním výrazem této porážky je především to, že přes všechny výmysly o kontrarevoluci a o rozkladu socialistického zřízení v Československu prokázala svou obrovskou životnost právě komunistická strana, která se z vůle lidu celé země znovu v této osudové chvíli postavila do čela národního odporu, do čela boje za socialismus a za státní a národní nezávislost.**

Těžko můžeme doufat, že po zákeřnosti a brutalitě, kterou tento agresor ukázal 21. srpna, dojde brzy k příznivému obratu. Dobrodružná, protisocialistická, agresivní politika Brežněvovy skupiny v čele KSSS však nemá budoucnost. Je v hlubokém rozporu se samotnými objektivními zájmy Sovětského svazu a sovětského lidu a tento rozpor ji dříve či později pohltí. Do této doby musíme vytrvat, musíme překonat tuto těžkou krizi, musíme obhájit svou pravdu s minimálními oběťmi a s maximální rozhodností. Kompromis je nemožný: nemůžeme ztratit víc, než kolik jsme ztratili, nabídnout víc, než kolik nám ukradli. Na naší straně jsou sympatie celého civilizovaného světa, na naší straně je pravda a právo, na naší straně je budoucnost.

KOMU VADÍ MIMOŘÁDNÝ SJEZD

Reportér hovoří s předsedou volební komise XIV. sjezdu KSČ

Reportér hovoří s předsedou volební komise XIV. sjezdu KSČ

Jistě není tajemstvím, že jednou z příčin, které uspíšily vpád okupantských vojsk do naší vlasti, bylo svolání čtrnáctého mimořádného sjezdu KSČ. Politika svobodného marxismu vedoucích sovětských komunistických vůdců a jejich „spřátelených" přikyvovatelů, totiž nemohla snést ve svém sousedství něco nového, realističtějšího, životaschopnějšího, sympatičtějšího než jsou jejich šího a hlavně pro evropské civilizované představy o socialismu. Poznali, že si již nemohou dovolit další „chybu" a pustit ze své sféry, po Jugoslávii a Rumunsku, další spřátelený stát.

Minulost i současnost nás poučily, že jiný než sovětský socialismus je podle moskevských ideologů nepřátelským opiem, které „svádí dělnickou třídu na platformu revizionismu". Proto hned v době, kdy u nás začaly ze stranických organizací sílit hlasy pro svolání mimořádného sjezdu, objevily se od sovětských komunistických vůdců první ostré reagence. Začali opět (už tolikrát) bít na poplach proti nebezpečí imperialistické ideologické diverze.

Vyhrožovali. Nejprve varšavským ultimatem, pak při osobních jednáních s našimi politiky, pak cvičením s liknavým a provokačním návratem vojsk. Když nic nepomohlo, vpadli okupační armády na území více než přátelské země. Domnívali se, že tak znemožní nebo zvrátí jarní proudy československého demokratického socialismu.

Nepodařilo se. Buď se přepočítali v odhadu reálné situace, nebo byli někým záměrně špatně informováni. Čeští i slovenští komunisté se nezalekli mocenské demonstrace síly a ihned druhý den okupace, po iniciativě městského výboru KSČ a dalších organizací strany byl zahájen XIV. mimořádný sjezd. To nikdo z moskevských politiků naprosto neočekával. Domnívali se totiž, když internují skupinu našeho stranického vedení, že zasáhnou stranu na nejcitlivějším místě. Mysleli, že nově nastoupená politická linie je přáním pouhé skupinky československých komunistů.

Naproti tomu průběh zasedání mimořádného sjezdu demonstroval rozhodné odhodlání československé komunistické strany k realizaci nastoupené cesty demokratického socialismu, ke konzolidaci poměrů uvnitř strany i schopnost formulovat politická stanoviska k současným událostem, která jsou vlastní našemu lidu. Volba členů nového ústředního výboru očistila vedení strany od neschopných vůdců, a nutné je i přímo říci, od zrádců typu Koldera, Indry, Biľaka a dalších.

Proto stejně jako dnes, tak i v příštích dnech bude největší palba moskevských ideologů soustředěna právě na mimořádný sjezd. Přímo zuří, že přes teror okupačních jednotek se v Praze sešlo přes jedenáct set řádně zvolených delegátů a pouze něco přes dvě stě se jich nemohlo dostavit do Prahy. Sjezd se konal za souhlasu všech přítomných komunistů ze Slovenska, přesto, že jednu početnou skupinu okupanti v Břeclavi internovali.

Abychom podali přesný obraz o průběhu voleb nových členů ústředního výboru KSČ, zašli jsme za předsedou volební komise XIV. mimořádného sjezdu, členem předsednictva obvodního výboru KSČ v Praze 1 a řádným delegátem sjezdu Ludvíkem Pacovským, kterého jsme požádali o rozhovor.

REPORTÉR: Jak vypadala procedurální část práce tvé komise?

PACOVSKÝ: Mandát každého delegáta byl řádně prověřen jednak okresními výbory a jednak vedoucími krajských delegací.

REPORTÉR: Jak tomu bylo se samotnou volební komisí?

PACOVSKÝ: Naše komise byla na mimořádném sjezdu řádně zvolena, a to jak ze zástupců všech krajů, tak i ze slovenských soudruhů, z delegátů armády i složek ministerstva vnitra.

REPORTÉR: Jak byla připravena kandidátka nového ústředního výboru?

PACOVSKÝ: Při výběru nového ústředního výboru se vycházelo především z návrhů základních organizací strany, které byly doporučeny okresními a později i krajskými konferencemi. Snad nikdy při předcházejících sjezdech se nepostupovalo tak demokraticky za účasti široké členské základny. Vedle členů volební komise se k navržené kandidátce vyslovovali i vedoucí krajských delegací.

REPORTÉR: Mluví se o tom, že volba byla velmi spontánní.

PACOVSKÝ: Ano. Přes složitost podmínek a značný nedostatek času byl nový ústřední výbor zvolen naprosto legálně, kdy každý z dnešních členů ÚV dostal minimálně devadesát procent hlasů z počtu přítomných delegátů. A drtivá většina dostala více než 98 % hlasů.

REPORTÉR: Čím si vysvětluješ takovou jednotu názorů?

PACOVSKÝ: Jedním z důvodů této spontánnosti byl určitě pečlivý výběr kandidátů do ÚV už v základních a později i v okresních organizacích.

REPORTÉR: Jak to bylo se slovenskými delegáty sjezdu?

PACOVSKÝ: Nejdříve bylo na sjezdu pouze pět slovenských delegátů, ale v průběhu sjezdu jejich počet stoupl na 55.

REPORTÉR: A jejich kandidátka?

PACOVSKÝ: Jak už jsem řekl, kandidátka byla sestavena za účasti slovenských zástupců ve volební komisi a ta dbala na rovnoměrné zastoupení slovenských členů v ÚV KSČ. To ostatně potvrzuje i průběh diskuse, kdy slovenští delegáti jednoznačně podporovali tuto kandidátku a tím i autoritu nově zvoleného ústředního výboru.

REPORTÉR: Je pravda, že značnou část delegátů ze Slovenska okupanti prý zadrželi v Břeclavi?

PACOVSKÝ: Ano, je to pravda. Přece jen však se 55 slovenských delegátů do Prahy dostavilo. A byli to právě soudruzi ze Slovenska, kteří prohlásili, že čtrnáctý sjezd je nutné považovat za celostátní, neboť to nebylo vinou slovenských delegátů, že se nemohli v plném počtu dostavit na sjezd, ale vinou okupantů.

REPORTÉR: Někteří sovětští komentátoři se snaží upřít mimořádnému sjezdu legalitu.

PACOVSKÝ: Sjezd byl naprosto legální, a co do volby nových členů ÚV byl naopak v posledním desetiletí strany nejdemokratičtější. O tom nemůže být pochyb. To, že se jej okupanti, nebo někteří kolaboranti, snaží znehodnotit, svědčí o jednom; uvědomují si, že snaha vojensky zabránit konání sjezdu naprosto zkrachovala. Podařilo se zvolit legální ústřední orgán strany a tím jiné „takzvané orgány strany" pozbyly mandátu a pochopitelně i práva kohokoliv jménem strany zastupovat.

Ve středečním provolání redakce Reportéra jsme mj. uvedli, že jeho komunisté novináři se budou napříště řídit pouze příkazy řádně zvolených orgánů na mimořádném čtrnáctém sjezdu. Znovu upozorňujeme, že nyní naším představitelem je nově předsednictvo ÚV KSČ v čele v zastoupení s. Dubčeka s tajemníkem Věnkem Šilhánem.

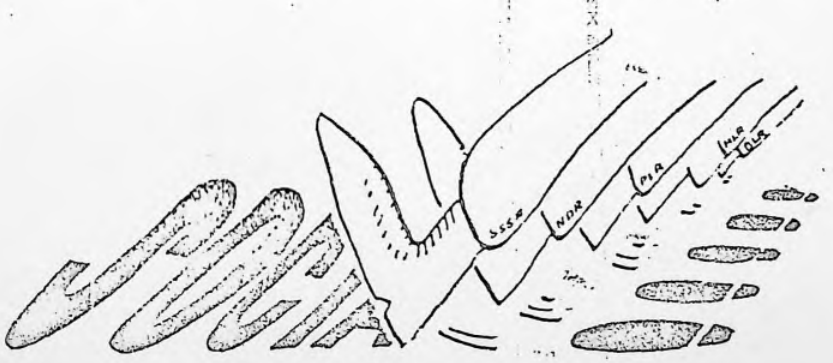

Na předposlední, sedmé straně, jsou otištěny opět dvě fotografie. První z nich je částečný záběr Sochy Sv. Václava na Václavském náměstí s plakátem s těmito jmény:

SVOBODA
DUBČEK
ČERNÍK
SMRKOVSKÝ
CÍSAŘ
KRIEGEL

Vedle fotografie tento text:

"POMNÍK SV. VÁCLAVA V TĚCHTO DNECH"

Na druhé fotografie demonstrační průvod, v jehož čele nesen Dubčekův portrét a heslo (psané azbukou)

IDITĚ DOMOJ

Fotografie má tento text:

"S PRAPORY PROTI TANKŮM"

Na straně osmé je otištěna tato karikatura:

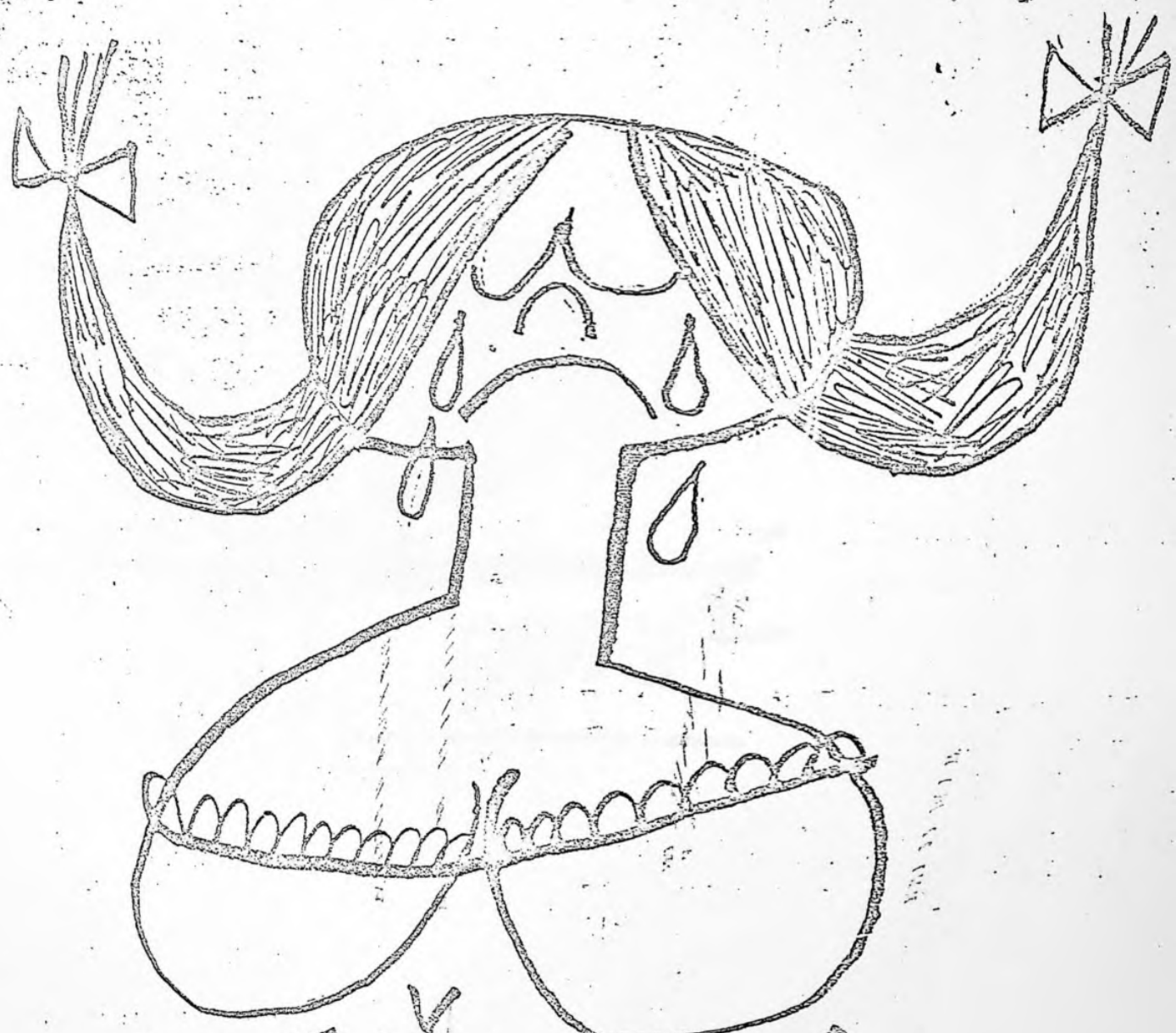

VAŇUŠKA
VRAŤ SE DOMŮ
SAMA NEUSNU

27

LEGÁLNÍ

Československý sport

Ročník XVI. — Číslo 203 — 26. srpna 1968 — ZDARMA

28

Deník vyšel na jednom listě (dvě strany) :

První strana:

Vydržíme do finiše!

V jednotě,

s klidem, rozvahou!

STADION

Všichni s KSČ, se XIV. sjezdem, s novým ÚV!

Všichni teď hledíme k moskevskému jednání s nadějemi i obavami. Je možný kompromis? Jakou cenu bychom zaplatili případně jen za zmírnění okupačního režimu? Lze bezpráví a brutalitu odměňovat ústupky?

Všechen náš lid je jednotný v požadavku:Neustupovat od akčního programu KSČ, od programu humanitního socialismu za žádnou cenu, ani nehorovat agresi. Přes přítomnost tanků nechceme cenzuru, tisíckrát dražší jsou nám noviny dnešní než předlednové. Nechceme znovu stoprocentní volby ani Ruzyň. Neustoupí-li okupanti, ať umožní okamžitý návrat delegace. Ať nepočítají s tajnými dohodami za zády bojujícího lidu.

Věříme v pevnost vedení strany a státu, které nezklame tak nesmírnou jednotu a důvěru. Naše věrnost je věrností ideálům a velkému poslání, tak jako jí kdysi bylo husitství. Jan Hus byl jeho symbolem, věrnost myšlence přetrvala v našem lidu jeho smrt.

Ať jim zní v uších

Šestý den okupace - anaše národy stojí pevně na svém. Žádáme odchod cizích vojsk a suverenitu naší země. Jednota všech byla vyjádřena v pondělí čtvrthodinovou stávkou oznámenou zněním sirén, zvonů i klaksonů. Nechť zní okupantům navždy v uších!

CO BUDE DÁL?

Dostali jsme se do situace, která v dějinách světa nemá snad obdoby. Nevím, nejsem historik, ani politik, ani obchodník. Vím ale, že mezinárodní politika zná různá přimhouření očí a přesto, že zde se budou muset zavřít docela, nějaké řešení se jistě najde - musí se najít. Je to logické, tento stav se přece musí nějakým způsobem vyřešit. Je otázka jenom jak a kdo na to doplatí.

Jsem sportovec a věřte mi, že po pěti dnech okupace si nevím rady co bude dál - ve sportu. Vždyť sporto je něco docela jiného. Spojuje mladé lidi celého světa, je výrazem přátelství, charakteru, sportovního ducha a vůbec všech krásných lidských vlastností. Toto vše bylo během jedné chvíle, jednoho okamžiku, kdy kdosi a kdesi - a my víme kdo a kde a nikdy na ta jména nezapomeneme - dal rozkaz svým vojskům a jediným povelem j e d ě t e toto všechno pošlapal a rozdrtil. Jak budou moci po tomto všem naši sportovci někdy stát proti těm, jejichž rakety míří na naše města třeba s raketami, jaké známe z tenisových dvorců? Jak budou moci stát střelci na sportovních střelnicích po boku těch, kteří stojí teď s ostře nabitými puškami proti nám a zavírají. Není válka! Otřesné je, že proti nám stojí ti, k ří do okamžiku osudného slova j e d t e, byli naši přátelé. Ještě otřesnější je, že jejich propaganda lživě tvrdí, že toto vše se děje ve jménu přátelství. Píše se rok, který je zároveň rokem olympijským. Všechno je hrozné, těžký, co bude dál?

Snad je možné ještě i ve sportu řešení. Okamžitý odchod z naší země! Vždyť i v okupantských vojscích jsou sportovci. Ve jménu všech vlastností, ke kterým sport vychovává - opusťte naší zem. Snad by se tak našlo ono - co bude dál!

Je jen jediný ÚV

Nedělní Rudé právo přineslo materiál Co dnes mají dělat komunisté. A nejen komunisté, ale všichni občané naší země. K čemu a ke komu se máme hlásit. My, komunisté z nestraníci, redaktoři Čs. sportu uznáváme jen jediný ústřední výbor strany, jen ten, který byl právoplatně a legálně svobodně zvolen na XIV. mimořádném sjezdu KSČ.

Slyšeli jsme na různých vlnách hlášení Moskvy, o tomto tzv. tajném srazu všech sil kontrarevoluce. Okupační rozhlas nemůže nikoho přesvědčit, že by Dubček, Černík, Smrkovský, Kriegel, Císař, president Svoboda a další někdy hlasovali pro kontrarevoluci. Nehlasoval pro ni ani jeden náš komunista, ani jeden náš občan!

Jsme a budeme pro socialismus, pro socialismu lidské tváře, bez koncentráků, šikanování a cenzury! Buďte všichni věrni jedinému legálnímu ústřednímu výboru strany, zbavenému všech slabochů a zrádců!

Zítra plénum ÚV KSČ

Na úterý bylo do Prahy svoláno plenární zasedání nového ústředního výboru KSČ, zvoleného řádně mimořádným XIV. sjezdem, jehož se zúčastní i členové ústřední revizní komise a vedoucí všech krajských výborů i městských výborů Prahy a Bratislavy. Věříme, že se zasedání budou moci zúčastnit už i soudruzi Svoboda, Dubček, Černík, Smrkovský, kteří v době uzávěrky našeho listu dleli v Moskvě.

PEVNÝ POSTOJ L. SVOBODY

VÍDEŇ 25.srpna (BBC) - Má se zato, že president Svoboda pevně trvá na požadavku, že okupační vojska musí ze země odejít a že nově získaná svobody, zejména svoboda informací musí být respektovány. Zpravodaj BBC z Prahy s obdivem hlásí, že byla zorganizována nová podpisová akce na podporu presidenta Svobody a A.Dubčeka, která probíhá doslova pod hlavněmi sovětských tanků. Mladá dvojice z východního Německa zorganizovala svou vlastní petici požadující odchod všech okupačních armád a otevření čs.nezávislosti. Zpravodaj konstatuje, že do podzemí muselo přejít i Rudé právo, orgán Komunistické strany, i když jsou zprávy, že se Rusové snaží vydat svou vlastní verzi tchoto listu.

BĚLEHRAD - Zpravodaj BBC píše, že lidé doslova visí na rozhlasových přijímačích a čekají na zprávy z Prahy a Moskvy. Nic takového Jugoslávie nezažila od kritických chvil před 20 lety, kdy Stalin řekl: "Stačí, abych zvedl malíček, a bude po Titovi." Jugoslávci dnes znovu prožívají svůj vlastní boj za nezávislost, když očnitli stát se ruským satelitem a vyhrožovalo se jim, že budou vyhlazeni.

BUKUREŠŤ - Lidé stojí [illegible] obchody a kupují si zásoby, což je tu neobvyklé. Lidé jsou v bojovné náladě a mluví o tom, že se budou bránit, budou-li napadeni, jak to řekl president Ceaušescu několik hodin po obsazení Československa.

LONDÝN - Před sovětským velvyslanectvím v britském hlavním městě se v neděli odpoledne konala snad největší demonstrace, jakou Londýn zažil v posledních letech. Podle nejskromějšího odhadu v 16 hodin bylo připraveno nejméně 8000 lidí k protestnímu pochodu k velvyslanectví SSSR.

OBČANÉ SE PROBOUZÍ

Více než 2000 občanů NDR, kteří tím riskovali zaměstnání nebo svobodu, vyslovilo svá odsouzení útoku na ČSSR. Ve východním Německu, jehož konzervativní vedení, jak se soudí, bylo v popředí intervence proti ČSSR, se dosud nic podobného dříve nestalo. Mluvčí čs.velvyslanectví ve východním Berlíně uvádí, že solidaritu vyslovují představitelé všech vrstev obyvatel. Jsou mezi nimi přední vědci, kulturní činitelé a členové vládnoucí Jednotné socialistické strany Německa SED. Někteří vyslovují svůj protest anonymně, jiní uvádějí svá jména. Stovky lidí přišly na velvyslanectví předat protestní dopisy a rezoluce, přinášejí kytice květin a pomníčky. Pracovníci velvyslanectví uvádějí, že někteří návštěvníci jim dali dokonce své adresy na znamení toho, že se už nebojí.

Obyvatelé východního Berlína sdělili zpravodaji BBC, že bylo zatčeno několik lidí, kteří veřejně mluvili o svých sympatiích k Dubčekovu vedení.

x x x Ve stovkách maďarských závodů vzniká spontánní odpor proti účasti našeho jižního souseda při hanebném okupačním aktu . Pozorovatelé v Budapešti soudí, že se maďarští oficiální představitelé dostávají do svízelné situace.

Naši v Rumunsku

Rumunsko učinilo všechna potřebná opatření pro čs.turisty, kteří se tam ocitli ve chvíli invaze do jejich vlasti. Odhaduje se, že je nyní v Rumunsku 30 - 40 000 čs.turistů. O jejich ubytování a zásobování se stará rumunská cestovní kancelář. Čs.turisté dostávají bezplatně v případě potřeby lékařské ošetření, mají k dispozici informace o vývoji situace v tisku, rozhlase a televizi. Počet Čechoslováků v Rumunsku se zvýšil tím, že byli vyhoštěni čs.turisté z Bulharska. Mnozí z nich vznesli vážné stížnosti na to, jak s nimi bulharské orgány zacházely. Čs.turistům byly odebrány pasy, filmové a fotografické přístroje a byli odvezeni na rumunské hranice.

Brno žije a pracuje

Od středy časného rána byly vypnuty všechny dálnopisy a odříznuto jakékoliv spojení s naší redakcí v Brně. Teprve po pěti dnech okupace se nám podařilo získat zprávy o životě v centru Moravy. S radostí jsme přijali zprávy, že naši kolegové z brněnské redakce pracují a tisknou. Samostatný Čs. sport nevychází - naši kolegové pracují na Poledníku spolu s redaktory dalších listů. Vedoucím tohoto nového listu je náš redaktor!

Ze zpráv z Brna vyjímáme:

Sportovci Dukly Hodonín se připojují k výzvě Zátopkových a žádají zákaz startu zemí okupantů na OH.

V městě, okrese i kraji pracují všechny tělovýchovné orgány. Sportoviště jsou zatím prázdná, některé prostory slouží pro soustředění okupačních jednotek. Soutěže pochopitelně nepokračují.

Hlas Vlastimila Rubníka: Věřím v presidenta Svobodu, věřím, že udělá všechno pro to, abychom byli samostatní.
Rudolf Potsch: Vyzývám všechny čs. sportovce, aby nikdy nezapomněli, že jsou sportovci ČSSR, aby podle toho se chovali a nikdy nezradili! Buďte při Dubčekovi, věřte mu!

Co dělá Ostrava?

Také z Ostravy jsme získali informace o tamnější činnosti našich kolegů. Spojené redakce pokračují ve své práci. Z jejich vydání vybíráme některé aktuality:

/Ostravští zápasníci odřekli dvě utkání se Cvikovem, která se měla uskutečnit ke Dni horníků.

/OV ČSTV v Karviné se připojil k výzvě manželů Zátopkových, dalšími signatáři jsou hokejisté VŽKG, sportovci B. Ostrava, atd.

Na obzoru plachta bílá

Bylo to v den, kdy nám naši "přátelé" poslali z Varšavy tu první nestvůrnou návštěvenku, dopis pěti. Vraceli jsme se do Prahy. Na silnici nás topnul mladý hoch, zastávili jsme a nastoupil. Mluvil dobře česky, ale měl strach, že ho hned vysadíme. "Víte", říkal, "mám dvě velké lásky, Československo a filatelii. Teď jsem to spojil obojí dohromady. Ale mám strach, že se k vám už nikdy nedostanu. Vždyť vy nás budete hrozně nenávidět!"

Byl to mladý sovětský student z Oděsy. Tehdy jsme se mu snažili ještě říct, že nemusí mít strach, on ten dopis ve Varšavě přece nepodepsal a my mu věříme, že až se teď vrátí domů, bude o nás všem vyprávět, co viděl, jak tady klidně a dobře žijeme, jak budujeme svůj socjalismus docela jinými demokratickými metodami. A protože byl z Oděsy a my Češi hrozně milujeme moře, společně jsme si zarecitovali - Na obzoru plachta bílá - a zvpomněli jsme na knížku našeho mládí, z níž jsme se dozvídali o statečném boji ruských revolucionářů z roku 1905.

Když ten hoch z našeho auta vystupoval, měl slzy v očích. Tenkrát jsme ho ještě do Prahy svezli. Mohli bychom to udělat ještě dnes? Osobně věříme, že ten hoch z Oděsy opravdu má dvě lásky - Československo a filatelii. Ale může o těch láskách doma vůbec hovořit? Může zvednout svůj hlas v zemi, kde vláda temna je tak silná, že se lekla i světla v tak malé zemi, jakou je Československo? Měl by tak učinit. Na obzoru plachta bílá!

ZADRŽTE EMILA!

Televize referovala i o včerejších činech Emila Zátopka. Ztratil se z "internace", nejprve lepil plakáty a potom roznášel noviny. Na mostě se pak pustil do hádky se sovětskou kontrolou. Vážné slovo:Emile, neradě bychom Tě ztratili, určitě vydáš teď za jednu ze třiceti okupačních divizí! Připojujeme se proto k výzvě naší veřejnosti:Uvidíte-li ještě Emila při podobném počínání, zadržte ho a odveďte do bezpečí!

ZÁTOPEK v televizi

Nevím jak jste to chytili v Praze, ale pro venkov bylo sobotní televizní vystoupení Emila Zátopka další osvěžující událostí v těchto tak málo radostných dnech. Emil začal zpěvem Tri dny mna nahánajú a pak svým typickým, nenapodobitelným způsobem řekl o celé okupaci to, co si myslí. S vtipem, ale s největším vzrušením a vážností. Emil byl zvyklý na tvrdé, těžké boje atletické dráhy, mnohokrát bojoval v cílové pásce právě i se sovětskými atlety. Vždycky fair play. Znají to tak na celém světě a má spoustu přátel i v Sovětském svazu. Ale takhle "pomoc", kterou nám dnes naši včerejší přátelé poskytují, nemá s fair play vůbec nic společného. Zátpke to ovšem označil správně: to není důkaz síly, ale naopak, důkaz naprosté slabosti, strachu. Sovětské armády nás přijely okupovat proto, že sovětští představitelé mají neuvěřitelný strach z toho, že myšlenky sovobody a demokracie, kterými jsme začali obohacovat náš socialismus, by mohly nakazit i jejich lidi. A zrovna tak lidi v Polsku, Maďarsku, NDR, Bulharsku. Jenžeokupantů záměr, že nás zlomí, zdeptají, už dneska žalostně ztroskotal. Narazil na pevnou zeď odhodlání.

O tom všem hovořil Emil Zátopek ve svém televizním vystoupení. A nám bylo moc dobře, protože jsme věděli, že nemluví jenom za sebe, ale za všechny naše sportovce.

Strana druhá:

33

OZVĚNY NEDĚLE

Jak to bude s olympiádou? Rozhodne MOV o zapovězení účasti reprezentantů SSSR, NRR, Polska, Maďarska a Bulharska v Mexiku? Zúčastní se her vůbec naši sportovci? Jak to bude s hokejovým mistrovstvím světa v Praze? Bude vůbec možné, aby se v Praze hrálo poté, co se stalo? Jaké by asi bylo ovzduší při utkání ČSSR-SSSR?

Jsou v těchto dnech jistě důležitější věci k řešení. Ale ti, co si podobná otázky kladou, měli by si odpovědi přečíst právě v listě, kde si je navykli nacházet po celá léta. Zatím je ovšem taková situace, že nám zbývá jen otázky registrovat. Jednoznačné odpovědi totiž ovlivní další vývoj politický. A jestliže máme neověřené zprávy o tom, že MOV nemíní zatím postihnout bojkotem kraně Jižní Afriky nikoho, neznamená to, že sportovci pěti zmíněných zemí budou v Mexiku v dobré pohodě, že se dočkají přátelských stisků rukou.

Objevila se i zpráva, že Švédsko chce nabídnout mezinárodní federaci uspořádání světového hokejového šampionátu 1969. Myslíme si, že by bylo chybou, kdybychom u nás mistrovství v jubilejním, šedesátém roce našeho hokeje nezorganizovali. Ale už dnes by mělo být samozřejmé, že utkání ČSSR-SSSR nutno brát jako příležitost k prokázání sportovních kvalit, nikoli vášní. V souhlase s tím, jaký postoj jsme v těchto chvílích zaujali.

Je to ovšem vše velmi těžké. Hovořit o budoucnosti v nejisté současnosti. A při tom jsme chtěli vlastně psát o neděli, o sportovní neděli, při níž ani jednou nezaduněl míč. Poslední ozvěna zazněla po setmění - dlouhá dávka ze samopalu. Ta však neměla se sportem nic společného ...

Fašisté jsme prý my

Ve včerejším čísle jsme psali o tom, že by se naše současná lidová tvořivost neměla uchylovat k užívání nacistické symboliky pro charakterizování okupantů. Není to důstojné, neodpovídá to naší kulturní úrovni. Jednomže jsme se opět jednou snížili být lepší než náš odpůrce. Včera ve 21,30 hodě vysílal moskevský rozhlas zprávu mimořádně senzační: dosud se zdálo, že v Praze byl zásahem bratrských armád přerušen kontrarevoluční proces, připravený za oceánem v USA. Skutečnost je však horší, říká moskevský rozhlas: do ČSSR pronikl - fašismus ... V Praze byl odhalen nedaleko Národního divadla (že by v budově Čs.-sovětského přátelství? - pozn.red.) hlavní štáb fašismu. Mimo jiné v něm byly nalezeny čerstvě natištěné obrazy (štěte dobře:) - Adolfa Hitlera. Po vyslechnutí této zprávy jsem se odebral na lože. Ve třech hodinách, vyhrazených spánku, se dostavil hrůzný sen. Dobrý voják Švejk vyskočil na konci druhého dílu ze zákopů a zařval: "Střílejte, tady jsou ještě lidi ..."

OKUPANT SE NESTYDÍ

Redakce Čs.sportu po léta spolupracuje se sportovními listy řady zemí, mezi nimi i se Sovětským sportem v Moskvě, Przegladem sportowym ve Varšavě, Sportem v Katovicích, Narodem sport v Sofii, Népsportem v Budapešti a se Sport-echem v Berlíně. S novináři těchto listů se dobře vzájemně známe a výměnným způsobem jsme se navštěvovali u příležitosti významných sportovních událostí.

Jistě pochopíte, že v této situaci by nebylo příliš bezpečné a pro další osudy kolegů ze zmíněných redakcí moudré, kdybychom uváděli jejich jména. Omezme se jen na konstatování, že při letošních pobytech těchto redakcí jsme se častokrát přesvědčili o sympatii pro naši polednovou cestu, pro cestu, jejímž hlavním smyslem je svobodný a tvůrčí život všech lidí tohoto státu. Nechyběly ani v Moskvě, kam jsme zavítali na památné utkání čs.fotbalových olympioniků.

Všechny dlouholeté svazky byly v noci na středu 21.srpna zpřetrhány brutálním zločinem, jímž okupace naší země je. Vlády Poláků, Bulharů, Maďarů, NDR a Sovětského svazu se zřejmě těžce zmýlily ve svých proradných úmyslech a místo bleskového vítězství jim spadlo do klína opovržení z celého světa. Už čtvrtý den slyšíme těžkou obžalobu ze všech stran. Agentury chrlí do eteru laviny protestů proti agresi a nepřátelskému řádění okupantů ve svobodném, nezávislém Československu. Sovětský svaz a s ním čtyři svedení spojenci zaseli jadovaté sémě, které začínají sklízet i sportovní novináři v těchto zemích. Nevím v této chvíli, jak budou čtenářům vysvětlovat, proč sportovci svobodného světa odmítají nastupovat v těchto dnech v nejrůznějších utkáních proti reprezentantům okupantů. Bude třeba věru mistrovského pera, aby se normálně uvažující člověk logice a propagandě agresorů nemusel smát.

V polovině října začnou v Mexiko-City olympijské hry. V celém světě vrcholí přípravy sportovců a do středy tohoto týdne jsme uveřejňovali pravidelné přehledy o "zbrojení" olympioniků. V Československu, v rachotu tanků pěti zemí, jejichž představitelé nás licoměrně ujišťovali o svém přátelství, na sportování teď nemáme čas. Ale dokud žijeme – a my žijeme víc, než je okupantům zdrávo – nevzdáváme se nadějí, že se olympijských her zúčastníme, i když snad události těchto dnů nesporně ovlivní připravenost čs. olympioniků. Leč to nesporně není v této době naší hlavní starostí. Máme jich a zřejmě ještě budeme mít mnohem více.

Zatímco i přes nynější okupaci máme dveře do Mexika – a nejen tam – otevřeny dokořán, hůř jsou na tom okupanti. Nemůžeme samozřejmě předcházet jednáno Mezinárodního olympijského výboru, ale hlasů, aby byla zabráněna SSSR, PLR, BLR, MLR a NDR účast na olympiádě, je už tolik, že sportovní ústředí pěti okupačních zemí zřejmě ušetří výlohy za cestu svých reprezentantů do Mexika...

Když jsem byl před několika týdny na utkání našich fotbalových olympioniků, hovořili jsme v moskveské redakci Sovětského sportu kromě jiných i o Emilu Zátopkovi. Jeho jméno má ještě po letech svůj zvuk i v zemi, kde vyrostl Emilův nástupce Vladimír Kuc. Kolegové z Moskvy hovořili o Zátopkovi jako o svém. Těžko by asi dnes ve svých novinách uveřejnili reportáž o tom, jak samopalníci z jejich země honí po Praze jako gansteři slavného hrdinu atletických drah, jak se nestydí bojovat proti ženám, jak možno doložit na příkladu Dany Zátopkové. Ale okupant se nestydí, protože nemá svědomí.

(Přetištěno z ostravského vydání Čs. sportu, který tu vychází ve společném listě s ostatními redakcemi města.)

Tanky proti abecedě

Velmistr H. Donner (Holandsko) v nedělním pražském televizním vysílání: "Jde o zvláštní boj. Na jedné straně tanky, na druhé slovo – abeceda. Nejpozoruhodnější je, že abeceda může tanky porazit... Jsem dojat nesmírnou jednotou, jakou svět nepoznal. Zachovejte si ji i v rozhodujících dnech, které vás teď čekají!"

Stručně ze zahraničí

MEXIKO: Mexická delegace při OSN žádá projednání přepadení ČSSR vojsky Varšavské smlouvy. Tento krok je přisuzován obavám Mexika o uskutečnění XIX. OH.

GLASGOW: Fotbalisté Celticu Glasgow vyzvali představitele FIFA, aby uvažovali o bojkotu mužstev pěti okupantských zemí.

MILÁN: AC Milán, italský reprezentant ve fotbalovém PMEZ, nenehraje utkání 4. kola s bulharským klubem Levski Sofia. Jen ten, kdo zná popularitu této soutěže v italské kopané, pochopí, jak velné gesto slavný milánský klub učinil.

BĚLEHRAD: Jugoslávský svaz lehké atletiky odvolal účast na ME juniorů v lehké atletice.

ZAJÍMAVOSTI Z DOMOVA

OSIŘELÁ KRÁZOVKA. Na Strážovce i dalších sportovištích Prahy 5 je smutno. Místo mládeže, která se sem chodila prohánět i době volna, je prázdno. Občas sem zalehne ostrá střelba od mostů...Ale život neutichá, cvičební rok v TJ, jehož zahájení od 1. září bude odloženo, je neustále připravován. Až odejdou okupanti, znovu začneme s naší každodenní prací!

V PONDĚLÍ RÁNO jsme hovořili s účastníky soustředění našich gymnastek v Šumperku. Je tam vše v pořádku, místní občané se o ně znamenitě starají a umožňují jim přípravu mimo dosah okupační moci. Trénink pokračuje; naše největší olympijská "želízka v ohni" pevně věří, že naše spravedlivá věc zvítězí.

NA VŠECHNY NÁRODNÍ SVAZY lyžařské federace se obrátil čs.člen předsednictva FIS V.Suchl. Žádá v něm přerušení vojenských styků se sportovci pěti zemí, jež nás okupují, neboť tímto činem jejich vlády porušily právo a olympijskou myšlenku. "Je ohrožena svoboda olympijských vítězů Rašky, Čáslavské, Zátopkových. Je ohrožena příprava MS ve Vysokých Tatrách. Pomozte, žádejte odvolání okupačních vojsk!"

DOBROVOLNÍ PRACOVNÍCI PORADENSKÉHO TÝMU pro přípravu XXII.OH v Praze 1980 žádají okamžité napravení všech zlovolných škod a křivd, způsobených okupací. "Stále optimisticky pokračujeme v práci na dokončení návrhu celosvětového dosahu, který bude ještě letos předložen naší vládě. Tak, jak statečně a uvážlivě si počíná český a slovenský lid v těchto pohnutých dějích, je dostatečnou zárukou, že zvládnou všechny úkoly spojené s konáním OH 1980 v Praze. Nechť víra v naši jasnou budoucnost je provázena pěti olympijskými kruhy a heslem "Za Prahu olympijskou!"

VTEŘINY SVĚTA

oItalské město Modena přerušilo družbu se sovětským městem Alma Ata.

Politické byro ÚV KS Francie vydalo nové prohlášení, v němž žádá okamžitý odchod okupačních vojsk z ČSSR.

oVláda Peru oznámila, že od neděle přerušuje obchodní styky se státy agresorů.

oV jugoslávské armády byly zrušeny všechny dovolené.

oZápadoněmecký kancléř Kiesinger požádal o svolání konference členských států NATO na nejvyšší úrovni.

oLondýnský rozhlas hlásil podle informací z Moskvy, že zbloudilými střelami byli zastřeleni dva sovětští novináři, kteří létali v helikoptéře nad Prahou. Jedním má být šéf zahraniční redakce Novosti.

oVládní labouristická strana uspořádala v neděli v Hyde Parku velký a bouřlivý mítink proti agresi v ČSSR.

oJugoslávští spisovatelé odpověděli na výzvu čs. spisovatelů a odsoudili okupaci naší země.

oRumunský president Ceaušescu přijal dnes sovětského velvyslance a žádal jej o záruky, že Rumunsko nebude napadeno SSSR. Moskevský rozhlas dementuje zprávy o soustředování sovětských vojsk v Moldávii.

oMorský rozhlas oznamuje, že sovětské jednotky byly nuceny odzbrojit několik bulharských vojáků. Odvezly je na nákladních autech neznámo kam.

o10.000 mladých Švédů podepsalo do nedělního poledne petici, protestující proti okupaci Československa.

Australští *sportovci rozhořčeni*

Po příjezdu do Frankfurtu uvedl vedoucí družstva australských vodních pólistů, vracejících se zvláštním vlakem z Prahy mj.: "Všichni jsme byli ohromeni a rozhořčeni, když začala invaze. Viděli jsme mladé děvče, které se při pohledu na sovětské tanky zhroutilo. Všichni občané Československa byli zdrceni tím, že je vlastní spojenci zradili a brutálně přepadli."

Podpora závěrům XIV. sjezdu KSČ

Podpora Svobodovi, Dubčekovi, Černíkovi, Smrkovskému, Krieglovi, Císařovi, Šilhánovi

Mimopražským čtenářům

Je pondělí, den, v němž už hned různo jste zvyklí číst Československý sport od ligových titulků až k poslední podrobné zprávě. Léta jsme vás v tento den pravidelně informovali o sportovní neděli, o tom, co vás v klidných časech tak zajímalo.
Je pondělí. Šestý den okupace naší vlasti armádami pěti zemí, jejichž oficiální propaganda se marně snaží podat nám, světu, ale také vlastním občanům důkaz o oprávněnosti svého zákroku. Brutálního zákroku moci, při němž tekla nevinná krev, při němž se hroutily víra, přátelství, důvěra. Jedním z důsledků okupace - zdaleka ne nejdůležitějším, ale jistě významným - je, že umlkl ruch na našich hřištích, že v našem otálo ještě improvizovaném pondělníku nenajdete jediný výsledek, jedinou zprávu o soutěži. Sportovci mají jiné starosti.
Informujeme o nich od prvních chvil, kdy jsme si po násilném vyhoštění z redakčních místností znovu vytvořili podmínky k legální práci. A protože dnešní - již pátý improvizované číslo Československého sportu má poprvé *řádně* zajištěnou distribuci do mnoha okresů Čech a Moravy (byť ve značně omezeném nákladu, považujeme za nutné otisknout několik základních údajů pro naše venkovské čtenáře:
Ve čtvrtečním čísle (199) vyšlo provolání vedení Ústředního a Slovenského výboru ČSTV, vyjadřující jednoznačnou podporu legálnímu vedení našeho státu a strany. Dále zde byla výzva Emila a Dany Zátopkových k zákazu olympijského startu reprezentantů pěti agresorských zemí a podobná výzva redaktorů Čs. sportu, Stadionu a ostatních tělovýchovných časopisů, která navíc vyvrcholila sportovce celého světa k protestním akcím. Velice významné je společné provolání obou přípravných výborů Sokola (Čs.tělocvičného svazu i ČOS), z něhož vyjímáme nejzávažnější část: "Jako sokolové, věrni tradicím a historickému poslání, chceme v této osudové době republiky jít příkladem. Vyhlašujeme proto jako prvořadý program JEDNOTU. Zapomeňme, co nás rozděluje, myslemo na to, co nás spojuje!"
V pátek (čís.200) jsme již k těmto výzvám, především k olympijskému bojkotu mohli zaznamenat ohlas skutečně masový - připojili se předsednictva sekcí, oddíly, významní sportovci i více než 1200 lidí na podpisových archu v jednom z pražských sportovních středisek.
V sobotu (čís.201) jsme mohli informovat, že Emil Zátopek, jehož role v těchto dnech je přinejmenším stejně významná, jako jeho olympijská vítězství, unikl nastražené pasti okupantů a je v bezpečí. Zpráva ze zasedání předsednictva ÚV ČSTV informuje o podpoře vyslovené závěrům XIV.sjezdu strany. Předsednictvo věří, že se nenajde funkcionář, ani orgán ČSTV, který by poškodil svým jednáním státní a národní zájmy naší země. Čs.člen MOV zaslal protestní dopis novinářským představitelům v nejvyšším světovém sportovním orgánu.
A konečně včerejší nedělní číslo (202) přináší dopis Čs.olympijského výboru, který žádá prezidenta MOV Avery Brundageho o projednání situace, vzniklé okupací ČSSR také na olympijském poli. A kromě toho samozřejmě píšeme - tak jako dnes - o hlavním a jediném tématu těchto dní: o okupaci naší vlasti; o statečném postoji našich lidí; o jejich nebývalé jednotě.

Dovolte ještě jednou opakovat naši včerejší výzvu: Provizorní vydání legálních novin nejsou určena pro soukromý archiv "na památku". Vylepujte je na místech, kde jim nehrozí strženi a kolem je přitom může přečíst dostatek lidí. Zprostředkujte zejména ve venkovských místech našim čtenářům zprávu, že Československý sport, přesto že byla jeho redakce protiprávně zabrána, vychází, informuje, bouří!

„Jen ten národ je svobodný, který nebere svobodu druhému národu"

K. MARX

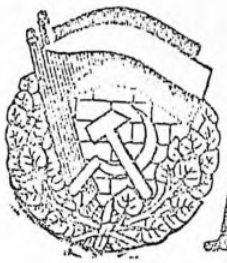

RUDÉ PRÁVO

ÚSTŘEDNÍ ORGÁN KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA
TOTO LEGÁLNÍ VYDÁNÍ VYŠLO V ÚTERÝ 27. SRPNA 1968.

RUDE PRAVO - 27. SRPNA 1968

Šestistránkové číslo normálního novinového formátu.

První strana

Kromě článků dále otištěných fotografie občanů čtoucích noviny vyvěšené na domě a nad novinami azbukou nápis

IDI DOMOJ SOLDAT !

Dále:

PEVNÝ POSTOJ PŘINESE OVOCE

40

Dnes se v Praze sejde na svém zasedání nový ÚV KSČ. Na jeho programu jsou dva body — zhodnocení situace, která vznikla v naší zemi po přepadu a obsazení okupačními vojsky, a dále zpráva o jednání našich představitelů v Moskvě.

Okupací nastala nová etapa v historii strany. Skoro na samém jejím počátku je XIV. mimořádný sjezd KSČ, jenž se legálně sešel a zvolil nové stranické orgány. Ty jsou jedině právoplatné, znamenají plnou kontinuitu s poslednovým vývojem, s Alexandrem Dubčekem a dalšími soudruhy, kteří se nezpronevěřili zásadám demokratického centralismu a stali se členy těchto orgánů. Sjezd nemá význam jenom pro stranu, ale pro všechen československý lid. Nebýt ho, nebylo by organizovaných sil komunistů, opory všech občanů. Zbytky starého vedení, které nebyly internovány, svými činy jasně prokázaly, že by nebyly schopny zabezpečit konsolidaci, naši víru ve spravedlivou věc, jistotu konečného vítězství, českých a slovenských národních zájmů, potřeb, nového demokratického, politického systému, který se uplatňuje i nyní, v obtížných okupačních podmínkách.

Naše stranické orgány, stejně jako parlament a vláda, jsou v těžkém postavení. Jsou legální, ale pracují v ilegálních podmínkách. Společně — a to i v součinnosti s ÚV KSS a slovenskými národními orgány — hledají východiska z nastalé situace, pracují na řešení různých variant možných situací, které mohou nastat. Stejně jako my všichni očekávají zprávu z Moskvy, výsledky jednání. Vědí, že jsou složitá, že účast Ulbrichta, Gomulky, Živkova a Kádára je jen ztíží. Neztrácejí však hlavu. Nesmíme ji ztratit ani my.

Stojí před námi otázky našeho bytí, toho, jak budeme žít. Co bude zítra a pozítří. Těžko si to lze v celé konkrétnosti představit.

Je zcela možné, že nás čeká delší tvrdý okupační režim, jakýsi protektorát, spravovaný loutkovou kolaborantskou vládou. Zatím ovšem tento plán zcela selhal a věříme, že selže i v budoucnu.

Nemyslíme si, že dnešní, pro nás nesnesitelný stav je příjemný otcům intervence. Ovládnutí země, které vyžaduje vojenské obsazení každého náměstí, parku, veřejné budovy, je nesmírně neefektivní. Zásobování a organizace takovéto armády je drahá, její bojová síla je podstatně oslabena. To musí zcela zákonitě působit na morální stav okupačních vojáků. Pokles této morálky je již dnes zřejmý. Tento stav bezprostřední a totální okupace je krajně nepříjemný pro okupanty ještě jinak: znesnadňuje jejich propagandu, znemožňuje jim mezinárodně politicky. Svět je proti nim.

Proto ať je dnešní stav jakkoli nesnesitelný, zůstaňme jednotní v důsledném odporu proti jakémukoli kompromisu, jenž by okupantům umožnil vládnout prostřednictvím domácích Quislingů. K tomu se nesmíme nechat zlákat ani okamžitými úlevami, které by ustavení fungujícího kolaborantského aparátu přineslo. Stůjme pevně na svém, neslevujme, neuzavírejme pro nás nepřijatelné kompromisy. Náš pevný postoj nemůže nakonec nepřinést ovoce.

V. V.

41

KOMUNIKÉ ZE ZASEDÁNÍ ÚV KSS

Jsme pevni v jednotě s českými komunisty

V neděli se sešlo plenární zasedání ústředního výboru KSS, rozšířené o delegáty mimořádného sjezdu KSS ze všech krajů Slovenska. Plénum se jednomyslně usneslo:

1. Nesouhlasili jsme a nesouhlasíme s okupováním našeho území vojsky Varšavské smlouvy. Žádáme jejich neodkladný odchod.

2. Ústřední výbor KSS vyslovuje politování nad tím, že obětmi tragických událostí se stali občané Československé republiky, a vyslovuje jejich rodinám jménem Komunistické strany Slovenska a jménem našich národů hlubokou účast.

3. Uznáváme jedině legálně zvolené orgány strany a státu, vedení strany v čele se soudruhem Dubčekem a orgány vedené s. Černíkem a s. Smrkovským a žádáme, aby byli ihned uvolněni internovaní představitelé strany a státu pro řízení činnosti legálních orgánů.

4. Hlásíme se k výsledkům mimořádného XIV. sjezdu a souhlasíme s výsledky prvního zasedání tohoto sjezdu.

5. Plénum ústředního výboru KSS dospělo k závěru, že situace vyžaduje svolat ihned mimořádný sjezd KSS. Vyjadřuje k své stanovisko pro soudruha Dubčeka, pro jeho vedení strany, pro soudruha Černíka a Smrkovského a rozhodlo se odložit sjezd KSS svolaný na 26. srpna 1968. Termín sjezdu rozhodlo plénum stanovit ihned po příjezdu naší delegace z Moskvy a po dohodě se s. Dubčekem.

6. Žádáme, aby se urychlilo jednání v Moskvě a delegace vedená s. Svobodou se co nejdříve vrátila do vlasti.

7. Delegáti Komunistické strany Slovenska zůstanou na svých místech tam, kde jsou, a hned po plenárním zasedání ÚV KSS se setkají s vedoucími tajemníky krajských a okresních výborů KSS.

8. Ukládá se komunistům v předsednictvu Slovenské národní rady, aby okamžitě přijali opatření ke zlepšení práce tohoto orgánu a celé Slovenské národní rady.

9. Jsme pevní v jednotě s českými komunisty a českým národem. Kategoricky zdůrazňujeme, že za jedinou možnost považujeme socialistický vývoj v jednotné federativní republice. Problém státoprávního uspořádání na v podstatě dohodnutých zásadách federace budeme řešit v nejbližším období, po vytvoření normálních podmínek. Plně se stavíme za akční program Komunistické strany Československa.

10. Plénum ÚV KSS se rozhodlo poslat jménem komunistů a lidu Slovenska co nejsrdečnější pozdravy soudruhu Dubčekovi a Svobodovi do Moskvy.

Současně byl předložen návrh na schválení dopisu ústředního výboru KSS ústředním výborům těch stran Varšavské smlouvy, jejichž vojska okupují naše území.

(Zachyceno z rozhlasového vysílání, text není autorizován.)

NAŠI DRAZÍ ČTENÁŘI!

Vycházíme jako legální orgán legálního ústředního výboru naší komunistické strany, ale pracujeme v nejobtížnějších podmínkách. Výtisků se zdaleka nedostává pro všechny zájemce. Prosíme Vás, neschovávejte si své noviny, dávejte je dalším, svým přátelům, udělejte si vývěsky v domech, vyvěšujte je, ať všichni, všichni v této zemi znají náš pravdivý hlas!!!

REDAKCE

Vláda ČSSR radě ministrů SSSR

Vláda ČSSR se obrací na vládu SSSR s naléhavou žádostí o neprodlený a účinný zákrok proti nepochopitelným nepřístojnostem, kterých se dopouští příslušníci vojsk Varšavské smlouvy, jež obsadila ČSSR.

Tyto nepřístojnosti jdou tak daleko, že pokojné obyvatelstvo a dokonce členové československé vlády jsou bez příčin ohrožování na životě. Konkrétně byli dne 25. 8. 1968 ve 21.45 hodin při návratu ze zasedání vlády na Pražském hradě postřelováni ministr těžkého průmyslu Krejčí, ministr dopravy Řehák a ministr hornictví Penc.

Výsměchem lidským vztahům bylo dokonce obvinění ministra dopravy, že z jeho auta bylo vystřeleno, ačkoliv nikdo ve voze neměl zbraň. Takové věci se dějí přímo pod Pražským hradem, několik hodin po jednání se sovětským velvyslancem v Praze, který přislíbil více spolupráce se zákonnou vládou při zmírňování následků obsazení Československa vojáky pěti států Varšavské smlouvy.

Tyto příklady vám mohou sloužit k tomu, v jaké atmosféře žije obyvatelstvo našeho hlavního města.

Vláda ČSSR žádá proto důrazně radu ministrů SSSR, aby uvědomil svůj odpovědnosti vyvodila neprodlené závěry z těchto skutečností.

Současně se vláda ČSSR obrací na radu ministrů SSSR se žádostí, aby dala svým vojskům příkaz uvolnit v Praze veřejné budovy, zejména budovu předsednictva vlády, aby tato měla alespoň minimální základní podmínky pro svou činnost, která je fakticky znemožněna. Tato uvolnění přislíbil již ve čtvrtek 22. 8. prezidentu republiky Ludvíku Svobodovi generál Pavlovský

Právě v této době

Z Mątokovu jsme dostali zprávu, že bezpartijní zaměstnanci přicházejí na schůze stranických skupin, že by rádi — společně se straníky — přispěli k tomu, oč v osudných dobách usiluje strana Dubčekova. Z různých míst a z různých institucí se rovněž dovídáme, že se do strany hlásí noví členové. Jedna 25letá soudružka na svou přihlášku napsala: „Právě v této době okupace nechci a nebudu stát stranou. Hlásím se do komunistické strany, do strany Dubčekovy."

Někteří se skánějí po formulářích. Není jich třeba, stačí napsat osobní údaje, stručný životopis.

Prohlášení Národního shromáždění k názorům o neutralitě

„Národní shromáždění se znovu přihlašuje, jako to už učinilo ve svých usneseních z 22. a 23. 8. 1968, k vládnímu prohlášení z 28. dubna 1968 a k akčnímu programu KSČ, v nichž je úplně jednoznačně vyjádřena spolunáležitost ČSSR k socialistickému společenství. Prohlášení neutrality by bylo právně neúčinné.

Jednostranná deklarace o neutralitě státu nezavazuje žádný jiný stát k respektování neutrality. Trvalá neutralizace je možná jen na základě smluv mezi všemi zainteresovanými státy. Z toho jasně vyplývá právní neúčinnost a nerealizovatelnost jakéhokoliv vyhlášení neutrality. Není možné ztrácet ze zřetele, že nejnaléhavějším úkolem dne je odvolání a odchod okupačních vojsk a ustavení do výkonu funkcí jediné zákonné vlády ČSSR v čele se s. ing. O. Černíkem a dalšími ústavními a politickými činiteli soudruhy Dubčekem, Smrkovským, Krieglem a dalšími. Především splnění těchto požadavků může zabezpečit naší vlasti, aby byla státem socialistickým, suverénním a svobodným."

V podrobném zdůvodnění Národní shromáždění upozorňuje, že skutečně platná a závazná neutralita by musela být akceptována, uznána a garantována všemi mocnostmi, především Sovětským svazem. Požadování neutrality ČSSR je v dané situaci nejen neúčinné, ale politicky škodlivé. NS proto upřímně míněné, ale nedomyšlené návrhy a požadavky o neutralitě nemůže přijmout.

Pokud jde o Varšavskou smlouvu o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci, kterou jsme uzavřeli v pevné víře, že nám bude zárukou našeho mírového socialistického rozvoje, uzavřali jsme ji ve smyslu Charty OSN v zájmu všestranného rozvoje přátelství, spolupráce a vzájemné pomoci a v souladu se zásadou respektování nezávislosti a svrchovanosti státu, jakož i se zásadou nevměšování se do vnitřních záležitostí.

ČSSR stála pevně ve všech svých závazcích smlouvou stanovených, plnila je a nikdy se od nich neuchýlila.

Netrváme na ničem jiném než na tom, aby tuto smlouvu důsledně dodržovali i naši partneři, zdůrazňuje zdůvodnění stanoviska NS.

VYSOKOŠKOLÁCI DO KSS

Jak nám oznámili z Bratislavy, v uplynulých dvou dnech projevilo 17 vysokoškoláků z internátu Horský park přání vstoupit do komunistické strany, která si svým bojem za obrodu a proti cizí okupaci získala jejich plnou důvěru.

Podobné zprávy přicházejí i ze Žiliny, z tamní Vysoké školy dopravní. V Žilině mladí technici prohlásili, že „školní rok začal letos 21. srpna". Za prvé tři dny tohoto roku se naučili, že jejich místo je v obrozené Komunistické straně Slovenska.

★

Noví členové KSČ se přihlašují v těchto prostranu tolik těžkých dnech. Výbor závodové organizace KSČ při Obvod. oddělení VB v Praze 8 oznámil, že bez obvyklých formalit přijal do KSČ šest příslušníků tohoto oddělení.

PRAHA POTŘEBUJE BRAMBORY!

Zemědělci Středočeského kraje, urychleto vyorávku a dodávejte je přímo svými dopravními prostředky.

Informujte se u kterékoliv prodejny Zelenina Praha, kde vám sdělí, kam brambory dodávat.

Druhá strana

otiskuje v záhlaví fotografie průvodu demonstrantů a dále tyto články:

KOMENTUJEME

Kontrarevoluce?

Když sovětská vojska v r. 1956 vstoupila do Budapešti, byla svědkem událostí a projevů, majících blízko k občanské válce: střelba na ulicích, mrtví, rozbořené domy, požáry. Je pochopitelné, že část obyvatel Budapešti a Maďarska vítala tato vojska jako zachránce. Hovořilo se tenkrát o kontrarevoluci a není pochyb o tom, že chyby Komunistické strany Maďarska otevřely dveře pro kontrarevoluční tendence.

V r. 1968 oficiální kruhy Sovětského svazu a dalších čtyř zemí prohlašují, že také v Československu se kontrarevoluce plížila k moci, a že proto muselo dojít k vojenskému zásahu proti ní. Jediné v čem se obě situace shodují, je zásah cizích vojsk do vnitřních záležitostí obou zemí. Ve všem ostatním jde o zásadní rozdíly. V případě Československa vstoupila cizí vojska do země, která žila normálním životem. Nebyly zde fronty na potraviny, ulice nebyly zachvácceny požáry, nezatýkalo se masově z politických důvodů, neničily se kulturní památky, nebyly rozstřílené ulice ani se nestřílelo svévolně po lidech ve dne i v noci. TO VŠE PŘIŠLO TEPRVE S VOJSKY PĚTI ZEMÍ. V tom také tkví úděs a šok československého lidu, stejně jako tomu bylo v Sovětském svazu, když hitlerovská vojska překročila hranice.

JSOU ZDE UŽ PÁTÝ DEN, ALE DOSUD NEDOKÁZALI OZNÁMIT ANI JMÉNA, ANI OFICIÁLNÍ INSTITUCE, KTERÉ JE SEM POZVALY. Protože zde byl před příchodem těchto vojsk normální život a nikoli chaos, nebyla zde žádná vzdorovláda, která by se mohla z chaosu zrodit, neexistovala ani žádná oficiálně odtržená skupina KSČ, která by se mohla institucionálně prohlásit za „jedinou a skutečně pravou" marxistickou stranu.

Nepozval je ani president republiky, ani Národní shromáždění. A přesto jsou zde. Tento fakt je tak zřejmý, že může mít pouze jeden název: OKUPACE. Strana, místo aby se rozpadla, vytvořila zcela novou jednotu a postavila se jako celek proti okupaci. Stalo se tak něco zcela jiného, než sovětská politika ve své necitlivosti a velmocensky-byrokratickému přístupu předpokládala.

Sovětská vojska nebyla pozvána žádnou institucí ani komunistickou stranou. Mohla být pozvána jen skupinkou lidí nebo jednotlivci, kteří vystupují jako „věrní marxisté". A tak tomu, logicky vzato, skutečně bylo. Tito lidé neměli žádné LEGÁLNÍ oprávnění. Z toho důvodu jsou naprosto výstižně označováni jako ZRÁDCI a KOLABORANTI. Jsou zrádci nejen národa, ale i vůle strany. Je tedy dosti důvodů, proč neexistuje masová základna, o niž by se mohli okupanti při realizaci svých plánů opřít.

Z pohřbu oběti okupace

V malé obřadní síni strašnického krematoria v Praze začal v pondělí v 10.40 hodin smuteční obřad rozloučení se Zdeňkem Příhodou, sedmadvacetiletých absolventem umělecko-průmyslové školy, toho času závozníkem Armabetonu. Patřil k prvním obětem okupantské zvůle — surově a bezohledně ho na Vinohradské třídě srazil ve středu dopoledne sovětský obrněný transportér.

Se Zdeňkem Příhodou se přišly rozloučit kromě rodiny a příbuzných stovky Pražanů a desítky našich a zahraničních novinářů. Jeho přátelé ze zaměstnání přijeli v nákladním autě s našimi vlajkami. Nad rakví promluvil bratranec zemřelého, který Zdeňkovu smrt označil za vraždu. Dosud jsme si mysleli, řekl mimo jiné, že prostota myšlení nezabíjí. Ale tato smrt je nám důkazem, že to není pravda, že slepá poslušnost a neinformovanost zabíjí někdy hůře než časovaná atomová puma. Zdeňkovi kamarádi se mu přišli omluvit, že přicházejí v montérkách. Přijeli rovnou z práce, která je dnes jedinou dosud možnou zbraní proti okupantům.

Na rakvi spočívaly kytice v našich národních barvách, čestná stráž s naší vlajkou vzdala poslední poctu. Staří muži, kteří Zdeňka Příhodu vůbec neznali, hlasitě plakali a volali „vražda, vražda". Neznámá paní kondolovala matce zemřelého a říkala s pláčem: „Jsem taky matka, nesmíme připustit, aby nám zabíjeli syny."

Na poslední cestě provázela rakev státní hymna, k jejíž melodii se spontánně přidaly hlasy všech přítomných.

KLAME MOSKVA, MOSKVA KLAME!

Před čtvrtstoletím jsme s napětím čekali, až se ozve známé „Hovoří Moskva, Moskva hovoří", s napětím jsme poslouchali hlasy nadšení a povzbuzení.

Jak ten čas letí a lidé se mění. I v těchto dnech se hlásí Moskva známou značkou, známým oznámením. Ale jaký rozdíl! Jak může hlasatel moskevského rozhlasu lhát?

Jak je možné tvrdit, že „hrstky chuligánů, malá část občanů", ovlivněné prý „ilegálním" rozhlasem, „ilegálními" novinami a letáky, se chovají vojskům Varšavské smlouvy chladně. Ostatní prý je vítají jako zachránce socialismu před kontrarevolucí.

Prý kontrarevolucionáři střílejí na pokojné sovětské vojáky, stojící na stráži před administrativními budovami. Jsou stovky očitých svědků o tom, kdo například vystřelil 23. 8. v době poledního hodinového stávky z budovy Rudého práva na Poříčí (už dva dny tam nebyl nikdo kromě sovětských vojáků), a jak si takto nainscenovali střelbu z kulometů a samopalů nejen na průčelí RP, ale i na sousední obytný dům a na protější výkladní skříně Bílé labutě. Inscenovali i odvoz raněného sovětského vojáka vlastní sanitkou. Na tyto případy (ale i na celou okupaci od jejího začátku) je jako přišité staré přísloví: „Kdo chce psa bít, hůl si najde."

A další „pravdy" moskevského vysílání?

Mimořádný XIV. sjezd KSČS označují za sraz. Prý se ho zúčastnilo málo delegátů ze Slovenska. Jak by ne, když je okupační vojska zadržela u Břeclavi. Ale i tak byl sjezd usnášeníschopný, jeho komuniké i závěry — volba nového ÚV — právoplatné.

Že prý sjezd nebyl svolán ÚV KSČ, byl sice na 9. září, ale sešel se — vzhledem k agresi pěti států Varšavské smlouvy proti naší suverénní republice — dříve, aby řešil situaci.

Kdo jiný než okupanti zabránili schůzce plénа ÚV KSČ před sjezdem? Kdo internoval čelné představitele strany, vlády, Národního shromáždění? Ještě dnes blokují tanky sídla těchto institucí. Kdo to má všechno na svědomí? Prý reakce. V tom dávám moskevskému rozhlasu za pravdu. Jedině v tom. Skutečně to byly reakční síly, které k nám vtrhly v noci na tancích, stíhačkách a obrněných transportérech, aby znemožnily náš obrodný proces, budování socialismu s lidskou tváří. Ti, co toto provedli, lidskou tvář před celou světovou veřejností ztratili.

„Tatka, hovoří Moskva, Moskva hovoří" — volá na mne syn z vedlejší místnosti. Musím ho jen trochu opravit. „Lže Moskva, Moskva lže."

Posluchač Moskvy

Co by tomu řekl Lenin

Stalo se to ve středu města. Nejdříve hřmot vrtulníku, pak sprška letáků. Ne, nejsou to letáky, ale něco většího-noviny, tištěné azbukou. Moskovská Pravda. List, který lidé dříve čítali s tužkou v ruce a z něž se i učili ruštině. Dnes je to Pravda, plnící o nás soustavně lži. V nedělním vydání opět stojí, že „kontrarevoluce v ČSSR je stále drzejší..".

Je to otřesné. Ti naši drobní, poctiví a hrdí lidé, milující svou republiku, železničáři, prodavačky, tramvajáci, dělníci, spěchající do továrik ulicemi, kde dnes čeká zákeřná smrt, řidiči, rozvážející v nebezpečných nočních a ranních hodinách mléko, naše inteligence — to je u Pravdy kontrarevoluce? Tak daleko jste došli, pracovníci Pravdy, že přesto, co musel v Praze vidět vaši korespondenti, nepřestáváte urážet naše poctivé lidi? A přitom obelháváte přes 200 milionů důvěřivých sovětských lidí?

Shora se snášejí výtisky Pravdy, žel, dnes plné lží o Československu. Jak se pak divit tomu, co následuje: lidé je chytají, snášejí na hromádku a zapalují, jiní s odporem trhají. Tam až jste tedy dovedli někdejší nádhernou popularitu Pravdy, založené Leninem! Tak hluboko jste ji dali klesnout tím, že zneužíváte jejích stránek k ospravedlnění okupace a střelby do nevinných, bezbranných lidí? Lenin se musí, jak říká úsloví, obracet v hrobě.

Vám to však, pracovníci Pravdy, zřejmě nebude vadit, abyste zítra nepřinesli další zprávu. Bude v ní asi: „Kontrarevolucionáři v Praze spalují leninskou Pravdu!"

ČESTMÍR CÍSAŘ
se ujal funkce

Na sekretariátu nového ÚV KSČ začal pracovat od 20. srpna 10,15 hod. soudruh Čestmír Císař, člen předsednictva ÚV KSČ a předseda České národní rady.

47

KDE JE KONTRAREVOLUCE?

Při těch zprávách v člověku zatrnulo. Předseda vlády O. Černík pod hrozbou samopalů, obrácen spolu se svými spolupracovníky celou zadí, odvezen neznámo kam. První tajemník ÚV KSČ A. Dubček internován do odpoledních hodin v budově ÚV KSČ a poté odvezen neznámo kam...

Před několika málo dny jsem je viděl jít spolu, usmívavého Dubčeka a jakoby v nemotálém zamyšlení soustředěného Černíka. Potkali jsme se na Zámeckých schodech, já s belgickými přáteli nahoru ke Hradu, oni z Hradu od podpisu smlouvy s rumunskými představiteli. Pro skupinu belgických přátel, jež jsem provázel těmi krásnými místy, to byl nejsilnější zážitek, který si — bohužel už ve druhém okupačním dnu — odváželi z naší Prahy.

Kde je ta kontrarevoluce a co to vlastně je? — naléhali na mne. Krčil jsem rameny, nemohl jsem jim za celé dva týdny jejich pobytu v republice tu pověstnou kontrarevoluci ukázat. Teď, když jsme potkali Dubčeka a Černíka, vzpomínali, kde všude ve světě by se mohli jen tak, beze všeho, s tak vysokými představiteli setkat. Dohodli jsme se, že ve světě je celkem málo takových míst. Ani tam, kde se nehrozí kontrarevoluci, nepotkáváme na ulici nejvyšší představitele usmívavé, pozorné k lidem, ochotné v každé chvíli i při největších starostech vlídně odpovídat lidem na pozdrav.

Bez kolaborantů jsou vyřízeni

Žádný okupant nemůže nadlouho existovat bez kolaborantů. Proto k základním strategickým cílům našich dnešních okupantů od počátku patřilo vytvoření kolaborantských orgánů a institucí. Jedině jejich prostřednictvím může dostat okupantský režim „legální" fasádu.

Tento strategický plán nevyšel. Ani po šesti dnech okupace nemohou nikým nezvaní přivandrovalci předložit světu žádnou „protektorátní" vládu či jakoukoli jinou kolaborantskou instituci. A to je pro ně nepochybně největší otřes. Bez kolaborantů jsou vyřízeni.

Nedělejme si však iluze o tom, že by u nás nebyli lidé ochotní k té nejhorší zradě našich národů — ke kolaboraci. To jenom ta úžasná spontánní jednota, obrovská aktivita naprosté většiny národa, neskrývané opovržení a nenávist zatím zdržují rozhodnutí těch, kteří vlastně už dávno zradili ve svých myšlenkách. Nenechme proto nikoho na pochybách, že KOLABORACE S OKUPANTY JE TOU NEJHORŠÍ ZRADOU, NEJTĚŽŠÍM ZLOČINEM PROTI REPUBLICE, který také podle zákonů této republiky bude spravedlivě souzen a stíhán nejtěžšími tresty.

S kolaboranty nebudou mít národy naší republiky nejmenší slitování!

—zš—

KDE JE PRAVDA?

SLOVA DELEGÁTKY XIV. SJEZDU

Jakmile začnu myslet na XIV. mimořádný sjezd, vybavují se mi dvě atmosféry. První z městské konference KSČ v Praze, kde jsme ještě byli v rozepři, pokud šlo o odchod sovětských vojsk po skončení štábního cvičení. Mnozí soudruzi ve své víře a přesvědčení, že jde o vojska bratrského státu, říkali, že nám vůbec nevadí, že tu jsou, že řeči o odchodu jsou poplašné, zbytečné, nepřátelské. Druzí souhlasili s tím, že jde sice o vojska přátelské mocnosti, ale že už tu nemají co dělat, že tu jsou protiprávně, atd. Debata o tom byla chvílemi na obou stranách dost vášnivá. A na XIV. mimořádném sjezdu NEBYLO ANI JEDNOHO delegáta, který by třeba náznakem obhajoval přítomnost vojsk signatářů Varšavského dopisu na našem území. Všichni, i ti, kteří na městské konferenci smýšleli jinak, jednomyslně vyjádřili své přesvědčení, že jde o vojenské přepadení socialistického státu, že jde o okupaci. Tady se ukázalo, jak rychle se myšlení soudruhů posunulo, jak poučení z aneXo sjednotilo komunisty v názoru na suverenitu a svobodu.

Ještě pokud jde o hodnocení sovětské okupace XIV. sjezdem delegáti došli k jednotnému přesvědčení, že tato okupace je tragičtější než okupace Československa Hitlerem. Tehdy proti sobě stály dvě nepřátelské síly, po Mnichovu bylo už mnohým lidem zřejmé, čím to musí skončit. V tomto směru iluze nebyly. Ale tentokrát jde o nepochopitelné drama ve vztahu dvou bratrů, v němž my jsme tím podvedeným.

Včera jsme potkali já a dva moji známí sovětského vojáka, chtěl asi cigarety. My jsme ho ignorovali, ale já zahlédla ten jeho strhaný obličej, chtěla jsem se vrátit, dát mu cigaretu, ale já už nemohla, já už to nemohla udělat! Vždycky jsem si tak strašně přála sejít se se sovětskými lidmi, provádět je Prahou, být jim blízko. Ale včera se mi zdálo, že je konec světa, ten zdrcený obličej mi nešel z očí. Cítila jsem za ním prázdnotu, která nic neví, nic nechápe, nic!

Naše situace je strašná, ale jejich situace je strašnější. Nejhroznější tragédie je ta, kterou si nouvědomujeme. Ale my, ať jakkoli trpíme, my víme, jak to je, víme, co chceme, jak to chceme, ale oni nevědí nic. Museli se najdřív stát nocitlivými a nepřemýšlejícími šroubky, aby se dali ve vhodnou dobu použít a znouzit k čemukoli — tedy i ke střílení do bezbranných lidí.

A ten jazyk jejich informací! My psávali taky tak, ale před necelými osmi měsíci to přestalo a dnes už takovému jazyku nerozumíme, je jako z druhé planety, už nás pobuřuje.

Pomlouvají náš mimořádný sjezd, říkají, že je samozvaný, ilegální a revizionistický, ale my, delegáti, byli řádně v tajných volbách zvoleni, u nás to ví každé dítě, které se zajímá. Jak však slovy označit sovětské představitele, kteří znají pravý stav věcí u nás, ale nebojí se na to zřetelně a tvrdí opak. Opakují: náš sjezd byl legální, pouze se konal v podmínkách okupace, byl to sjezd řádně zvolených delegátů, kteří demokraticky a právoplatně zvolili nový ústřední výbor,

49

Jednání sjezdu bylo demokratické jako dosud nikdy na žádném sjezdu. Do ústředního výboru byli zvoleni soudruzi, za kterými stál největší počet organizací. Sovětská Pravda se snaží některé z nich deklasovat — jako např. ministra Borůvku — slovy, že se na ministerstvu našly zbraně kontrarevolucionáři. Ale to byly přece zbraně milice a oni to tak o zneužívají. Té milice, která, jak víte, v červnu předala sovětskému velvyslanci Červoněnkovi pro sovětský lid ten naivní a nepromyšlený dopis, který už tehdy byl zneužit v sovětském tisku k pomluvám ČSSR.

Dělají podvod za podvodem, dostali se za hranice zdravého rozumu. Stejně pomlouvají úřadujícího předsedu předsednictva nově zvoleného ÚV Věnka Šilhána, že prý je samozvanec. Ale vždyť tou funkcí ho pověřil nejvyšší orgán strany! Demokratičnost XIV. sjezdu se také projevila v tom, že nebyli vyloučeni ti, jejichž jmény jsou hanlivě popsány zdi. Ani jim nebylo pozastaveno členství, protože nemohli být slyšeni.

Nemůžeme než otevřeně a poctivě zůstat v sepětí s lidem a demokratickými tradicemi této země. Cítili jsme tu odpovědnost, proto sjezd není ukončen, pouze přestal pracovat a zasedne na ochranu státní suverenity a do boje za ni okamžitě, jakadlo si to vyžádá situace. I my jsme si vědomi závaznosti hesla, jež zaznívá z rozhlasu: „Jste s námi! A my budeme s vámi na život a na smrt."

Delegátka mimořádného XIV. sjezdu KSČ
z Prahy 5

MINISTR KORČÁK JE S NÁMI

V neděli 25. srpna se vrátil z Moskvy, kde se konalo mezinárodní setkání pracovníků v energetice, ministr pověřený řízením Ústřední správy energetiky, J. Korčák se neprodleně dostavil do schůze vlády a projevil souhlas se všemi opatřeními vlády, která učinila za jeho nepřítomnosti. Ministr Korčák se nadále účastní práce vlády.

ŠKOLNÍ ROK ZAČÍNÁ 2. ZÁŘÍ

Ministr školství oznamuje všem učitelům, rodičům a mládeži, že školní rok 1968/1969 bude zahájen dne 2. září podle směrnic vydaných ministerstvem školství v červnu t. r.

Spoléháme na učitele a ředitele, že ve spolupráci s rodiči dětí zajistí všechny potřebné podmínky pro zahájení školního roku a bezpečnost dětí. V nutných případech upraví školské orgány národních výborů začátek školního roku podle místních podmínek.

Třetí strana

je nadepsána

NAŠI UMĚLCI MLUVÍ K NÁRODU

a přináší tyto články: (kromě fotografie detailního záběru Národního muzea)

Nezkřivte jim ani vlas, nedejte jim ani kapku vody

JAN DRDA

Pero se mi chvěje v ruce, hlas se mi zadrhává. Pětadvacet let jsem učil své děti, aby milovaly Sovětský svaz, aby v Moskvě viděly hvězdu naší jistoty, ručitele naší národní a státní nezávislosti. Teď je to všechno v troskách. Tytéž tváře, tytéž uniformy, které viděly na obrázcích z nezapomenutelných májových dnů, které jsem je učil cítit, jako tváře našich osvoboditelů, vidí teď má děti vlastníma očima v strašných souvislostech. Vidí je prolévat českou krev, střílet do našich národních památníků, jsou svědky toho, s jak bezpříkladným cynismem unesli neznámo kam A. Dubčeka a O. Černíka — představitele naší suverenity — počet zločinů, k nimž v těchto dnech došlo v pražských ulicích, volá do nebe.

Lžou světu, že prý jsme je zavolali na pomoc, přitom nejsou s to uvést jediné jediné jméno; lžou, že chrání Prahu, ale přitom ji ničí, pásy i kanóny tanků; lžou, že nám nesou bratrskou pomoc, ale přitom český národ nestoudně a nesrozumitelně terorizují. Bojují prý za komunismus — proti českým a slovenským komunistům, usilujícím očistit štít strany. Způsobili, že se v nás zrodilo něco strašného: nenávist k této prolhanosti a nestoudnosti, palčivý pocit urážky, neuhasitelný plamen hněvu. Ale taky něco krásného: hrdost na svůj vlastní lid, všelidová neoblomná jednota, odhodlání vzdorovat až do konce, neustoupit, nepoddat se, nekleknout před okupanty, nepřijmout žádný kompromis! Naši mravní převahu vidí celý svět, snad ji dokonce vidí i mnozí z těch prostých Ivanů a Sorjožů, kteří před námi klopí oči na pražských ulicích. Marná sláva, mládenci, ať jste osobně sebevíc dobrosrdeční: přišli jste jako okupanti, přišli jste jako noční lupiči, poskvrnili jste naši rodnou zem, naše děti se vás učí a naučí nenávidět, i když my jsme je učili milovat vaše otce. A my, tátové, se na to díváme v hanbě a bezmoci, ale ne se zlomeným charakterem. Přežijeme tu ránu, překousáme tu hanbu zrady a podlosti; ale přičtěte to svému „umělství" a sami sobě. Pěstiliže ze svých srdcí vyvrhneme a vyrveme slova „láska" a „družba". Jste bezectní okupanti a měl stokrát pravdu ten, kdo napsal na pražské zdi: „Nezkřivte jim ani vlas, nepodejte ani kapku vody!"

OTÁZKY
vlastnímu svědomí

Tak už jsou tu první dohady o kompromisu, který má být údajně — podle komentářů některých zahraničních agentur — dohodnut v Moskvě. Nám nezbývá nic jiného než do poslední chvíle nevěřit na kompromis, který by umrtvil všeobecnou iniciativu a tvůrčí rozhled, umožněný letošním jedním. Ale je třeba ptát se vlastního svědomí, jak se zachovat v případě, kdyby byly skutečně národu nabídnuty nedůstojné podmínky nesvobodné existence oplátkou za obnovení legálního stupňujícího pořádku. Stejně tak jsme se ptali vlastního svědomí, jak by reagovalo v případě sovětské okupace, kdy ještě této eventualitě prostě nikdo nevěřil. A když se stala faktem, odpověděli jsme všichni zcela jednoznačně: nepřijímáme okupaci! Nepokoříme se!

A zdá se, že jsme zvítězili, přestože tanky stojí dál v našich ulicích a okupanti dál rozmnožují počet našich padlých. Nad okupanty, neschopnými svobodně myslet, jsme zvítězili svobodnou vůlí být svrchovaní ve svých snech, být svobodní. Počet zrádců je mizivý. Oba naše národy se v pokořujících podmínkách vzepjaly k velikosti, která bude navždy ozdobou jejich dějin. Ptejme se každý sám sebe, zda bychom se mohli podívat do očí svým nesvobodným dětem, kdybychom v rozhodující chvíli nestáli na svém místě.

Zatím není ještě nic rozhodnuto ani cokoli ztraceno. Rozhodující je pouze jediné: Vůle národa, která je vůlí svých vůdců jen tehdy, je-li dostatečně silná. A touto silou, je-li nám dost dlouhá, lze vzdorovat i tankům, byť se chystaly uhnízdit se v odlehlých koutech naší vlasti navždy. Střelba do bezbranných není projevem čistoty ani statečnosti. Jestli jsme slabší než oni, buďme chytřejší a statečnější! Buďme lepší!

Nezvaných hostů už je půl milionu. Ale to je pořád málo na to, aby si mohli dovolit pro jednoho každého z nás vlastního hlídače. A navíc: Brzo budou muset hlídat sami sebe, neboť válka o svobodě je nakažlivá.

Antonín Máša, filmový režisér

NIKDY NEZLOMÍ NAŠE ODHODLÁNÍ ŽÍT SVOBODNĚ!

Svobodné vedení Svazu čs. spisovatelů pracuje a jedná. Stanovisko k současné situaci vyjádřili ve své rezoluci:

Dlouhé rozpaky mezi tím, má-li Sovětský svaz v socialistickém táboře hrát roli apoštolů nebo četníka, jsou konečně úspěšně překonány. Socialistická velmoc se vrací k vyzkoušeným tradicím kozácké diplomacie. Sovětský svaz se tímto zpátečnickým a fašistickým činem sám zbavil práva hrát vedoucí roli v mezinárodním komunistickém hnutí. Tankovými armádami nelze pottačit touhu národů po svobodě, myšlenky nelze zastřelit. V Československu není tolik kriminálů, které by mohly pojmout všechny ty, kteří dnes zvednují a drží prapor naší vůle po svobodě. Předpokládáme, že budou povoláni k odpovědnosti všichni ti, kteří zasadili tuto smrtelnou ránu prestiži Sovětského svazu a socialismu. L. Brežněv, N. Podgornyj, A. Kosygin, W. Ulbricht, W. Gomułka, J. Kádár, T. Živkov, to jsou jména křižáků našeho století. Obracíme se jménem Svazu čs. spisovatelů, jehož budovy jsou v Praze obsazeny okupanty a střeženy tanky, na intelektuální veřejnost celého světa. Pozvedněte svůj hlas na obranu Československa. Dejte hlasitě najevo podporu proti ničím neodůvodněné agresi. Bojkotujte jakékoliv akce okupantů všude ve světě. Zrušte všechny kulturní dohody s touto špinavou aliancí. Až do stažení okupantských vojsk zastavte uvádění jejich filmů, divadel a her, kolportáže jejich tisku. Svoboda je nedělitelná, nejde jenom o nás, jde i o vás. Žádejte, ať ihned dají ruce pryč od socialistického Československa. Nikdy nezlomí naše odhodlání žít svobodně a vychovávat ke svobodě lidské děti. Mluvili jsme za svobodné vedení Svazu čs. spisovatelů, které pracuje a jedná.

CO DÁL?

JE MNOHO VÝKLADŮ SVOBODY, ale představit, že podmínkou svobody je okupace a znásilnění — takovou absurditu jsem si nedovedl představit.

Co dál? Nepropadejme komplexu malého národa, nepropůjčíme se k vasalským službám. A dále — nezraďme jednotu našich národů a jednotu všeho našeho lidu. Nepřistupme myšlenky a ideje, které jsme od ledna začali naplňovat. Nesežeňme v prověrce charakterů, v níž je na každého vidět a nikdo nedělkne odpovědnosti.

Antonín Sychra,
profesor Karlovy university.

JEŠTĚ V ÚTERÝ

Chci do té vřavy aspoň vychrlit
pár zajíkavých slov.
Ještě v úterý chtělo se věřit,
že něčí ruka smetla lidský strach
z těch očí, které vytřeštěně čekaly.
Ještě v úterý jsme věřili,
že přišel čas,
kdy bude možno říci vrahovi do tváře
jsi vrah.
Že ničemnost zas bude ničemností,
lež lží jak vždycky bývaly
a konečně že ruka s pistolí
nebude už nikdy otevírat
nevinné dveře.

Chtěli jsme však příliš mnoho v tomto století
a v této nešťastné zemi,
kde kvetoucí strom přeludu
rychle se mění v písek.

Psáno mezi 10. a 11. hodinou dopoledne 23. 8. 1968.

(Báseň uveřejněna také v Literárních listech.)

DOPIS VOJÁKOVI

Nedal jsi mi v klidu se prospat, ani těch pár hodin, co mi pro odpočinek ještě zbývá. Nemohla jsem se zbavit myšlenky na to, jak měříš svými kroky místnost — před několika málo dny ještě mé pracoviště. Vyhnal jsi mě z něho a nedalo ti to ani mnoho práce, protože jsi měl u ruce samopal a já jen tužku. A teď tam chodíš a nevíš, co dál, chodíš a prohlížíš. Květiny u okna, které schnou bez vody, obrázky po stěnách a můj stůl. Je na něm pod sklem fotografie kosmonautky Těreškovové. Milovala jsem ji a obdivovala. Obracíš obsah zásuvek a čteš dopisy. Mezi nimi i ty napsané školáckým písmem v češtině i v ruštině. Ty první jsou od našich a ty druhé od vašich dětí: „Chceme si dopisovat, hledáme přátele, pošlete nám adresy.“ Neodeslali jsme je. Přišel jsi ty se zbraní v ruce. Nemůžeš přehlédnout ani dopis z Baku. Je psán v ruštině a budeš mu dobře rozumět. Stojí v něm: „Hledám české lidi, kteří mi v roce 1945 pomohli při útěku z transportu smrti, schovali, dali najíst a zachránili.“ Pokus přečíst odpověď těch, kterým byl adresován: „Nikdy jsme na něho nezapomněli, jsme šťastni, že se po tolika letech ozval. Ať přijede a můžeme se obejmout.“

Co ještě hledáš dál? Snad ti to stačí. Musel jsi už pochopit. Tak odejdi, mně se stýská po práci. Odejdi, nemáš tam co dělat!

AUTENTICKÝ PŘÍBĚH Z TRAGICKÝCH DNÍ

Bylo to ve čtvrtek, to jsme s nimi ještě mluvili.

„Kolja, co tu děláš?"

Na tanku seděl devatenáctiletý chlapec. Stěží mě poznával. Nikdy v době prehistorie, kterou se nyní stala moje návštěva v Sovětském svazu, nenáděl v mých očích hrůzu. Nakonec mě poznal.

„Kolja, co tu děláš?"

„Dostali jsme rozkaz. Přijeli jsme — jako přátelé ..."

„Jako přátelé — vždyť střílíte ..."

„Já nestřílel ..."

„Co ti řekne Saša, tvoje sestra, až přijdeš domů ..."

„Já nestřílel — poslali nás sem ..." Ukazuje zásobník.

„Ale střílejí jiní, zastřelili jste dvacetiletého chlapce, určitě vás měl rád, měli jsme vás všichni rádi ..."

„Dostali jsme rozkaz, je tu kontrarevoluce, zmatek ..."

„Kolja, byl tu klid, než jste přijeli — jen si představ, kdyby do Charkova vjelo tolik vojáků, takový by nastal zmatek, ne?"

Napadá mě spásná myšlenka: „Kolja, co to je podle tebe kontrarevoluce?"

„To je, když se nesouhlasí s Leninem."

„A Kolja, máš rád Stalina?"

„Ne, byl špatný."

„No vidíš a stejně tak špatný byl Novotný. A my ho nechtěli. Chtěli jsme si dělat všechno podle sebe, ne podle vás, vždyť jste veliká země, a tak to musí být jiné než v malé zemi ..."

„Já tomu nerozumím, dostali jsme rozkaz ..."

„Neřekli vám pravdu ..."

„Proč by nám lhali?"

Kolja dlouho nechápal. Předtím mluvil s desítkami jiných lidí a slyšel stále totéž: „Řekněte, proč jste přijeli, proč?"

☆

Stála jsem opodál asi půl hodiny a byla svědkem otřesné události. Kolja zdvihl vlastní zbraň proti sobě a stiskl kohoutek ...

Alena

ROZHLÁSEK

Tluče bubeníček, tluče na buben.
svoláva vojáky, hola s tanky ven.
Prý se mu moc po nás stýská,
netancujem prý tak pìská.
Už je toho moc,
jde nám na pomoc.

Tluče bubeníček, tluče kulomet.
Zalyká se ohněm „přebratrských" vět.
Myslel, že když tohle spìská,
zahraje nám pěkně zblízka.
Projevíme vděk.
Padnem na zadek.

Pane bubeníku, nebrní vás sluch?
U nás tanečníků není jako much.
Co tančujou na pìsknutí
ani když je k tomu nutí
na taneční sál
třebą samopal.

Pane bubeníku, proto oznamujem:
Spolek hudebníků vemte od nás ven.
Známe písně, které cítíme,
nevzdáme je, nezradíme.
Podle vašich not,
nejdem čehy, hot.

Náš lid vám to píše
křídou na buben:
znásilnili jste nás
rodit nebudem!
Pokud v tělech srdce bijí
známe svojí melodii.
Píseň národa:
Dubček, Svoboda.

56

Ani v nejčernějším, nejfantastičtějším snu...

JARMILA GLAZAROVÁ

V TĚCHTO DNECH, když často zachytím vysílání sovětského rozhlasu, když poslouchám v úžasu ty fantastické, nesmyslné i prostoduché lži, musím si vzpomínat na dobu své práce v moskevském rozhlase. Vidím předsíň studia, kde jsem čekávala na střídání s hlasatelem rakouským, vidím mikrofony, k nimž jsem usedala noc co noc, abych pronesla první větu relace: Moskva hovoří, hovoří Moskva. Tam totiž je začátek mé úcty k SSSR. Tam jsem podávala zprávy o tom, jak vstává z trosek Sovětský svaz, zničený okupanty, jak hrdinsky a obětavě, v nejtěžších podmínkách pracuje sovětský lid, vyčerpaný, ožebračený, vykrvácený a plný bolestných ran.

A poznala jsem Leningrad s pamětí ještě docela čerstvou na hrůzy blokády a hladomor. Chodívala jsem po krásných nábřežích, a ještě po třech, po čtyřech letech jsem četla a dotýkala se dlaněmi černých nápisů, které nesmyly deště a nerozpustily mlíny a sněhy severských zim. Smrt německým zachvatčíkům! Četla jsem Šolochova a jeho Školu nenávisti. Žhavé, zavilé, žulové nenávisti k zachvatčíkům, k okupantům.

Psala jsem knihu Leningrad a chtěla jsem, aby to byla bible statečného, čestného a zoufalého hrdinství, vlastenectví, nejlepších lidských vlastností sovětského člověka.

DVACET ROKŮ JSEM PRACOVALA pro přátelství se Sovětským svazem, pracovala s čistým a přesvědčeným srdcem, a ta práce se dařila, protože jsem pro ni hořela i zajásalovala. Jistě dnes ženy v Chomutově myslí na naši besedu, na moji poslední besedu na toto téma, na dvě sovětské profesorky, které se jí zúčastnily, na vroucnost, lásku a nadšené přátelství, které naplnilo ten vyzdobený sál.

Vzpomínám, jak jsem stála u kolébky fakulty českého jazyka na moskevské universitě, na spolupráci s profesorem Bogatyrovem a jeho prvním česko-ruským slovníku. S jakými pocity asi opouštěl nyní prof. Bogatyrov po čtyřicet roků náš oddaný přítel, světový kongres slavistů v Praze? Ten může dosvědčit, že nebyly zmatky a nebyla kontrarevoluce v naší zemi.

Před málo dny jsem stála v Treptově u Berlína před velkolepou sochou rudoarmějce s obrovským mečem v jedné a dítětem na druhé ruce. Monumentální a podmanující symbol síly a něhy, vítěze a ochránce. Kolik tam bylo lidí v ten vlahý letní den! Kolik jich oněmělo pod zdrcující silou dojmu, vzpomínek, vděčnosti. Stáli tam lidé všech možných národností, mlčeli, plakali, a člověk tam stál a díval se na hrdinu a dítě, ochoten ke každé obětí, ke každému důkazu, ke každé povinnosti.

KDE JSME SE NADÁLI, že za pár dní ten voják s mečem přijde k nám. A že se na něho budeme dívat uražení a ponížení, s bolestným a nevěřícím úžasem, že se jeho meče budeme bát. I my, i děti, takové, jaké tam držel v náruči, a on že bude do nás i do těch dětí stříleť, ne vítěz, ne hrdina, ale okupant — zachvatčík, přesně to, co se učil nenávidět a trestat nelítostně a s krutou spravedlností.

V těchto dnech denně potkávám v lese ruskou paní, vlídnou a laskavou maminku, která tady má provdanou dceru. „Jak krásná země, jak vlídná, tolik zahrad a květin. A jaká péče o hroby našich synů." — A já si vzpomínám namátkou na hřbitov šesti tisíc sovětských padlých na opavském hřbitově. Armáda okupantů prošla už Severomoravským krajem. Snad se povšimli té láskyplné péče. Nevědí, že naše děti mají ten hřbitov v jesloupné péči, že tam každoročně o Štědrém večeru vzplane celý les vánočních stromků. A dnes to k víře, že během dne, během osudné hodiny se k týmž uniformám obracíme zády? Že náhle třeba krvácí srdce, aldi vody nepodáme? A že se sovětský voják dívá na náš hrozný žal a hněv a nechápe pranic, protože i on byl oklamán? Propaganda je zřejmě tak všemocná, tak dokonale před ní není úniku v těchto režimech, a vytváří takové nepřekročitelné propasti, že v několika málo dnech se přes ně nedaří sklenout žádný most.

A JE TO K MÍŘE pro mne osobně, že píši tyto řádky, plné hořkosti, zklamání a nezhojitelné lítosti? Když v květnu roku 1945 vyšlo první číslo Rudého práva, nažloutlý list narychlo vytištěný, byly tam články dvou spisovatelek: Marie Pujmanové a moji.

Byl by člověk v nejčernějším, nejfantastičtějším snu mohl předvídat, že po 23 letech budu psát do těmito okupanty těžce zkoušeného Rudého práva vyznání svého žalu a rozčarování, které tak nesnesitelně bolí na prahu září a na troskách věrné, oddané a láskyplné práce?

57

přináší kromě fotografie z Karlova mostu – (kde je plakátový nápis azbukou ZACHVATČIKI IDITĚ DOMOJ) tyto články:

RUDÉ PRÁVO TAKÉ V BRNĚ

Krajská redakce Rudého práva z Brna nám oznámila, že je již od ranních hodin 21. srpna zcela odříznuta. Nemá žádné spojení na Prahu, ani dálnopisy a ani telefonicky. Pokoušela se dostat spojení s ústřední redakcí, ale marně. Dále líčí průběh událostí: „Jeden den byla obsazena tiskárna. Vyhnali nás z redakce. Druhý den ráno již byla tiskárna uvolněna. Nevěděli jsme, na jak dlouho. Okamžitě jsme připravili alespoň jednostránkové vydání RP, do něhož jsme zařadili všechny dostupné materiály. Vyšlo 22. srpna již ve 13 hodin odpoledne. Byli jsme v Brně spolu se Zemědělskými novinami první ze všech deníků se zvláštním vydáním. Odpoledne jsme potom připravili další dvoustránkové vydání, které vyšlo s datem 23. srpna ráno a bylo distribuováno v nákladu 160 000 do všech okresů kraje. V pátek jsme opět připravili a vydali dvoustránkové Rudé právo, které vyšlo s datem 24. srpna. Podařilo se nám získat pražské vydání RP se závěry a přetiskli jsme většinu těchto materiálů. Moc nám to pomohlo a o Rudé právo v kraji byl v sobotu mimořádný zájem. Šlo do všech okresů kraje v nákladu 215 000 výtisků. Pracujeme v bojových podmínkách. Srdečně vás zdravíme.

BESEDY S DELEGÁTY XIV. SJEZDU KSČ

V jednotkách a útvarech Středního vojenského okruhu probíhají schůze základních organizací KSČ, z nichž zaznívá jednoznačně: neuznáváme žádné diskuse a pochybnosti o tom, zda je nový ústřední výbor KSČ právoplatně zvolen. Respektujeme výsledky jednání mimořádného XIV. sjezdu a plně podporujeme opatření nového ÚV a jeho předsednictva.

Zástupci velitelství Středního vojenského okruhu odmítli vpustit do objektů kasáren cizí vojska nebo jejich štáb a také odmítli spolupráci se zástupci okupačních armád „při udržování pořádku", jak žádal zástupce velení sovětských okupačních vojsk.

V útvarech probíhají besedy s delegáty XIV. mimořádného sjezdu strany. Na štábu vojenského okruhu v Táboře informoval o jednání sjezdu delegát armády s. Táborský. Vyvrátil lživé tvrzení, šířené pomocí letáků okupantů, že na sjezdu nebyli přítomni delegáti naší armády. Zástupci armády na sjezdu byli, během jednání se scházeli, projednávali své stanovisko a jednoznačně se postavili za závěry jednání sjezdu.

Základní organizace v útvarech a jednotkách SVO hlásí další žádosti o vstup do komunistické strany od vojáků základní služby i důstojníků. Rozrůstá se také akce čestného dárcovství krve.

Protože normální činnost vojsk je ochromena, nabídli příslušníci opravárenského útvaru v Táboře své služby při opravě vozidel civilním zásobovacím organizacím.

HOVOŘÍME S PŘEDSTAVITELEM ČSAV

Jak postupovat na vědeckých pracovištích

V první den protiprávní okupace ČSSR sešlo se prezidium Československé akademie věd a vydalo známé prohlášení odsuzující okupaci. Řekněte, prosím, jaké je stanovisko všech členů ČSAV a všech vědeckých pracovišť?

„Prezidiu se podařilo navázat spojení s velkou částí členů akademie a většinou pracovišť ČSAV. Všichni vyslovili souhlas s tímto prohlášením a podporou všem dalším aktům prezidia ČSAV. Protože nemáme možnost navázat styk se sovětskými vědci, odevzdali jsme prostřednictvím velvyslanectví SSSR v Praze telegram sovětským vědcům, v němž protestujeme proti nezákonné a protiprávní okupaci Československa. Jménem Československé akademie věd podepsali telegram členové prezidia Akademie a vedoucí pracovišť ČSAV: akademik I. Málek, akad. J. Macek, člen-korespondent J. Pluhař, L. Němec, člen-korespondent F. Vodička, akad. J. Filip, člen-korespondent B. Rosický, dr. J. Mach, dr. M. Šmidák. Stejně tak jsme se obrátili na vědce celého světa s výzvou v několika světových jazycích, v níž se obracíme s prosbou, aby všemi prostředky pomáhali naší spravedlivé věci."

Co doporučuje prezidium ČSAV pracovištím Akademie?

„V případě násilného proniknutí ozbrojených jednotek nechť ředitelé všemožně protestují a požadují písemný příkaz o převzetí budovy a zařízení. Učinit opatření k zabezpečení nejcennějších a nejcennějších zařízení a pracovních výsledků. Dále by měli soustavně sledovat informace a pokyny legálních státních orgánů a řídit se pouze těmi pokyny a pokyny prezidia ČSAV.

V případě potřeby poskytnout orgánům veškerou pomoc specialisty, technickými zařízeními, vozidly, materiálem apod. V případě, že na pracovišti není přítomen ředitel ani jeho odpovědný zástupce, vytvořit provizorní vedení pracoviště z řad přítomných pracovníků a podat o tom zprávu. Udržet podle zvláštního pokynu spojení v důležitých otázkách s prezidiem ČSAV, případně menšími pracovišti s většími ústavy. A konečně sledovat legální vysílání Čs. rozhlasu a poskytovat politickou podporu všem opatřením uvedených orgánů a právoplatnému vedení KSČ, zvolenému 14. sjezdem.

Jistě by bylo dobré postupovat obdobně i na ostatních vědeckých pracovištích."

NOČNÍ KRONIKA

V prostoru Strossmayerova náměstí u Hlávkova mostu v Praze prostřelili v sobotu sovětští okupanti dvěma našim občanům zadní pneumatiky u motocyklů.

U Černého mostu v Praze 9 byl střelen do zad zaměstnanec ČKD Praha. Okupantská hlídka ho donutila, aby se vrátil s vozidlem. Když se s autem otáčel, vystřelili na něho ze samopalu.

V sobotu byl na zdravotní středisko v Praze 2 převezen nadporučík VB s těžkým průstřelem pravé nohy. Byl zraněn na rohu Myslíkovy a Náplavní ulice, kde okupanti střílejí po občanech vyvěšujících letáky. Nadporučík VB si v té době šel koupit chleba.

Pozor na ně! Na ty, kteří se v těchto dobách snižují k rabování. Při pokusu o vloupání do prodejny Mototechny v Můnníku byli zadrženi dva takoví hanební pachatelé.

PROHLÁŠENÍ ADRESOVANÉ VOJENSKÉ RADĚ MNO

Komunisté stranické organizace ministerstva národní obrany 5 prohlašují, že jednoznačně podporují ÚV KSČ nově zvolený na mimořádném XIV. sjezdu strany. Doporučují ukončit jednání presidenta republiky a zástupců legální vlády, ÚV KSČ a ÚV NF s představiteli SSSR a jejich návrat do vlasti. Jejich nepřítomnost na území ČSSR jenom prohlubuje stávající krizi a umožňuje provádět další provokační akce okupačních vojsk proti našemu bezbrannému obyvatelstvu. Nechť představitelé okupačních států přijedou k jednání do ČSSR!

Jako příslušníci ČSLA požadují veřejné vyhlášení jednoznačného stanoviska vojenské rady MNO k okupaci ČSSR armádami pěti států Varšavské smlouvy a odmítnutí jakýchkoliv snah o zasahování do vnitřních záležitostí ČSLA. Požadují, aby se tato rada řídila ve své činnosti výhradně zákony ČSSR a nepřipustila ani neprováděla na nátlak okupačních armád odvolávání a jiné změny ve velitelských orgánech naší armády, a naopak aby ostře postupovala proti všem, kteří tyto zákony republiky porušují.

Komunisté, příslušníci organizace HV KSČ MNO 5, odmítají jakoukoli činnost ve prospěch okupačních vojsk. Rovněž odmítají převzít velitelské funkce za soudruhy, kteří jich byli na nátlak okupantů zbaveni.

LŽIVÉ OBVINĚNÍ

Při obsazování Košic bylo zastřeleno okupačními vojsky šest našich občanů. Po rázném protestu našich zákonných orgánů dalo velení okupačních vojsk odpověď, že i na straně okupačních vojsk bylo zabito 6 vojáků. Nevíme, kdy a kde byli zabití vojáci okupantů. Fakta o dvou případech svědčí o lživém obvinění. Podle líčení očitých svědků byl jeden voják zastřelen svým velitelem pro neuposlechnutí rozkazu. Druhý přišel o život v obrněném transportéru. Při pitvě na lékařské fakultě, v odd. soudního lékařství, v Košicích bylo zjištěno, že střela projela tělem ze zadní části těla a kulka zůstala v hlavě. Nemohl být tedy zastřelen — jak tvrdí velení vojsk — svrchu, z oken domu, který byl okupanty vypálen. Muselo se tak stát neopatrností osádky uvnitř transportéru.

Zatýkání před rozedněním

Vily na okraji Prahy byly dnešní noci ponořeny do hluboké tmy a ticha. Nechtěl bych být okupantem města, nad nímž v noci visí zlověstné ticho a za ztemnělými okny jsou odhodlané tváře jeho obyvatel. Odmyslíme-li si občasnou střelbu z pěchotních zbraní, zdá se nám, že trávíme noc uprostřed pokladné šumavské vísky. Chyba lávky! Slyším projíždět auto, je půl čtvrté ráno. Auto projíždí naší ulicí a zastavuje se u vedlejší vily. Stojí asi 5 minut, než se k němu náhle připojí lehký obrněný transportér plný okupantských vojáků, kteří rychle seskakují a na rozkaz československého důstojníka jehož hodnost jsme pro tmu nerozeznali, a ještě jednoho civilisty vnikají s dupotem do zahrady, obklíčují vilu, míří na okna. Trvalo to několik vteřin. Teprve pak se náš důstojník doprovázen okupantskými vojáky odvažuje zabušit pažbou revolveru na dveře vily. Její obyvatelé pochopitelně nespali, ale neztratili nervy. Poučeni zkušenostmi z let 39—45 ví, že se nesmí přibližovat k oknům. S průkazy připravenými v ruce, žena s děckem na ruce a s dvanáctiletým chlapcem se nechávají vyvádět do dvora. Samopaly jim míří do zad a do týlu. Jsou legitimováni. Zdá se, že okupanti nenašli osobu, kterou hledali. Zneklidněli. Skupinu obyvatel vily seskupují do hloučku a ponechávají u ní jen dva vojáky. Ostatní vojáci, až na několik, vbíhají prudce do vily, aby ji prohledali. Nenecházejí patrně nikoho, protože se asi po 10 minutách vracejí. Pro okupanty začíná být situace nebezpečná, protože nad Prahou se rozednívá. Náhle jsou slušní. Slyším „pažalujsta" — poprosili naše občany, kteří museli stát hodinu na dvorku své vlastní zahrady se zdviženýma rukama, do jejich obydlí. Tentokrát jim to nevyšlo. Rychle odjíždějí. Je zajímavé, že z okolních domů sledovalo tuto akci jen několik málo našich občanů. Byli jsme si vědomi, že jakýkoli náš zásah by uvedl do nebezpečí další soudruhy ukryté v ostatních domech.

VÝCHODOSLOVENSKÉ TISKÁRNY OBSAZENY

Okupační vojska obsadila v Košicích i Východoslovenské tiskárny, kde se tiskla Pravda. Ke čtenářům je nyní dopravována ze středního Slovenska. Vycházejí i Východoslovenské noviny a zejména dobře je redigován časopis Východoslovenských železáren „Ocel východu". V činnosti je i redakce ČTK v Košicích.

ČERNÉ PRAPORY DOLŮ!

Když jsem uviděla první černý prapor, kterým náš lid chtěl hned v první den po příchodu vojsk vyjádřit svůj bezměrný žal nad ztrátou své nezávislosti a svobody, pojala mě strašlivá úzkost nad možností dalšího nepředstavitelného neporozumění. Přátelé, sejměte tyto prapory, neboť: jiná země, jiný mrav. Pro každého z těchto chlapců v gymnastorkách hovoří černý prapor otřesným jazykem a n a r c h i e ! Vzpomeňme na revoluční literaturu, filmy, knihy, vzpomeňme na Optimistickou tragédii, kde praporem zmaru a rozvratu, bezvládí a anarchie je právě černý prapor ! Vždyť to, co nutně muselo v některých městech následovat po vyvěšení černých praporů na našich domech, je z jejich strany naprosto logická reakce: střílejí po anarchistech, čili po těch, kvůli nimž sem byli posláni ! Sejměme černé prapory, vysvětlování je úplně zbytečné !

61

Okupantská trofej u Václava

Kolem osmé v sobotu ráno mi připadlo jako o klidné, opravdové volné sobotě. Lidí na ulicích málo, ale především — strhána taková spousta protestních plakátů a letáků, že mě zamrazilo. Vetřelci v čižmách se přes noc tužili!

Poledne už hovořilo jinak. Praha opět mluví v heslech, vzkazech a karikaturách, daleko vtipnějších, říznějších a výmluvnějších než předtím. A mluví ještě něco: nastala „korespondence" mezi námi a okupanty. Stalo se v Jindřišské před hlavní poštou: vojáci stojí za mřížemi jednoho vchodu pošty, prostrkují ruce a nabízejí česky psané brožury, tištěné nejspíš v NDR. Naši si je berou a v ten moment zapalují. Iniciativa se ujala, chodci si je už neberou, ale doslova se o ně derou, ohýnek narůstá. A nastojte — samopalníci je přesto bez hlesu houfně strkají přes mříž! Rozkaz je rozkaz. Mříže se ale brzy otevírají a brožury pěkně vyrovnané čekají na další „zájemce". Napadlo mě vzít celý ten štos a ohýnek podpořit. Pistolník však kategoricky odmítá a poučuje zdvižením jednoho prstu se slovy, že si mohu vzít „tolko odin". Když jeden, tak jeden. Na ulici je přece lidí mnoho a tak se podaří rychle zorganizovat zástup „nedočkavců", kteří se krnou dovnitř a berou ukázněně po jednom a zase odnášejí tam, kam patří — na oheň. A samopalníci pořád stojí a pořád civí...

Brožury došly, šla jsem k Muzeu. Poučila jsem se přitom, že Kain je bratr! a vzala na vědomí: Jezte ruská vejce — vejce našich přátel, a když jsem si přečetla jídelní lístek na Domu potravin, kde se prezentuje maďarský guláš kadárök 4,20, vařené kosyginky (nádivka) 4,40, ukrajinská prevďucha se zelím 6,20, Timurovské placičky 0,05 haléřů a jen pro otrlé a zadarmo GPU — páleňucha, měla jsem konečně čas pohlédnout na Myslbekovo dílo a žasla jsem. Václav, kůň i podstavec doslova tonul v květech a heslech. Jsou tu podpisové akce k odchodu okupantů a výzva mládeže na chmel, jsou tu debaty, je tu život. A ve 13 hodin mítink beze slov, uvedený pouze takto: „... našla se vojenská holínka Made in Rossia — ustupte, ustupte!" A mladík na dlouhé holi nese holínku, která asi bude pro okupanta osudná. Kdopak si musel mýt nohy a měl tak naspěch, že si ji nestačil obout?

LIDOVÁ SLOVESNOST TĚCHTO DNÍ

- *Na uvítací přípitek nabízím H_2SO_4*
- *Ruské velvyslanectví vypisuje konkurs na tato místa:*
  předseda vlády...
  místopředseda vlády...
  místopředsedové...
  podpředsedové...
  Zrádci mají přednost!
- *Proč se musím tak často v Mausoleu obracet?*
  Lenin
- *Přijmu na byt ruské občany. Zn.: Olšany.*
- *Vyměním vázaného Lenina za svázaného Brežněva.*
- *Brežněve, jsi kádr, Čingischán je hadr.*
- *Vasko, honem domů, doma nemá kdo opravit kombajn!*
- *Ni adnój spakójnoj nóči v búduščem vam želájet věst naród.*
- *Všude bydlí Dubček, vyměňujte vizitky!*
- *Rusové jsou hodní lidé,*
  co bych za to dal,
  kdyby si je na nebesa
  všechny Pán Bůh vzal.
- *Dubčeku, jsme Tvým dubem!*
  Tvoje mládež.
- *6 let jsme vás čekali, 100 let na vás nezapomeneme.*
- *Hlavu vzhůru, ruce ne!*

SAMOPALNÍCI ZRÁDCE NIKDY NEOCHRÁNÍ

Jakmile se po Praze rozšířila zpráva o zrádcovské činnosti Svítilové, která v kolaborantském televizním vysílání převzala roli hlasatelky, změnily se Petřiny v „bojové" město. Svítilová totiž bydlí na Petřinách v domě č. 1793. Tisíce lidí ze sídliště se ptaly: co dělat, je to zpráva provokační, nebo je to pravda? Byt byl zavřený, a tak se čekalo...

V neděli po 15. hodině se od Prahy blížil gazík s čs. poznávací značkou. Sedělo v něm několik lidí, mezi nimi jedna žena — Svítilová. Několik metrů za ním jel sovětský transportér, obsazený šesti samopalníky. Zastavili u domu 1793. Samopaly byly namířeny na všechny strany. Z vozu vyběhla žena, spěchala k domu, za několik okamžiků se rychle vracela s několika kufry, nasedla do gazíku a odjela směrem do středu Prahy jm

PORTRÉT ZRÁDCE

Toto je Jiří Lukáš, kdysi šéfredaktor časopisuí Praha—Moskva, pak pracovník ÚV KSČ u A. Novotného a později zástupce šéfredaktora Květů. Dnešní povolání — zrádce. V kolaborantské televizi na kanále č. 1 bylo zatím možno slyšet jenom jeho hlas svou tvář stydlivě skryl. Třebaže jeho kolaborantský portrét byl dostatečně zřejmý z jeho slov, budo dobře, jestliže každý občan této země budo znát i jeho vnější tvář.

Škody jsou nedozírné

Poškozené budovy, železniční tratě a silnice ⊙ Ztráty produkce jdou do miliard ⊙ Rozvrácená výroba v celé republice ⊙ Chybí spojení mezi závody, neexistuje kooperace ⊙ Nástup do závodů ještě neznamená pokračování ve výrobě ⊙ Vázne odbyt ⊙ Škody na železničním svršku = 3/4 miliardy

Šest dní okupace naší republiky takzvanými spojeneckými vojsky způsobilo vedle jiných také nedohledné hospodářské škody. Před zahájením okupace představovala denní hrubá výroba jednu miliardu korun a 0,75 miliardy národního důchodu. Vzhledem k tomu, že ještě šestý den okupace nebylo možno obnovit výrobu, představují škody nejméně čtyři miliardy korun jen v hrubé výrobě a přes tři miliardy korun ztráty v národním důchodu. (Počítáme-li s částečnou výrobou v některých odvětvích, zejména potravinářském, v hornictví a dalších).

Všeobecným znakem je, že výroba rázem poklesla, v mnoha odvětvích se vůbec zastavila a do včerejšího dne se nepodařilo ji obnovit. Sám nástup lidí do závodů neznamená totiž ještě obnovu výroby, neboť okupanti přerušili spojení mezi podniky a závody, narušili vzájemné subdodávky a rozbili složitou kooperaci, samozřejmou v rozvinuté průmyslové výrobě. Průmyslovým závodům chybí důležité materiály, vázne odbyt, nefunguje doprava a obchod, vnitřní i zahraniční.

Škody na železničním svršku představují podle odhadu odborníků zhruba tři čtvrti miliardy korun. Důsledkem zničených silnic (od tanků a těžkých vozidel) bude zřejmě „odepsání" výstavby dálnice na dlouhou dobu. Škody na budovách zatím nejsou příliš značné, ale i tak budou znamenat velké omezení další výstavby.

Situace ve volných měnách, velmi obtížná už před okupací, se nyní stala rázem katastrofální, neboť byl přerušen odbyt, zastavila se výroba a zřejmě nebude možno delší dobu do zemí volné měny dodávat. Navíc je zcela nezbytná velmi radikální úměna struktury naší výroby.

Kdo se vydává za internacionalisty

V sobotu byl po naší republice šířen pamflet, vydaný v masovém nákladu v Moskvě. Jmenuje se Obrana socialismu — nejvyšší internacionální povinnosti V tomto tiskopise nelegálně dovezeném do Československa se snaží jakési anonymní síly pod hlavičkou moskevského nakladatelství tiskové agentury Novosti řadou rafinovaných argumentů a překroucených skutečností zdůvodnit agresivní zásah vojsk pěti států Varšavského paktu.

V první části se odvolávají na mezinárodní smlouvy a závazky. Jako by nějací straničtí a státní činitelé naší republiky požádali Sovětský svaz a další spojenecké státy o vojenský zásah.

Požádat o vojenský zásah má právo podle platných ústavních zákonů jenom hlava státu a v případě, že je jí znemožněn výkon funkce, předsednictvo Národního shromáždění či vláda. K tomu nedošlo. Tlumočil-li někdo v Moskvě takový požadavek, byla to individua, která nejsou podle platné ústavy oprávněna k takovému kroku. Navíc není znám žádný oficiální požadavek či nóta, na základě níž by se tak stalo.

Odvolávají se i na závazky, přijaté na bratislavské schůzce. Ani zde žádný z našich stranických nebo ústavních činitelů nevznesl ani v náznaku požadavek zásahu cizích vojsk v případě situace, jaká byla v posledních měsících v Československu.

Nezastavují se ani před překrucováním zásad a článků dosavadních smluv. Ve Varšavské dohodě se výslovně hovoří o tom, že státy si navzájem pomohou pouze při bezprostředním ohrožení jejich státní suverenity ze strany nepřátelských mocností. Proti naší zemi v těchto dnech nebyl proveden ani přímý útok, ani vojenská demonstrace, žádný stát nepředal naší vládě ultimatum, které i dokonce z hlediska mezinárodního práva válečného a platných norem, přijatých v r. 1937 v Haagu i později v Ženevské konvenci, mají předcházet vyhlášení válečného stavu. Na našem území také nebyl ani jeden voják nějaké nepřátelské mocnosti, ani zde nerozvíjely činnost skupiny, které by ohrožovaly vnitřní integritu státu nebo stávající režim.

Nezastavují se ani před lživým výkladem zásad spojeneckých smluv se Sovětským svazem, uzavřených v r. 1943 a prodloužených v r. 1963. I v těchto smlouvách se předpokládá zásah spojeneckého vojska jen v případě přímého ohrožení republiky, napadení či vyhlášení válečného stavu ze strany třetí mocnosti.

Je tedy třeba říci, že celý tento zásah je v rozporu se všemi platnými normami mezinárodního práva, Chartou Organizace spojených národů, jejímiž signatáři jsou všechny země Varšavského paktu, v rozporu s uzavřenými smlouvami mezi našimi zeměmi a v rozporu se zásadami humanity a lidskosti.

JAK ZTEČÍ VZALI POSMĚCH

Ze Stromovky, která je v současné době Tankovou, blíží se k budově Parkhotelu hlídka — jeden plus pět mužů s automaty připravenými střílet, rychlým krokem podél zdi. Před hotelem je malé zelené prostranství, malý parčík s fontánkou a kamennými lávkami. Na lavičce sedí a objímá se zamilovaný párek. Zakazují se milencům objetí? Ne. V tom smyslu generál Veličko ještě nevydal rozkaz. Hlídka má na mušce vlajkový stožár před hotelem, na kterém už měsíce vlaje modrobílá zástava, symbol Interhotelu. V podstatě obchodní reklama.

Tuto vlajku zřejmě naši hrdinové pokládali za vlající a pobuřující symbol kontrarevoluce. Tři aspiranti hrdinství drží v šachu okna hotelu — objevili se v nich kanadští hosté, účastníci světového geologického kongresu, kteří zatím ještě zůstávají v Praze i hotelový personál — tři přiskočili ke stožáru a velitel začal rychle spouštět vlajku ze stožáru. Milenci jakoby zkamenělí, nepřestali se objímat ani tváří v tvář automatům. Na druhé straně ulice se zastavovali chodci a sledovali tuto napínavou podívanou. A potom se hlasitě rozesmáli. Hlasitý smích zaraził velitele hlídky. Pochopil, vytáhl zástavu znovu na stožár, dal svým podřízeným pohov a spolu s nimi nonšalentně odtáhl.

OTŘESNÁ BILANCE

Podle neúplných zpr[á]v bylo jen v Praze okupanty zastřeleno již 25 občanů a 312 jich bylo zraněno. Již to samo je otřesná bilance, uvážíme-li, že vrahy jsou vlastně naši „spojenci". A to není číslo z celé republiky, to bude o mnoho vyšší, vždyť jen v Liberci přišlo při této okupaci o život 9 našich lidí. Kolik jich bylo zavražděno v celé naší vlasti?

PROHLÁŠENÍ PŘEDSTAVITELŮ ČS. VLÁDY V BĚLEHRADĚ

SKUTEČNÉ DŮVODY INTERVENCE

Čs. velvyslanectví v Bělehradě vydalo v neděli prohlášení představitelů čsl. vlády, kteří jsou nyní v Bělehradě, k provolání vlád pěti členských států Varšavského paktu z 23. srpna. Z tohoto textu vyjímáme:

V květnu 1945 vítaly národy Československa sovětské vojáky jako své osvoboditele a bratry. Nikdy nezapomeneme obětí, jež sovětští občané přinesli v bojích proti nacismu a za osvobození Československa. Jestliže však vlády pěti okupantských zemí nyní nazývají Čechy a Slováky svými bratry, zní to jako krutý výsměch. „Bratrská pomoc" po čtyřech dnech okupace vedla k desítkám mrtvých a stovkám raněných čs. občanů, nemluvě už o hospodářském chaosu a narušení normálního života.

Provolání vlád pěti zemí odhaluje skutečné důvody okupace. Zatímco v dřívějších dokumentech označovalo 5 zemí za kontrarevoluční a protisocialistické síly různé organizace a směry mimo Národní frontu, jsou nyní otevřeněji napadány pokrokové síly ve straně a v jejím vedení, komunisté v tisku, rozhlase a televizi.

Vlády pěti zemí uznávají sice formálně důsledky lednového pléna ÚV KSČ a slovy uznávají nutnost nápravy chyb spáchaných v minulosti, to je však jen taktický manévr.

Intervence okupantů je ve skutečnosti namířena proti celému demokratickému rozvoji socialismu od ledna. Jejich úmyslem je tento proces zastavit. Taktikou okupantů je vyvolat v zemi zbavené politického vedení chaos, tak, aby mohli označit oprávněný odpor národa proti okupaci za projev kontrarevoluce.

To mělo urychlit vytvoření kolaborantské vlády, která se měla před světem představit jako zachránce klidu a pořádku. Drastická intervence armád pěti zemí nemohla být připravena přes noc. Byla součástí dlouhého a rozhodného boje proti demokratickému socialismu v Československu a v celém socialistickém světě. Praktickou přípravou tohoto kroku byly manévry, které se konaly v Československu a v jeho nejbližším okolí, systematická propagační kampaň a série nejrůznějších forem nátlaku. V tomto světle si také uvědomujeme, že jednání v Čierné a v Bratislavě měla prakticky odvrátit pozornost čsl. a světového veřejného mínění od skutečných úmyslů útočníků. Uskutečnění těchto úmyslů však narazilo na překážky, s nimiž útočníci nepočítali.

Skutečnost, že se okupantům zatím nepodařilo vytvořit kolaborantskou vládu, že se vůbec konají jednání s nejvyššími představiteli Československa, je skutečným úspěchem odhodlaného odporu našich národů a jejich politického vedení.

Pohraničníci pomoc nepotřebují

Ze spolehlivých pramenů jsme si ověřili, že velitelství Pohraniční stráže Čs. lidová armády stojí pevně za presidentem republiky L. Svobodou, za vládou ČSSR v čele s O. Černíkem, Národním shromážděním J. Smrkovského a novým ÚV KSČ v čele se soudruhem Dubčekem a bude plnit jen jejich rozkazy a pokyny.

Jediný člověk na velitelství, plk. Fr. Častulík, který se rozhodl pro kolaboraci, uprchl z budovy a podle neprověřených zpráv je k dispozici zrádci Šalgovičovi. Útvarová organizace na velitelství PS jej okamžitě vyloučila ze strany.

Vojska PS stojí naprosto jednoznačně za legálními orgány ČSSR a střeží naše západní hranice výlučně vlastními silami. Žádnou „pomoc" přitom nepotřebují a nabídky okupantů v tomto smyslu jednoznačně odmítají. Okupační jednotky v hraničním pásmu nejsou, i když se někde rozložili v těsné blízkosti jednotek PS. Na hraničních přechodech se však jejich příslušníci vyskytují. Ve smyslu vydaných pokynů neposkytují příslušníci PS okupačním jednotkám žádné prostředky.

Příslušníci PS by si přáli, aby se veřejnost dověděla, že žádné z míst, kudy na naše území pronikly jednotky okupačních armád, vojáci PS nestřežili a nestřeží.

KAK VÁM NE STYDNO

Nemyslím tím jenom vás, Vasilij Žuravský, kučeravý Oněgine, jak vám říkali pražští novináři. Myslím tím i vašeho kolegu Viktora Majevského, který spolu s vámi podepisuje v moskevské Pravdě lži o situaci v Praze a v Československu, myslím tím i ostatní sovětské novináře, o jejichž solidnosti, fundovanosti a seriózností nám vyloukaly celá dlouhá léta do lidu brožury a příručky, myslím tím bodrého Novikova z Izvestij, který u nás po válce pracoval řadu roků jako korespondent a my ho měli rádi, myslím tím sovětské novináře vůbec, ale přece jen hlavně vás, Oněgine!

Píšete, že horké hlavy vyvolaly v Praze incidenty. Čí horké hlavy, holoubku?! Moskva oznamuje první oběti: čtyři vojáky. Kdo že je zabil?

— Sami se postřílelí, navzájem, znervóznělí, zmatení, že je nevítáme svým českým pohostinstvím jako kdysi jejich otce. Okupanti se nevítají! Proč nenapíšete, že jste během několika dnů zabili desítky našich lidí, bezbranných, s holýma rukama, že jste z naší svobodné socialistické republiky udělali koncentrák o 140 tisících čtverečních kilometrech, kde každých 20 lidí včetně nemluvňat, dědečků a babiček hlídá jeden váš ozbrojený voják?! Proč nenapíšete, že vaši vojáci střílejí po sanitních vozech a na příkaz sovětských velitelů nesmějí teď v Praze vyjíždět sanitky vůbec? Kdo nám to poznamenal středovou budovu Rudého práva? Bude kdy ještě moci vkročit někdy sovětský novinář do této budovy bez pocitu hluboké hanby?! Kdo den co den oznamuje Praze střelbou, žal nadešlo poledne?! Kdo nedá lidem v noci spát hřmotem stále přejíždějících tanků a pohrnených vozů, kdo drtí chodníky a dlážděnou silnici, kdo obsadil pražské mosty a prohlíží každé auto? Kdo zatýká naše lidi, kdo z nás dělá Vietnam?! A dejte si ruku na srdce, proč jste všechno, proč?

Eh, vy... vy bývalí soudruzi, bývalí kolegové... Vy žurnalisti-okupanti!

Vám hlubo známá redaktorka Rudého práva

KDO JE KONTRAREVOLUCIONÁŘ

Nálada mezi pohraničníky v Plzni je v mezích současné situace dobrá. V jednotkách panuje důstojný klid a úkoly se plní odpovědně. Na velitelství přijeli tři sovětští důstojníci gazikem v doprovodu obrněných transportérů. Chtěli od pohraničníků vysvětlení, proč jsou označováni jako agresoři, když nám přijeli pomáhat proti kontrarevoluci. Na dotaz, zda se domnívají, že president armádní generál L. Svoboda, hrdina Sovětského svazu, je kontrarevolucionář, nemohli odpověď a odešli.

VÝPLATY PENZÍ A DŮCHODŮ VE STANOVENÝCH TERMÍNECH

Vláda na svém zasedání 26. srpna vzala na vědomí, že ministerstvo financí, Státní banka a Ústřední správa spojů vydávají tento společný pokyn v zájmu plynulého platebního styku:

1. Poštovní úřady neprodleně zajistí včasné výplaty všech penzí a důchodů ve stanovených termínech. Použijí k tomu hotovosti z připravených odvodů peněz pro pobočky Státní banky, případně si potřebné hotovosti vyzvednou od poboček banky.

2. Okresní poštovní úřady zajistí, aby pro běžné potřeby plynulého hotovostního obratu odváděly všechny poštovní úřady včas postradatelnou hotovost tak, aby je všechny pobočky banky mohly použít.

ORGANIZÁTOŘI

Ve středu Prahy je nejrušnější: tady se usadil nejvyšší počet okupantských zbraní, tady se vylepuje nejvíc plakátů, především sem se vozí čerstvé výtisky novin — a odtud se také nejčastěji ozývá střelba.

Ale ani na pražských předměstích není klid. Na Vinici ve Strašnicích zaujala kruhovou obranu početná skupina tanků, jejichž děla a kulomety míří do oken rodinných vilek a na oživenou křižovatku. A před nimi chlapci kreslí na dlažbu směrovky do Moskvy a nápisy Dubček, Svoboda, Smrkovský. Nedaleko odtud vylepili přes noc velké plakáty s desaterem proti okupantům. Po celé třídě a v přilehlých ulicích během několika hodin sňali tabulky s názvy ulic a s čísly domů. A to všechno klidně, bez strachu, ale i bez zbytečně horké hlavy.

Vůbec je potřebí říci, že mládež se ukázala výborným organizátorem. Chlapci i děvčata jsou všude, kde je potřebí projevit odpor proti okupantům a pomoc našim lidem.

Krátce z krajů

* Příslušníci NKVD — sovětské politické policie — jak bylo oznámeno z Mladé, se pokoušejí navazovat styky s kontrarozvědčíky Čs. lidové armády. Ti tomu čelí tak, že nikdy s nimi nehovoří o samotě, ale vždy v přítomnosti politických orgánů Čs. armády.

* Na Palackého náměstí v Praze byl v neděli dopoledne při výkonu služby zadržen sovětskými vojáky strážmistr VB Jar. Beran a byl odvezen neznámo kam. Protest vedení městské správy VB proti tomuto nezákonnému činu byl zatím bezvýsledný.

* O letákovou akci se podle sdělení krajské správy VB v Ostravě pokoušejí okupanti na Ostravsku. Pod štvavé texty podepisují naše legální představitele, dokonce i presidenta Svobodu. Takovými nesmysly ovšem naši veřejnost neoklamou — letáky jsou nejen hloupé a zavilé obsahem, ale nadto jsou psány i špatnou slovenštinou.

* 8 OBČANŮ BYLO ZASTŘELENO v noci na pondělí v Českých Budějovicích. Vojáci tam strhávali obrazy našich představitelů.

* Ivan Kříž, člen předsednictva České národní rady a předsedu brněnského střediska Svazu čs. spisovatelů, pozdravil v neděli rozhlasem předsedu ČNR dr. Čalčisaře a místopředsedu J. Špačka a oznámil jim jménem členů ČNR z Moravy, že jsou připraveni kdykoliv se zúčastnit zasedání ČNR.

* S větší brutalitou než posledně byla v neděli v Brně obsazena okupačními vojsky redakce Rudého práva. Redaktoři Rudého práva a Rovnosti se přesunuli jinam a slibují svým čtenářům, že noviny vyjdou.

* Přerov a Hranice byly teprve v neděli, v pátý den okupace ČSSR, obsazeny okupačními jednotkami Varšavské smlouvy. V městech byl ráno klid.

* V nedělních dopoledních hodinách došlo k zatýkání na pražském Václavském náměstí. Zatýkáni byli především mladí lidé, kteří distribuovali denní tisk.

* Upozorňujeme, že podle hlášení pražského rozhlasu byl závod Polygrafia 02 v Praze obsazen v neděli dopoledne okupanty.

* V budově Vysoké školy politické v Praze-Vokovicích zabavily okupační jednotky skladiště zbraní Lidových milicí. Fotografovaly je, aby zřejmě měly „důkazy" o tom, jak je u nás vyzbrojena kontrarevoluce. Můžeme těmto „zastáncům" našich dělníků oznámit, že příslušníci LM se vtáčte škole rekrutují jenom z údržbářů, topičů a dalších ryze dělnických profesí.

Upozornění

Nechoďte do budov, které opustili vojáci. Nechávají po sobě munici a mohlo by dojít ke zranění. Při výměně posádek nechávají různou munici v ulicích. Nezvedejte ji. Každý nález hlaste VB!

Strana šest

Zahrančněpolitický komentář

DÝKA DO ZAD REVOLUČNÍM SILAM

Vpád vojsk pěti zemí Varšavské dohody do Československa vyvolal ve světě mohutnou vlnu odporu. Splývají v něm nejrůznější síly: komunisté všech světadílů — s výjimkou několika stran Latinské Ameriky — a také pěti socialistických zemí; nekomunistická, demokratická levice a socialistické strany v západní Evropě; a ovšem také staří antikomunisté, reakční a protisovětské kruhy, militaristé a revanšisté.

Komunisté s hrůzou vidí, že jsou pošlapány jejich ideály a představy o bratrských, soudružských vztazích internacionalismu mezi stranami dělnické třídy. Ale také velmi konkrétně cítí, jaký podraz připravila invaze jejich úsilí a stmelení pokrokových sil a všech pracujících. Jejich nepřátelé mají argument: Říkáte cosi o vlastní, národní cestě k socialismu. Bláhové iluze, nebo jen šalebná taktika: Vpád do Československa přece dokázal, že Moskva nedovolí komunistům jít k socialismu nějakou jinou cestou, než byla sovětská!

70

Antisovětská propaganda pracuje na plné obrátky: Nelze věřit slibům Moskvy o mírovém soužití, vždyť napadaj svého vlastního spojence! Jak by tedy asi zatočila s námi, jejími odpůrci. Tady utržila těžkou ránu i snaha o zmírňování napětí ve světě, o sblizování a spolupráci mezi Východem a Západem. Místo toho nastalo prudké zostření mezinárodního napětí, které otvírá dveře k eskalaci ve Vietnamu, k provokacím na Středním východě. Už se ozvaly hlasy proti podepsání dohody o nešíření atomových zbraní dalšími státy, v Ženevě je ohrožen pokrok v odzbrojovacím jenání. V USA jsou slyšet rady, aby nebyl snižován počet amerických vojsk v západním Německu. Utrpěla těžkou ránu politika směřující k zajištění bezpečnosti v Evropě uznáním poválečných hranic a existence NDR (jejíž vojska, jak zdůraznil italský ministr zahraničí v parlamentě, prvně vytáhla do boje v zahraničí!!). Je nesmírně ztíženo, ne-li znemožněno úsilí o odbourávání proti sobě stojících vojenských seskupení — místo toho se na Západě posiluje Atlantický pakt, umlkly jako nesmyslné i snahy o jeho revizi či neobnovení v roce 1969. To byly přece všechno cíle, na kterých se dohodly před rokem evropské komunistické a dělnické strany v Karlových Varech.

Invaze do Československa tedy přispěla reakčním, protidemokratickým silám. Zasadila tvrdou ranu pokrokovým, demokratickým a revolučním hnutím. Ti, kdo údajně chtěli u nás „zmařit kontrarevoluci", fakticky jenom nahráli těm, kdo chtějí rozbíjet skutečné revoluční hnutí pracujících v Evropě a ve světě. A to je strašná historická odpovědnost těch, kdo před týdnem dali tankům na našich hranicích povel: Vyrazit!!

—IS—

SVOLAT IHNED PORADU EVROPSKÝCH KOMUNISTICKÝCH STRAN DO PRAHY

Podle zprávy z Bukurešti snaží se vedení Rumunské komunistické strany dosáhnout okamžitého svolání konference všech evropských komunistických a dělnických stran. Za místo konference byla navržena Praha. Uvažuje se však i o jiném místě, např. o Vídni.

K tomu dodáváme: Český a slovenský lid by uvítal svolání této konference do Prahy. Delegáti všech komunistických a dělnických stran by kromě mimořádně závažného jednání měli možnost navštívit české a slovenské závody a jiná pracoviště, aby se přesvědčili o skutečném a socialistickém smyšlení našeho lidu a o nehoraznosti a lživosti nařčení z „kontrarevoluce". Měli by také jedinečnou možnost na vlastní oči vidět brutalnost okupačních jednotek, hospodářské škody jimi způsobené, mluvit se zraněnými v nemocnicích atd. (RP)

POLÁCI TO NECHÁPOU

Skupina čs. důlních expertů, kteří se vrátili ze služební cesty z Polska, vypráví: „První zprávy o invazi armád některých zemí varšavského paktu do ČSSR nás zastihly v přátelském rozhovoru s polskými pracovníky, se kterými jsme v uplynulých dnech projednávali různé záležitosti našich společných zájmů."

V Polsku se již řadu týdnů hovořilo o této strašné možnosti, ale zpráva, že polští vojáci okupují spolu s ostatními Československo, naše polské přátele zdrtila. Pravili nám: „Drželi jsme vám palce již od jara a většina z nás nesouhlasila s dopisem, který byl Československu odeslán z varšavských jednání v červenci. Nevěřili jsme však, že by se naše vláda mohla připojit k takové nespravedlnosti."

Českoslovenští důlní experti dále vyprávěli, že všichni jejich polští přátelé je ujišťovali, že v Polsku jsou dostatečně známy poměry v Československu, než aby současná oficiální propaganda mohla znásilnit řadového polského občana.

POZOR NA RUDÉ PRÁVO Z NEBES

Pozdě večer nám telefonovali známí, že nad Vysočany rozhazovaly helikoptéry Rudé právo velkého formátu, pochopitelně „redakčně radou". Nedejte se tím zmýlit! Naše Rudé právo, list Dubčekovy strany, není kolportováno z nebes. Nedejte se oklamat! Z nebe padají kolaborantské tiskoviny. (RP)

Demonstrace a zatýkání také v Moskvě

Na Rudém náměstí v Moskvě byla v neděli protestní demonstrace proti vojenské okupaci Československa. Podle informací agentur byly iniciátory demonstrace moskevská intelektuální kruhy. Hned v zárodku však byla demonstrace potlačena a před očima zahraničních novinářů bylo zatčeno několik účastníků.

Otevřený nátlak se projevuje stále výrazněji ve Varšavě. Nedaleko budovy našeho velvyslanectví se na zdi objevil ručně psaný nápis velkými písmeny. Jediné slovo, symbol, výraz smýšlení: DUBČEK! Na čs. velvyslanectví dochází stovky písemných i telefonických projevů sympatií. Mládež se pokouší organizovat demonstrace, zářím však jen menších rozměrů. Mezi obyvatelstvem roste napětí — dokonce varšavská Tribuna Ludu to musela uznat.

V NDR byli zatčeni oba synové prof. K. Havemanna, který je znám svým kritickým postojem k dogmatismu. Havemann upadl v nemilost před několika lety, protože se domáhal demokratizace poměrů v NDR. Oba Havemannovi synové se netajili odporem k okupaci Československa.

Komunistické strany světa k okupaci Československa

V důsledku násilně přerušeného spojení mezi Prahou a světem po obsazení Československé tiskové kanceláře okupačními vojsky nemáme přesný přehled o postoji komunistických a dělnických stran k okupaci naší republiky. Z útržkovitých informací však víme, že ji odsoudily největší a nejvlivnější strany: italská, francouzská, britská, belgická, rakouská, japonská, australská, španělská, švédská, norská, finská. Oficiální stanoviska rumunských a jugoslávských vedoucích stranických a vládních činitelů jsou dostatečně známa; moskevský rozhlas se naopak pochlubil výčtem stran, které intervenci schvalují: KS Německa, Sýrie, Chile, některé latinskoamerické strany a Jihoafrická KS. Pouze tyto strany se postavily „po bok" KSSS, polské, maďarské, bulharské strany a SED. Je to smutná bilance roztržky v mezinárodním komunistickém hnutí. Ale pro nás v této dramatické chvíli je ten počet stran proti invazi nesmírnou morální posilou.

V pondělí jsme dostali zprávu, že předsednictvo Komunistické strany Holandska po dvoudenním zasedání ostře odsoudilo intervenci. Na úterý je svoláno zasedání ústředního výboru Italské KS a má jednat o mezinárodní situaci po obsazení naší republiky.

Politické byro Francouzské KS ve své sobotní rezoluci vyslovilo požadavek stažení okupačních vojsk a vyslovilo naději, že jednání v Moskvě vyústí v pozitivní politické řešení. Tím by měla být dohoda o normalizaci situace v Československu na základě suverenity čs. vlády a strany.

Sraz komunistů Jugoslávie znovu odsoudil okupaci

Ústřední výbor Svazu komunistů Jugoslávie znovu odsoudil okupaci Československa pěti armádami a vyslovil své hluboké rozhořčení nad tímto skutkem. V rezoluci ze sobotního zasedání ÚV SKJ se také požaduje okamžité stažení vojsk.

Jugoslávští komunisté vyjádřili v rezoluci obavy, že po násilném aktu vůči Československu bude následovat období zostření mezinárodních vztahů, závody ve zbrojení a útoky na svobodu a nezávislost národů. SKJ vyjádřil nesouhlas s vměšováním do záležitostí států ozbrojenou intervencí nebo jakýmikoliv násilnými metodami. V rezoluci také vyjádřil svoji plnou podporu komunistické straně, pracujícím a oběma národům Československa.

Intervence pěti států proti Československu — praví se v rezoluci — potvrdila, že politika bloků není zárukou míru ani svobody malých národů. Jugoslávští komunisté zdůrazňují, že okupace Československa bude mít dalekosáhlé následky pro mír ve světě, protože se tentokrát násilného aktu dopustily socialistické státy.

Výzva Italské KS k varšavské pětce

List Unità v pondělí uveřejnil obsah prohlášení IKS, v němž odsuzuje vojenskou intervenci Sovětského svazu a dalších zemí Varšavské smlouvy v ČSSR. IKS vyzývá komunistické strany těchto zemí, aby vyhovely čs. žádostem o odvolání jakéhokoli a umožnily svobodnou činnost vedoucích činitelů a orgánů KSČ.

V prohlášení se dále praví: „Jsme pro socialismus v Itálii a v celém světě. Jsme pro jednotu mezinárodního dělnického hnutí v boji proti imperialismu a za mír. Jsme přesvědčeni, že tato jednota musí vycházet z naprostého respektování nezávislosti každé země a samostatnosti každé komunistické strany."

V celé Itálii se konají schůze IKS, na nichž se projednává situace v ČSSR. Řada provinčních organizací IKS schválila rezoluce na podporu požadavků odchodu okupačních vojsk z ČSSR a řádné činnosti zákonných orgánů.

*

Jak se v Římě proslýchá, představitelé ÚV KSSS přemlouvali v těchto dnech v Moskvě po několik hodin tajemníka KS San Marina, aby jménem své strany vyslovil souhlas s okupací ČSSR. Tato žádost byla odmítnuta s tím, že KS San Marina zastává v této záležitosti shodné stanovisko s IKS.

SVĚT PROTI OKUPACI NAŠÍ REPUBLIKY

Vlna protestů a demonstrací proti nezákonné okupaci naší země ve světě neustává. Veřejné mínění nespolkllo falešné „odůvodnění" vojenského zákroku tím, že o něj požádala čs. vláda.

O Nejméně 8000 lidí demonstrovalo v neděli před sovětským velvyslanectvím v Londýně, kde promluvili členové britské vlády J. Healey, G. Grossmann a bývalý ministr zahraničí G. Brown.

O V SFRJ lidé doslova visí na rozhlasových přijímačích a čekají zprávy z Prahy a Moskvy — sděluje zpravodaj BBC. Jugoslávie dnes podle slov prožívá znovu svůj vlastní boj o nezávislost, neboť dnešek jim živě připomíná jobu před 20 lety, kdy odmítli Stalinův diktát.

O Canterburský biskup Ramsey označil okupaci ČSSR za druhé znásilnění Československa během třiceti let. Ve všech kostelech anglikánské církve se v neděli konaly modlitby za čs. lid.

O Při koncertu sovětské státní filharmonie v Edinburghu nabylo demonstrace solidarity s naší republikou originální formy: lístky byly vyprodány, byl sál potopražděný a dirigent obdržel místo kytice protestní dopisy.

O Lord Bertrand Russel, slavný britský filosof, požádal telegramem Leonida Brežněva, aby okamžitě skoncoval s okupací Československa a propustil internované čs. představitele.

O Nová Čína, tisková agentura ČLR, v sobotu napsala, že sovětská agrese proti Československu přes různá prohlášení „neprospěje nepoškodí spolupráci sovětských revizionistů a amerických imperialistů ve světovém měřítku".

O Kuvajtský ministr vnitra, zastupující ministerského předsedu, přijal sovětského chargé d'affaires, který mu chtěl vysvětlit sovětské stanovisko k Československu. „Národy mají právo zvolit si režim, jaký považují za nejlepší" — odpověděl mu na to kuvajtský ministr a dodal: „Doufáme, že jednotky Varšavské smlouvy opustí co nejdříve Československo a přispějí tak k zajištění světového míru v souladu s Chartou OSN a zásadou sebeurčení národů."

O Vlna solidarity s Československem, která se od středy zvedla v celém světě, nemá obdoby. Dosud žádná mezinárodní akce nevyvolala takové odsouzení a nesouhlas, ještě nikdy nebylo dosaženo takové jednomyslnosti států světa jako dnes v této záležitosti. — Napsala to tuniská tisková kancelář TAP ve vlastním komentáři vysílaném v pondělí ráno.

KRÁTCE ZE SVĚTA

O Moskva: List Pravda v neděli konstatoval, že sovětští vojáci, nacházející se na území Československa, jsou „ve velmi komplikované situaci" a nepřímo dal najevo, že to, co zde vidělí a slyšeli působí na ně demoralizačně.

O Praha: Známý cestovatel Miroslav Zikmund ze slavné dvojice Z+H se v neděli prostřednictvím našeho rozhlasu obrátil zpátky k prezidentu Akademie věd SSSR M. Keldyšovi, dále akademikovi Kapicovi a k dalším významným sovětským osobnostem s prosbou, aby vystoupili s protestem proti intervenci v Československu.

O Budapešť: Čs. turistům v Maďarsku se konečně podařilo získat povolení k návratu do vlasti. Je jich tam nyní asi 30 tisíc. Turisté z Polska a NDR se vůbec mohli vrátit domů pouze přes Sovětský svaz...

MISTŘI RETUŠE ZAPRACOVALI

Na letácích rozhozených po Praze je fotografie příjezdu naší delegace do Moskvy. V autě stojí vedle Brežněva a Kosygina president Ludvík Svoboda a mává „Moskvanům, kteří připravili naší delegaci nadšené přivítání".

Legální svobodný vysílač Praha přinesl v pondělí vyprávění očitého svědka cesty naší delegace Moskvou a ten vyprávěl něco zcela jiného. Brežněv mával, ale soudruh president Svoboda stál strnule a bez výrazu účastně se díval na naaranžované ovace.

Známe „umění" retušérů z fotokroniky TASS. Nebylo pro ně jistě velkým problémem naretušovat soudruhu Svobodovi mávající ruku. Vytvořili tak „dokument", který nás měl zmást.

Hold patnácti Moskvanům

Na jiném místě uvádíme, že v sobotu došlo na Rudém náměstí v Moskvě k demonstraci na protest proti intervenci v Československu. Bylo to patnáct mladých Moskvanů, čtyři z nich milice na místě zatkla.

Patnáct ... je to, zdálo by se, nepatrná událost, tím spíše na pozadí všeobecných světových sympatií, kterých se nyní Československu odevšad dostává. Nechci zneužívat silných slov, ale opravdu se domnívám, že oněch patnáct mladých Moskvanů vykonalo skutečně hrdinský čin, který nemůžeme neocenit. Uprostřed moře nepochopení a dezinformací, nepravd a poloprávd vzepnula se hrstka mladých lidí k legálnímu, veřejnému, a proto riskantnímu protestu, jehož smyslem bylo přísné oddělení odpovědnosti a viny sovětského vedení od postoje sovětské veřejnosti, přísné distancování se od intervence.

Chtěli bychom však v tomto činu uvidět více: cestu k obnově alespoň části těch tradičních hodnot, které pojily naše národy a naše země v době před 20. srpnem 1968. A v tom také spočívá hlavní kvalita této kvantitativně nevelké demonstrace na historickém náměstí Moskvy, za to skládáme patnácti mladým Moskvanům svůj upřímný hold a dík.

Vzpomeňme ovšem při této příležitosti, že — podle informací z ministerstva zahraničí — naše ambasáda v Moskvě dostávala řadu písemných sympatií už v době po zveřejnění „varšavského dopisu". K vůbec v Československu se ve svém významném eseji, kolujícím po Moskvě, s velkým porozuměním vyslovil velký sovětský atomový vědec akademik Sacharov. Těch sympatií je nyní po intervenci, zvláště mezi sovětskou inteligencí, více, než si myslíme ...

Sportovní svět protestuje

Brutální okupace naší země vojsky Varšavské smlouvy vyvolala také ve sportovním světě, který vstupoval do závěrečného období svých příprav na XIX. olympijské hry v Mexiku, bouři protestů. Mezinárodní olympijský výbor jednú o vyloučení sportovců SSSR, NDR, Polska, Maďarska a Bulharska z účasti na těchto hrách. Nemůže být pochyb o tom, že tyto výzvy naleznou i ve vrcholném orgánu olympijského hnutí správný ohlas a že agresoři budou odsouzeni. G. Pirie, známý britský vytrvalec, který byl u nás na orientačních závodech, se vrátil do Londýna, informoval novináře o okupaci a vyjádřil rozhodný protest proti účasti pěti zemí na OH. Trnem v oku okupantů jsou pochopitelně i naši přední sportovci. Emil a Dana Zátopkovi jsou však v bezpečí, stejně je postaráno o naše přední gymnastky v čele s Věrou Čáslavskou; které byly na olympijském soustředění v Šumperku.

Anglické i francouzské sportovní kruhy přerušily veškeré sportovní styky se zeměmi, jejichž vojska napadla Československo. Anglická veřejnost žádá, aby v případě, že mezinárodní olympijský výbor nezakáže výpravám SSSR, NDR, Polska, Maďarska a Bulharska start na OH — nejel do Mexika ani jediný britský sportovec. Podobné hlasy sílí i v řadě dalších zemí. Také mexický olympijský výbor s lítostí přijal zprávy o okupaci Československa, která vrhá temný stín na toto setkání sportovců. Pod podobným temným mrakem už byly dvakrát olympijské hry — v šestatřicátém v Berlíně, kdy nastupoval fašismus a v šestapadesátém — po maďarských událostech.

75

KIESINGER AKTIVIZUJE NATO

Spolkový kancléř Kiesinger, podporován sympatiemi západoněmeckých „jestřábů", se domáhá zintenzívnění aktivity NATO jako odpověď na události v ČSSR. Podle informací západoněmeckého rozhlasu navrhl uspořádat vrcholnou konferenci členských států NATO, jež by se dohodla na potřebných opatřeních. Kiesinger rovněž opakoval, že okupace Československa postihlá výhrady NSR k podepsání smlouvy o nešíření jaderných zbraní. Podobné výhrady, jak známo, vyslovila koncem minulého týdne také Itálie.

Tiráž:

RUDÉ PRÁVO,
vydává ústřední výbor KSČ,
šéfredaktor Jiří Sekera.

76

Svobodná

PRVNÍ ÚTERNÍ ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ
PRAHA 27. SRPNA 1968
ROČNÍK XXIV – ČÍSLO 239

mladá fronta

DENÍK MLADÝCH

MLADÁ FRONTA – 27. SRPNA 1968 – PRVNÍ ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

77

Čtyřstránkové číslo obvyklého formátu.

Na straně první kromě dále uvedených článků fotografie z demonstračního průvodu s tímto podtextem:

"MLADÁ SVOBODNÁ PRAHA"

A tyto články:

ODMÍTÁME KAPITULACI

Moskva: Už čtvrtý den

Jak hlásí agentura AFP, vyvrcholila v neděli čs.-sovětská jednání v Moskvě do těžkého napětí. Podle komentáře z Paříže vyvstaly nepřekonatelné potíže: **Prezident Svoboda odmítl** přijmout umístění okupačních jednotek na západní hranici CSSR a odmítl znovu zavedení cenzury.

Podle různých pramenů předložila totiž sovětská strana tyto požadavky: Za to, že uzná vedení strany a vlády před okupací, obdrží souhlas k trvalému umístění ozbrojených sil „pěti" především kolem našich západních hranic, bude zavedena cenzura a demokratizace bude zastavena na úrovni květen 68 (jinými slovy SSSR nemíní vzít na vědomí vše, co se odehrálo po květnu včetně XIV. sjezdu KSČ).

Jednání jsou pochopitelně svízelná. V neděli večer obdržela vláda CSSR z Moskvy tento dopis:

„Drazí spoluobčané, srdečně vás pozdravujeme jménem celé naší delegace. Během dnešního dne bylo dále jednáno a budeme pokračovat i v noci. Víme, že na nás myslíte, i my myslíme na vás, oceňujeme váš klid a rozvahu, které jsou nám zde velkou podporou. Prosíme vás, abyste takto vytrvali i nadále. Ještě jednou vás zdravíme a myslíme na všechny doma.

Vaši Svoboda, Dubček, Císař, Černík, Smrkovský a další."

Z telegramu tedy vyplývá, že v Moskvě je také předseda CNR dr. Čestmír Císař. Údajně jsou dále přítomni jednání Bohumil Šimon, Josef Špaček a také Oldřich Švestka a východoslovenský svobodný vysílač uvedl nezaručenou zprávu, že do sovětského hlavního města odjel také Rigo.

V pondělí přišel z Moskvy vzkaz od A. Dubčeka:

„Drazí spoluobčané! Zdravíme vás a děkujeme za klid v mimořádné situaci. Naše jednání bude pokračovat i v noci. Těšíme se domů. Podepsáni Svoboda, Dubček, Smrkovský a další."

Dnes ráno byla podle všech příznaků zahájena opět čs.-sovětská jednání. Ve chvíli, kdy píšeme tyto řádky, hlásí světové agentury, že do Moskvy přibyli tajně Gomulka, Ulbricht, Kádár a Živkov, aby se ve vhodnou chvíli připojili, a tak se po Bratislavě znovu uskutečnila schůzka „šesti". Prý má jít o schůzku představitelů Varšavského paktu. Že bude chybět soudruh Ceaušescu, je pochopitelné už ze stanoviska, které rumunský představitel k okupaci Československa už několikrát vyslovil.

Sovětská tisková agentura TASS jako obvykle je ve zprávách z jednání střídmá. V nic neříkajících komuniké je patrna snaha vnést nervozitu do Československa a způsobit napětí mezi československým národem a jeho představiteli a vnést mezi ně nedůvěru.

My doma sledujeme jednání v Moskvě s napětím, ale stále rozvážně a trpělivě. Nedáme se strhnout okupantskými provokatéry, ale tento náš klid je stejně rozhodný jako na začátku okupace: Nepřipustíme okupaci, chceme svobodu!

78

Lid nepřijme porobu

Původní zpráva Jiřího Hynka

Představitelé KSČ se sešli v neděli k večeru s vedoucími redaktory našeho svobodného tisku, rozhlasu a televize. Zastupující vedoucí tajemník ÚV KSČ V. Šilhan a člen předsednictva ÚV KSČ Zd. Hejzlar informovali novináře o důležitých otázkách současné situace. Pozornost novinářů byla upřena především k cestě presidenta L. Svobody do Moskvy a k jednáním, která se tam vedou. Tato jednání se proti očekávání protáhla, nastaly komplikace a není jistota, kdy vlastně skončí, protože se ho nyní zúčastňují také zástupci okupantských států.

V době, kdy odjel president do Moskvy, zhoršili okupanti svými dalšími brutálními zásahy situaci v Praze. Vzniká nebezpečí různých srážek a provokací okupantů, kteří by chtěli jednak masakrovat naše lidi, jednak dokázat, že je u nás nebezpečí kontrarevoluce, a že tu proto musí zůstat na věčné časy.

„Ústřední výbor KSČ, Národní shromáždění a vláda republiky jsou si vědomy velmi vážné situace, která vzniká tím, že president republiky je mimo hranice státu poměrně dlouhou dobu. Během této doby se pro nás situace nejenom nezlepší, ale v jistých okamžicích i zhoršuje. Proto ústřední výbor KSČ, Národní shromáždění i vláda odeslaly presidentu republiky do Moskvy dopis, ve kterém ho informují o situaci, v němž uvádějí různá konkrétní fakta napjaté situace a v závěru dopisu dávají v úvahu, zda by neměl přerušit jednání, vrátit se do Prahy a konzultovat s našimi politickými orgány, aby ho informovaly o situaci lépe, než je to možné pomocí různých zpráv vysílaných do Moskvy. Tak by získal lepší přehled o atmosféře, která u nás vznikla, a podle ní by pak měl při dalších jednáních postupovat," řekl mj. V. Šilhan.

Je důležité, že obdobné stanovisko si zcela sami vytvořili také představitelé ústředního výboru KSS v Bratislavě, žádající urychlený návrat L. Svobody do vlasti.

Zástupce naší redakce, který se této tiskové konference zúčastnil, položil otázku, zda je ústřední výbor KSČ připraven na různé eventuality, až skončí jednání v Moskvě a president se vrátí domů. Vyslovil názor, že boj za svobodu a za odchod okupantů nesmí skončit žádným kompromisem, žádným novým oklamáním našeho lidu po vzoru bratislavské rezoluce, ani případně nějakým chlácholícím a kompromisnickým výsledkem, za nímž by se ve skutečnosti schovávaly nějaké tajné dohody, které by nebyly lidu sděleny.

V. Šilhan na to odpověděl: **„Nepřijmeme takové dohody, které by znemožnily plnění akčního programu KSČ z letošního roku, omezily naše občanská svobody a znemožnily nám provádět započaté reformy v hospodářské a politické oblasti.**

Stejně tak nelze přijmout žádné dohody, které by byly v rozporu s programem naší vlády, schváleným Národním shromážděním."

Postoj našeho lidu k tomu, co se zatím nazývá až příliš slušně „jednáním„ v Moskvě i pustit vojenskou okupaci naší země, ubrání svobodu, být pány ve svém domě a vyhnat z naší země lupiče.

PŮL PRAVDY

Moskevský rozhlas, prosluly svými lživými relacemi, řekl po dlouhé době konečně kus pravdy. Hlásil, že proti vojákům okupantských armád stojí česká a slovenská mládež. V tom má pravdu; ovšem, jak už to mezi těmito velmistry lži je zvykem, hned dodal, že většina opozice proti okupantům pochází z řad mládeže a nikoliv od dospělých. Připustil, že prý se ovšem také najdou dospělí lidé, kteří jsou nepřáteli okupantů.

Ano, naši mladí lidé se chovají znamenitě, složili svou zkoušku dospělosti a zralosti na výbornou. Jsou to skvělí, statečni, chvtří a neústupní lidé. Jen hlupáci si mohou myslet, že mají jiné názory než jejich otcové. Všichni bez ohledu věku jsme proti okupantům. To je naše jednota, moskevští lháři!

Sejde se ÚV KSČ

Předsednictvo ÚV KSČ svolává na úterý plenární zasedání ústředního výboru KSČ a Ústřední revizní a kontrolní komise. Za přítomnosti tajemníků krajských výborů KSČ a městských výborů KSČ Prahy a Bratislavy má v programu 1. Hodnocení situace od začátku okupace, 2. Zpráva o jednání čs. delegace v Moskvě.

Slováci a Češi jednotní

Předsednictvo Slovenské národní rady odpovědělo na dopis České národní rady:

„Pozdravujeme vás v týchto osudových chvíľach, kedy oba naše národy a všetok pracujúci ľud Československa dokazuje pevné odhodlanie hájiť suverenitu a integritu nášho spoločného štátu, budovaného na princípoch socializmu a demokracie tak, ako bola prejavená v našom pojanuárovom vývoji.

Spolu s vami sa domáhame odchodu sovietskych jednotiek a niektorých štátov Varšavskej zmluvy z našej vlasti a obnovenie normálneho života v rodine rovnoprávnych socialistických národov, pod vedením našich politických a ústavných predstaviteľov s Svobodu, Dubčeka, Smrkovského a Černíka. Sme presvedčení, že morálna jednota a bezpríkladná jednotnosť oboch našich národov a všetkého ľudu Československa bude korunovaná úspechom. Pozdravujeme vás, drahí bratia, v pevnej nádeji, že čoskoro vyjde naša spoločná vlasť k šťastnejším dňom."

Co říkají Kladenští

— Jaká je nálada u vás v ocelárnách? — Normální. Ještě před generální stávkou jsme jako jediní a první na okrese stávkovali, pak ve čtvrtek šli lidé do ulic a teď už se snažíme chod fabriky normalizovat.

Stejně jako celá republika žádáme: aby okupační vojska opustila ČSSR, aby nahradila způsobené škody, aby byli propuštěni všichni internovaní a aby nakonec byla zajištěna nezávislost.

A ještě jedna taková maličkost: byli jsme kolektivním členem SČSP (jednotlivě to nemělo cenu, stejně se nic nedělalo), tak jsme teď kolektivně vystoupili.

NEVĚŘTE!

Jak jsme před polednem zjistili, začal hlásit městský rozhlas v Praze „Nevěřte jim, jsou to zprávy okupantů!

VLÁDA JE VE SPOJENÍ S PRESIDENTEM

Vláda projednala 24. srpna zprávu náměstka ministra zahraničních věcí o ohlasu vývoje událostí v ČSSR v zahraničí. Uložila mu, aby prostřednictvím velvyslanectví SSSR vyzval představitele jiných vojsk k jednání s představiteli vlád o některých naléhavých otázkách, jako je návrat čs. turistů ze zahraničí, otevření brněnského veletrhu apod.

Jedná se dále o dopravě čs. občanů do vlasti a o péči o ně po dobu, než se navrátí.

Zástupce velení čs. armády sdělil vládě, že jsou přesně plněny rozkazy prezidenta republiky L. Svobody a min. národní obrany Dzúra. Vláda uložila velení čs. armády, aby ji nadále informovalo.

Vláda schválila opatření, která činí někteří ministři k zabezpečení zásobování. Min. zemědělství a výživy vládu informoval o stavu zemědělské výroby a sklizně. Vláda přitom ocenila pomoc všech pracovníků, zejména brigádníků, kteří pomáhají i ve ztížených podmínkách při sklizni mimořádně důležitých produktů.

Vláda vzala na vědomí telefonickou informaci místopředsedy vlády dr. Colotky, že předsednictvo ÚV KSS a Slovenská národní rada jsou plně solidární s politickou ústavních orgánů ČSSR. Vláda vyslovila souhlas s tím, aby její místopředseda se zatím do Prahy nevracel a nadále se účastnil prací slovenských orgánů.

Vláda je ve spojení s presidentem republiky.

Svět stojí za námi

81

Když jsem v březnu toho roku přebíral funkci předsedy ÚV ČSM, bylo mi jasné, že budu jeho posledním předsedou. Vývojový trend našeho mládežnického hnutí směřoval k rozbití jednotné jediné organizace — ČSM do několika organizací podle sociálního a věkového složení a zájmů mládeže. Byla to správná tendence a postavil jsem se jí proto do čela. Mnozí mě pochopili a proto podporovali, jiní nepochopili a zatracovali.

Pak ale přišel onen tragický den, 21. srpen 1968 — invaze těch, od nichž to téměř nikdo nečekal. A nás všechny, kteří jsme se předtím postupně rozdělovali a oddělovali, znovu rázem všechny cosi spojilo. Pouty tak silnými, že byly překonány v jediném okamžiku zákonitě a objektivně existující diference mezi jednotlivými skupinami mládeže v mládežnickém hnutí.

Nebylo to nic menšího a nic většího než **vlastenectví**. Vlastenectví, které vytrysklo z hloubi duše mladých lidí a které vedlo k nenávisti k okupantům, byť na jejich čepicích byla rudá hvězda. Vlastenectví a nenávist, které všem chlapcům a děvčatům velely: sjednotit síly do boje proti agresorům. I já komunista, ale především vlastenec, který napomáhal dříve diferenciaci, jsem začal sjednocovat. Nedalo to žádnou práci. Zároveň jsem však přemýšlel a přemýšlím.

Zlé doby přejdou. Historie nezná okupaci, která by byla trvalá. Žoldáci odtáhnou a my se vrátíme, možná k předsrpnovým poměrům. V mládežnickém hnutí se pravděpodobně a zcela správně znovu projeví tendence se členit. Vytvářet organizace podle vých zájmů, věku, sociálního postavení. Neměli bychom však zapomenout na to, co nás jednocuje nyní. Na vlastenectví a nenávist ke všemu, co naší vlast ohrožuje. Tím spíš, že dnes ještě nevíme, jak vlastně všechno dopadne. Jestli dosáhneme skutečné svobody, skutečné demokracie, skutečně lidského socialismu. Ale i kdyby to dopadlo sebelépe, vztah k vlastní zemi je hodnota trvalá. Měla by platit nejen v dobách zlých.

Dnes jsme se sjednotili k společné věci. Mnohde dokonce okolo ČSM. A i když v budoucnu opět bude více mládežnických a dětských organizací, to, co se stalo, nám přikazuje, budme jednotní i v budoucnu! Budme jednotní, budme vlastenci, socialistickými vlastenci. Internacionalismus, aby vůbec mohl existovat, potřebuje především vztah k vlastní zemi. A nezapomeňme také na domácí nenávist.

Naše socialistická vlast, která tolik utrpěla, od nás bude tuto jednotu vyžadovat.

Zbyněk Vokrouhlický, předseda ÚV ČSM.

Pokračování na str. 2.

Strana druhá:

Pokračování ze str. 1

K hlasům, které odsuzují nevídané bezpráví páchané okupačními vojsky a tedy vládami pěti zemí Varšavské smlouvy na Československu, přibývají stále další.

Po celé Jugoslávii pokračují i nadále protestní shromáždění, na nichž je vyslovován požadavek okamžitého odvolání intervenčních armád z území svrchované ČSSR. V Novém Sadu, v Sarajevu, Svetozarevu, Rjece i v mnoha dalších městech hovoří k demonstrujícím přední státní a političtí představitelé Jugoslávie. Předseda Svazu komunistů Vojvodiny v Novém Sadu prohlásil, že je tragické, že „rudé vlajky svobody prosáklý krví lidu, jenž nese jako svůj symbol stejné prapory". Dále řekl, že invaze do Československa je těžkou ranou socialismu a zároveň velkým podnětem protikomunistické hysterii ve světě.

Pravdivost jeho slov potvrzují také dnešní komentáře v západoněmeckém tisku, které konstatují, že sovětská agrese znovu nebývale semkla pomalu se již rozkládající vojenský pakt NATO a upozorňují daňové poplatníky, že budou muset v zájmu vlastního pocitu bezpečí hlouběji sáhnout do kapsy.

K protestům lze přiřadit i protestní nóty, které pěti zemím zúčastněným na agresi zaslal uruguayský parlament.

Také vlády ostatních latinskoamerických zemí akt hrubého bezpráví agresorů striktně odsoudily.

V Japonsku se šíří a stále stupňuje vlna odporu a povzbuzení Československu. Kolem budovy sovětského velvyslanectví pokračují ve dne v noci demonstrace a protestní hlídky. Sovětský diplomat přijímající protestní petice tvrdošíjně opakuje, že okupační jednotky přišly do Československa na pozvání jeho vládních představitelů. V celém Japonsku se dosud neozval jediný hlas, který by sovětskou agresi omlouval. Ve velmi složité japonské vnitropolitické situaci nemá taková jednomyslnost od konce války žádnou obdobu.

Další signál, jak nesmyslný, politicky nezralý krok sovětských předáků způsobil na zostření mezinárodního napětí, které se zřejmě promítne do nových závodů ve zbrojení, přichází z italského parlamentu. Obě jeho komory byly svolány bez ohledu na letní prázdniny — k mimořádnému zasedání, jež se uskuteční ve čtvrtek. Italský ministr zahraničních věcí v této souvislosti prohlásil, že vláda jeho země „zatím" nepodepíše smlouvu o nešíření jaderných zbraní.

Rovněž Cejlon, Keňa, Súdán, Zambie a další země rozhodně protestují proti okupaci naší vlasti a žádají, aby se ve jménu boje proti násilnostem a za nezávislost a suverenitu zemí agresoři okamžitě stáhli na svá území.

Rumunští generálové, jejichž postoj je již známý a jednomyslný, současně zdůraznili svoje odhodlání bránit svobodu, suverenitu a nezávislost Rumunska se zbraní v ruce. Podle slov rumunského premiéra N. Ceaušeska, učinilo již Rumunsko, poučené tragickou zkušeností Československa, příslušná opatření.

Na 200 indonéských studentů demonstrovalo v neděli v Djakartě na protest proti brutální okupaci Československa. Studenti skandovali hesla „Pryč se sovětským imperialismem!" Ministru zahraničních věcí Malikovi pak odevzdali petici, požadující, aby Indonésie přerušila veškeré styky s pěti státy okupujícími Československo.

Před velvyslanectvím Sovětského svazu ve Washingtonu protestovala včera skupina občanů proti intervenci v Československu.

Francouzský národní výbor pro podporu svobodného Československa oznámil, že za poslední dva dny se v různých částech Francie podepsalo na čtvrt milionu občanů protestujících proti nezákonné sovětské okupaci Československa.

Jugoslávský atletický svaz oznámil, že odvolává účast na evropském mistrovství juniorů v Lipsku. Tím chce vyjádřit svou podporu ČSSR.

V Londýně se v pondělí sešel parlament, aby jednal o situaci v ČSSR.

SJEDNOCUJE NÁS LÁSKA K VLASTI

Když jsem v březnu toho roku přebíral funkci předsedy ÚV ČSM, bylo mi jasné, že budu jeho posledním předsedou. Vývojový trend našeho mládežnického hnutí směřoval k rozbití jednotné jediné organizace — ČSM do několika organizací podle sociálního a věkového složení a zájmů mládeže. Byla to správná tendence a postavil jsem se jí proto do čela. Mnozí mne pochopili a proto podporovali, jiní nepochopili a zatracovali.

Pak ale přišel onen tragický den, 21. srpen 1968 — invaze těch, od nichž to téměř nikdo nečekal. A nás všechny, kteří jsme se předtím postupně rozdělovali a oddělovali, znovu rázem všechny cosi spojilo, pouty tak silnými, že byly překonány v jediném okamžiku zákonitě a objektivně existující diference mezi jednotlivými skupinami mládeže, v mládežnickém hnutí.

Nebylo to nic menšího a nic většího než **vlastenectví.** Vlastenectví, které vytrysklo z hloubi duše mladých lidí a které vedlo k nenávisti k okupantům, byť na jejich čepicích byla rudá hvězda. Vlastenectví a nenávist, které všem chlapcům a děvčatům velely: sjednotit síly do boje proti agresorům. I já, komunista, ale především vlastenec, který napomáhal dříve diferenciaci, jsem začal sjednocovat. Nedalo to žádnou práci. Zároveň jsem však přemýšlel a přemýšlím.

Zlé doby přejdou. Historie nezná okupaci, která by byla trvalá. Žoldáci odtáhnou a my se vrátíme, možná k předsrpnovým poměrům. V mládežnickém hnutí se pravděpodobně a zcela správně znovu projeví tendence se členit. Vytvářet organizace podle zájmů, věku, sociálního postavení. Neměli bychom však zapomenout na to, co nás sjednocuje nyní. Na vlastenectví a nenávist ke všemu, co naši vlast ohrožuje. Tím spíše, že dnes ještě nevíme, jak vlastně všechno dopadne. Jestli dosáhneme skutečné svobody, skutečné demokracie, skutečně lidského socialismu. Ale i kdyby to dopadlo sebelépe, vztah k vlastní zemi je hodnota trvalá. Měla by platit nejen v dobách zlých.

Dnes jsme se sjednotili k společné věci. Mnohde dokonce okolo ČSM. A i když v budoucnu opět bude více mládežnických a dětských organizací, to co se stalo, nám přikazuje, buďme jednotní i v budoucnu. Buďme jednotní, buďme vlastenci, socialistickými vlastenci. Internacionalismus, aby vůbec mohl existovat, potřebuje především vztah k vlastní zemi. A nezapomeňme také na dnešní nenávist.

Naše socialistická vlast, která tolik utrpěla, od nás bude tuto jednotu vyžadovat.

Zbyněk Vokrouhlický,
předseda ÚV ČSM

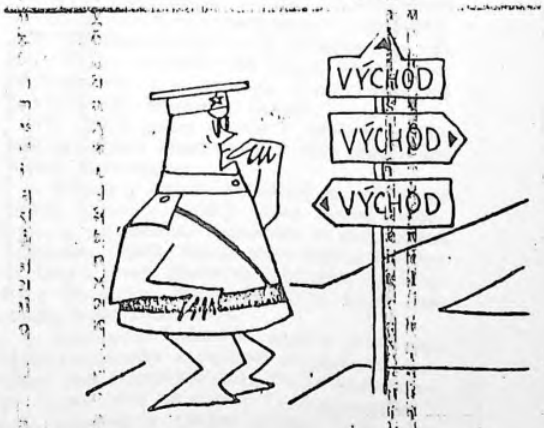

NS o neutralitě

„Národní shromáždění se znovu přihlašuje, jak to již učinilo ve svých usneseních z 22. a 23. srpna 1968 k vládnímu prohlášení z 8. dubna 1968 a k akčnímu programu KSČ, v nichž je úplně jednoznačně vyjádřena spolunáležitost ČSSR k socialistickému společenství. Prohlášení neutrality by bylo právně neúčinné.

Skutečně platná a závazná neutralita by mohla být stanovena jen tak, že by byla akceptována, uznána a garantována všemi mocnostmi, především Sovětským svazem.

V našem případě socialistického Československa tomu však rozhodně není tak. Je tedy volání po neutralitě právně úplně neúčinné a nemůže nám pomoci.

Signatáři a členové Varšavské smlouvy o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci, kterou jsme uzavřeli v pevné víře, že nám bude zárukou našeho mírového socialistického rozvoje, zárukou ochrany naší suverenity před agresí a válkou, jsou touto smlouvou plně zavázáni. Smlouva však neméně zavazuje i naše spojence.

Podle článku prvého Varšavské smlouvy smluvní strany se zavazují souhlasit s Chartou OSN, zdržet se ve svých mezinárodních vztazích hrozby silou nebo jejího použití a srovnávat své mezinárodní spory mírovými prostředky tak, aby nebyl ohrožen mezinárodní mír a bezpečnost. Varšavská smlouva klade na členské státy mnohé závazky k zabezpečení mezinárodního míru a bezpečnosti, od spolupráce při mezinárodních jednáních a vzájemných konzultací o všech důležitých mezinárodních otázkách až po poskytnutí okamžité pomoci všemi prostředky včetně použití ozbrojené síly v tom případě, když dojde v Evropě k ozbrojenému útoku proti jednomu státu nebo několika státům, které jsou účastníky na smlouvě a které smlouvu podepsaly.

ČSSR pevně stála ve všech svých závazcích. Plnila tyto závazky, vyplývající z Varšavské smlouvy a nikdy se od nich neuchýlila.

ČSSR zdůraznila svými odpovědnými představiteli KSČ, presidentem republiky, NS i vládou v celém svém poslednovém vývoji, že je i nadále odhodlána všem svým povinnostem a závazkům, které vyplývají z Varšavské smlouvy, dostát.

NS ČSSR proto znovu v souladu s dosud přijatými rezolucemi k této otázce zaujímá stanovisko:

1. Umožnit úplný, nerušený a suverénní výkon státních funkcí všem řádně zvoleným a ustaveným ústavním a politickým orgánům ČSSR, které mají plnou důvěru čs. lidu a jejich platným ústavním i politickým činitelům, především těm, kteří jsou protiprávně internováni.

2. Zastavení bojových akcí a používání bojové techniky a odchod okupačních jednotek pěti členských států Varšavské smlouvy, které jsou na území Československa a jež chápeme v plném smyslu jako okupační vojska.

3. Vytvoření normálních podmínek pro pravidelnou činnost státních a stranických orgánů, jejich funkcionářů a aparátu, obnovení řádné dopravy, služeb a spojovacích prostředků.

Se jménem H+Z

Brilantní ruštinou — na rozdíl od té hrozné češtiny, která se ozývá z okupantských vysílačů — promluvil z gottwaldovského studia Miroslav Zikmund. Vzkázal jménem dvojice známých cestovatelů, spisovatelů, kameramanů a novinářů do SSSR: Jistě si vzpomenete, naši sovětští přátelé, kolik krásných chvil jsme prožili ve vašem středu. Velmi dobře víte o tom, že jsme si od vás odváželi nejen svědectví lidského tepla a přátelství, ale i společné, vaše i naše rozhodnutí odstraňovat všechny nedostatky našeho života, a to jak u vás, tak u nás. Mnohokrát jsme na to rozhodnutí společně i připíjeli.

V lednu tohoto roku u nás začal proces odstraňování těchto nedostatků. Bohužel o jeho průběhu a výsledcích jste se vy nic nedozvěděli ze svého tisku, rozhlasu a televize. Naopak, řekli vám o tom všem nadějném a krásném, co se u nás rýsovalo, že jde o kontrarevoluci. A teď přišli vaši, sovětští lidé, ne však na naše pozvání, ale jako nepřátelé."

Své prohlášení zakončil Miroslav Zikmund myšlenkou, která je paradoxem dnů, v nichž nyní žijeme: Otcové přišli jako osvoboditelé, synové jako okupanti.

Silent Musae

Na jedné z výkladních skříní přes celé sklo čteš nápis: INTER ARMA SILENT MUSAE. Ale je tomu opravdu tak? Dožpak se neobjevují ve svobodných novinách verše básníků, které nic nemohlo pokořit, neviseji na nárožích plakáty, z nichž některé jsou přímo mistrovskými díly, a což teprv lidová tvořivost, ony veršíky, zlozvyky, jiskřivě vtipné nápisy! To je snad vůbec tím nejcharakterističtějším výrazem spontánnosti citů našich lidí, nepokořených a nepokořitelných.

85

HESLO SUVERENITA

„Prosím vás, vysvětlete mně, co to znamená suverenita? Čtu to velmi často na pražských zdech."
Náš právní poradce — specialista na mezinárodní otázky — odpovídá:

Zásada státní svrchovanosti (suverenity) znamená, že státní moc určitého státu je ve vztahu k ostatním státům nezávislá a rovnoprávná a na svém území nejvyšší a výlučná; jinými slovy, že každý svrchovaný stát má právo provádět nezávislou zahraniční politiku, ve které má rovné postavení s ostatními státy, právě tak, jako není na nikom závislý ve své vnitřní politice a na svém území.

Zásada svrchovanosti je logicky doprovázena obecnou zásadou rovnosti a rovnoprávnosti národů, která záleží v tom, že mezinárodní právo chrání všechny státy stejně bez ohledu na jejich sílu a velikost nebo na jejich společenské zřízení.

Další obecnou zásadou spjatou se zásadou svrchovanosti rovnoprávnosti je zásada neváměšování. Má-li být zachována svrchovanost určitého státu, pak se musí ostatní státy zdržet jakéhokoliv zasahování (intervence) do vnitřních či vnějších věcí tohoto státu. Intervencí je každé vnucování vůle jednoho státu státu druhému, ať zjevné (např. ozbrojenou mocí, hospodářským nátlakem), či skryté (např. podporou opozičních skupin, podplácením tisku apod.). Z této zásady vyplývá povinnost států respektovat plnou a výlučnou moc a právo každé země uspořádat si na svém státním území vlastní způsob života, společenský řád a vztahy vůči druhým státům podle své vůle.

Zejména nauka mezinárodního práva v socialistických zemích na rozdíl od některých teorií imperialistických států důsledně hájí obecnou platnost této významné zásady, jakožto nezbytného základu pokojného soužití národů.

Všechny uvedené zásady jsou zakotveny v Chartě Organizace spojených národů; v článku 2, odstavce 4 Charty je uvedeno: „Všichni členové OSN se vystříhají ve svých mezinárodních stycích hrozby silou nebo použití síly, ať proti územní celistvosti nebo politické nezávislosti státu..."

Okupace ČSSR cizími vojsky je v rozporu se zněním článku 1, smluvní Varšavské smlouvy, podle něhož se smluvní strany zavázaly v souhlase s Chartou OSN zdržovat se ve svých mezinárodních vztazích hrozby silou, nebo jejího použití a urovnávat své mezinárodní spory mírovými prostředky tak, aby nebyl ohrožován mezinárodní mír a bezpečnost.

Nalezl jsem velké skladiště zbraní.

Na druhé straně je také otištěna fotografie dvou mladých mužů s vlající československou vlajkou před mrakem dýmu s tímto podtextem:

"VLAJ, NAŠE VLAJKO..."

Na třetí straně

je snímek sovětského tanku obklopeného obyvatelstvem a tento text:

"O TAKOVÉTO "PŘÁTELSTVÍ" NEMÁME ZÁJEM"

Dále jsou zde otištěny tyto články:

Nezemřem v objetí

Sestřičko sestro vlasti má
stmívá se ve tvé dlani
v dlani která se zatíná
v pěst přísah místo zbraní

Už znovu vrah
už znovu kat
překročil práh
jde se zatýkat

jde mučit stavět ke zdi
jde vraždit!

Sestřičko sestro vlasti má
neboj se víme co je ti
Ubráníme se proti tmám
nezemřem v objetí

Ať znovu vrah
ať znovu kat ...
Jen žádný strach
jen ne se bát

Tu noc jsem plakal poprvé
tvé slzy
Tak oblékli tě do krve
a slzí

Sestřičko sestro vlasti zkrvavená
to jsou jen rubíny v klenotech tvého
věna

Ať zvoní zvoní zrady zvon
zrady zvon
ať zvoní zvoní zrady hrana
to je jen ston to není skon
hra je rozehrána
hra je nedohrána!

25—8—68

Olympionici pokračují v přípravě

Představitelé našeho olympijského výboru i komise vrcholového sportu vzkazují všem olympionikům: Podle vašich nejlepších možností pokračujte v přípravě na Mexiko! To je zatím jediná možnost, kterou máte!

Podle přehledu na mezinárodním oddělení a stykem s některými sekcemi jsme se snažili zjistit, kteří naši sportovci jsou v současné době za hranicemi.

Olympionici: na Reissecku v Rakousku trénuji 4 vzpěrači a 5 boxerů. Na Silvretta See jsou kanoisté, kteří se mají vrátit tuto středu, i když asi ne naším autobusem, jak bylo sjednáno napřed. Možnosti jiné dopravy se zjišťují. 8 atletů trénuje v Rumunsku (Glesková, Faithová, Chmelková, Plachý, Jungwirth, Odložil, Alexa, Jehličková). Plavkyně Kozičová se svou trenérkou je v Bulharsku.

Olympionici veslaři jsou v Piešťanech, odkud trenér Janoušek volal naposledy ve středu. V Dobřichovicích mělo být v pondělí zahájeno soustředění zápasníků a jsou tam sportovní gymnasté.

Ze ostatních našich sportovních výprav jmenujeme alespoň některé: v Hamburku jsou tenisoví dorostenci. Dospělí reprezentanti se vrátili domů, ale do Pörtschachu už neodjeli. Národní mužstvo vodního póla je někde v Suchumi nebo Batumi. V Jugoslávii na letním soustředění v Suchomoře jsou lyžaři skokani Matouš, Motejlek, Metelka, Höhnl, Rydval a několik běžců a sjezdařů.

Největší domácí soustředění mají krasobruslaři, v Jihlavě a Gottwaldově trénuje na 150 sportovců. Je tam všechno v pořádku, rodiče se nemusejí obávat.

A nakonec zpráva o našich gumnastkách: S vedoucí soustředění jsme mluvili v Praze. Ujistila nás, že všechny a tedy i Věra Čáslavská jsou naprosto v pořádku a pokračují v místě tréninkového tábora dál v přípravě.

Myšlenky míru jsou silnější než tanky

Vojenská okupace přišla jako soumrak nad naši zemi. Ustal život. Tím více však ožilo spojení mezi lidmi, vzájemné vztahy a pospolitost. Právě touto cestou jsem se dověděl o názoru holandského velmistra šachu J. H. Donnera, který byl náhodou v tuto dobu v Praze. Říkal: tak úžasnou věc jsem nikdy nezažil. Nejsilnější pozemní armáda světa si přibrala ještě čtyři další evropské armády; společně přepadly malou bezbrannou zem a vyvolaly strašný paradox. Na jedné straně stála děla všech ráží, tanky, kulomety, samopaly, a proti nim vyrukovaly do ulic děti, mládež, muži i ženy a začali malovat na papíry na zdi, i na cesty. Malovali domácí prasátka, ruské hvězdy, školáci rychle opakovali azbuku, přesto, že ještě mají prázdniny a pilně se cvičili, jak se píše „Jděte domoj." „Počemu vy k nám přišli?", atd. Kolikrát si vybrali kvůli rýmu i nějaké slovo neslušné, nechť jim to národ promine. Výsledek byl ohromující. V tomto světovém konfliktu, kde na jedné straně byla nepředstavitelná palebná síla, na druhé straně jen myšlenky vyjádřené azbukou, latinkou, obrázky a symboly — zvítězilo to druhé!

Zvítězily myšlenky a stalo se tak proto, že to byly myšlenky míru. Vidíte, jsou věci, které ani síla tanku nepřemůže.

Emil Zátopek

Všem, kteří chtějí pomoci

Cestovní kancelář mládeže spolu s ÚV ČSM otevírá dispečerské středisko. Nabízí všem závodů a všem mladým lidem pomoc při zajištění pracovních příležitostí i pracovních sil. Středisko je v provozu denně od 8,00 do 16,00 hodin. Telefon 23-12-79.

PŘIJETÍ V NS

Pracovníci novinářských závodů n. p. Mír byli přijati členem předsednictva a předsedou kulturního výboru Nár. shromáždění s. Aloisem Poledňákem. Pracovníci n. p. Mír ho informovali o stížených podmínkách ve vydávání a výrobě denních listů a o okupaci tiskárenských závodů. I přes tyto nepříznivé okolnosti je denní tisk občanům pracovníků tiskárenských a redakčních pracovníků denně zajišťován. Soudr. Poledňákovi bylo předáno prohlášení zaměstnanců n. p. Mír. Soudruh Poledňák vyslovil upřímné poděkování za občanovou práci a statečnost všem pracovníkům, kteří se podílejí na výrobě deníků a ostatních tiskovin, které velmi značně pomáhají poskytnout informace našim občanům. Nár. shromáždění ví, že pracovníci tiskáren a redakcí i nadále setrvají na svých místech a budou přispívat k informaci našich občanů. Soudruh Poledňák ujistil, že Nár. shromáždění činí vše pro to, aby okupované objekty byly co nejdříve uvolněny.

89

SETKÁNÍ SE SYNY

ZASE JE TEDY VIDÍM. *Jsou skoro stejní jako ti před třiceti lety — jejich tátové. Uniformy mají zrovna takové a zbraně podobné. Jenže enkrát v Osvětimi znamenali pro nás život.*

Ten okamžik 27. ledna 1945 ve dvě hodiny odpoledne, kdy první rudoarmějec přišel do hlavního osvětimského tábora mne poznamenal téměř na čtvrt století života. Od té chvíle jsem je miloval — je i jejich zemi, nedal na ně dopustit, hájil je, recitoval o nich básně. I později, když jsem poznával kolik nesvobody, šovinismu, velkohubosti i přetvářky je v prvním socialistickém státě světa, nalézal jsem proto slova omluvy — mají to těžké, velké země, carismus, válka. Ale lid je dobrý. Tvrdili nám — vy jste naši nejlepší přátelé a my vaši.

ZASE JE TEDY VIDÍM. *Jenže tihle nepřinesli svobodu a život, ale smrt a žalář. Přijeli s nimi synové těch, kteří nás za ostnatými dráty vraždili v plynových komorách, obušky, střelami do týla. Otcové stáli proti sobě, muži s rudou hvězdou proti smrtihlavám. Jejich synové jdou společně proti nám. Tehdy tyrani a tehdy osvoboditelé se dnes spojili v okupanty.*

ZASE JE TEDY VIDÍM. *Jenže dnes jsou to nepřátelé a okupanti. Chtěl bych jim říci: Všechno, co kdy v mém srdci bilo pro vás, jste dokázali dokonale zničit. Tam, kde byla vděčnost a láska, je jen hluboký odpor, nenávist a pohrdání. Rudá hvězda osvětimské svobody se změnila v symbol československého žaláře.*

Vězeň z Osvětimi číslo 147 748

Svědčím, že jsou vrahy

Bylo půl desáté, včera v noci, když jsem se vracel přes most Palackého ze Smíchova k domovu. U zábradlí mostu stála skupinka vojáků. Zvědavost mě chvíli zdržela. Vojáci neměli samopaly ani čepice, velitel jim dal patrně „volno". Po chvíli jsem se brát k odchodu. Poznamenal jsem přitom, že bych nerad, aby mě zastřelili. Srdečně se smáli a kroutili v údivu hlavami.

„Včera jste zastřelili a těžce zranili několik lidí v Podolí" — řekl jsem.

Temperamentně nesouhlasili: „My nestřílíme. Jen když vaši kontra začnou!"

V tom okamžiku, bylo deset minut před desátou, z centra Prahy se ozvala střelba. Její stakato nerůstalo do souvislého praskavého rachotu a svítící střely z těžkých kulometů vylétaly nad temné siluety domů na nábřeží. Letěly ze všech stran proti sobě, jako by se utkaly nepřátelské jednotky.

„Po městam" — úsečně zavelel důstojník.

Vykročil jsem přes most společně s jedním vojákem. Na nábřeží byl dosud klid. Leželo před námi jako na dlani, ze žádného domu, ani z jediného temného okna se neozval výstřel. Byli jsme uprostřed mostu a v tom okamžiku se rozpoutalo pravé peklo. Z břehu, který jsem před chvílí opustil, po celé dlouhé frontě, vyšlehly kulometné a tankové střely a končily na zdech a v oknech obytných domů.

Voják se sklonil a rozběhl. Strhl mě za sebou. Doběhli jsme na pravou stranu. Tady tanky zatím mlčely.

„Davaj pokurit" — pozval se vedle mne můj průvodce a třesoucí se rukou si zapálil podávanou cigaretu.

Najednou jsem měl pocit, že most vpravo ode mne se láme na kusy a s rachotem se řítí někam dolů. Spustily těžké tankové kulomety přímo do levého obrubníku před námi. Bezdůvodně? Jen tak? Aby si snad zastřílely? Ne!

Pochopil jsem, jaký důvod mají pro své střelecké manévry na živé nebo obydlené terče. Chtějí vyvolat strach.

M. ROVNÝ

OBRANA SMÍCHEM

— Pepo, co umí ten zelenáč na tanku kromě střílení?

— Mlčet.

Smích se rozlehl Václavským náměstím, a ten, o němž byla řeč, jen udiveně povytáhl obočí. On česky nerozumí. Ale dobře vycítil, že se směji jemu. Češi jsou prevíti vzdělaní. Vyznají se v ruštině, v němčině a polština je tak podobná, že stačí jen trochu změnit přízvuk — a hned překládají.

A chechtají se. Proti výsměchu není obrany. Bránit se lze jen ještě vtipnějšími výroky. Jenže k tomu je nutná inteligence. Poněkud nás podcenili pánové v okupačních štábech. Vsadím se, že všichni četli Příběhy dobrého vojáka Švejka, smáli se spolu s Jaroslavem Haškem, ale nepoznali, že vložil do knihy ohromný kus národního charakteru.

Pod českým smíchem se otřásala habsburská monarchie tak dlouho, až se rozsypala na mnoho států. A snad nikdy nekolovalo mezi lidem našich zemí tolik anekdot, jako za nacistického protektorátu. Za každou hrozil koncentrák, smrt. A denně nejméně jedna se nesla od úst k ústům.

My plakat a úpět neumíme. A smích je naše kopí, které zraňuje mnohem hlouběji, než se na první pohled zdá. Nejstrašnější pro nepřítele však je, že toto nelze umlčet. Musel by vyvraždit čtrnáct miliónů — o to se nepokusil ani Hitler.

Nás strašně urazila okupace. Druhá v poměrně krátké době. To, že není přílišných rozdílů mezi počínáním hitlerčíků a sovětských vojáků: vraždy obyvatelstva, lži v rozhlase, zastrašování, obsazení university, zatýkání, hledání kolaborantů, rozpory v čiších a slovech. Nacistický, právě jako sovětský velitel Prahy nedodržoval dané slovo. Do hloubi naší holubičí povahy nás urazilo „přátelství" projevované namířenými kulomety, internacemi.

Smějeme se. Stačí tak málo, aby smích šlehl jako bič.

Třeba: Adolf Ulbricht a karikatura. Ať si ji dá za límeček!

Smějeme se i ostnu mířícímu do našich řad a vůbec se nelitujeme. Je to jako jóga, z níž přichází další síla k odporu:

— Sjezd kolaborantů je ve strašnickém krematoriu. Vstupujte jednotlivě! Přednost mají Bilák, Indra, Kolder, Mestek. Občané, dodejte palivo.

Jsme však vnitřně různí a nenávidíme uniformitu jak vnějšku, tak i v myšlení. Já a moji přátelé nemáme rádi vulgárnosti, kterých se i v Praze objevilo hodně. Sice nepostrádají říznost, jenže ta mi připomíná Prušáky s jejich těžkopádností a omezeností. Lepší je elegantní jemnost. Třeba takováhle:

MODLITBIČKA
(v upomínku na K. H. Borovského)

Svatý Jene
z Nepomuku
tys nad námi
držel ruku
Teď ji drží
Brežněv — Áda
vlez nám Jene
vlez na záda

Některé satirické šípy mají tragickou hloubku, která způsobuje, že s uchechtnutím se zatínají pěsti:

Sovětský příspěvek na fond republiky: 1800 km zničených silnic, 80 mrtvých, 2400 poražených stromů, 5000 litrů zabaveného mléka, 8000 kg ukradeného chleba, 580 konfiskovaných krav ...

Bude to líčení stažení okupačních vojsk z Československa asi několik publikací, které shrnou lidovou tvořivost vtipů, hesel a anekdot, které vystavěly hrádbu, za níž se skrýval cit zraněné duše našich lidí. Bude se jim smát celý svět.

A ten smích se stane trestem za pošlapanou důvěru a přátelství.

Na čtvrté straně fotografie podepisujících občanů s textem

"NAŠ HLAS : JDĚTE DOMŮ !"

a tyto články:

ZE ZAHRANIČÍ

Od počátku intervence v Československu nebyly v Moskvě, kromě orgánu KS USA Daily World, dány do prodeje žádné časopisy západních komunistických stran. Jde zejména o deníky L'Humanité (Francie), l'Unità (Itálie), Morning Star (Velká Británie), Le drapeau rouge (Belgie), Volksstime (Rakousko) a Land og folk (Dánsko). A takhle by to, podle představ okupantů, mělo v budoucnu opět vypadat i u nás.

Ota Šik k situaci. Náměstek předsedy vlády a člen předsednictva ÚV KSČ Ota Šik uspořádal v Bělehradě tiskovou konferenci, na níž zdůraznil, že všechny cíle, jichž okupanti chtěli dosáhnout násilným vpádem do ČSSR, ztroskotaly, a to hlavně díky jednomyslnému odporu obyvatelstva. Okupantům se nepodařilo získat dostatečný počet kolaborantů, z nichž by mohli vytvořit loutkovou vládu.

I zahraniční vozy kontrolovány. Sovětské okupační jednotky jsou nuceny prohlížet v Československu auta označená zahraničními poznávacími čísly — sdělil v neděli večer moskevský rozhlas, vysílání pro Československo. Důvod? Prý je nebezpečí, že tato auta převážejí žluťáky.

J. P. Sartre:

JE TO VÁLEČNÝ ZLOČIN

Je to válečný zločin. Známý francouzský filosof Jean Paul Sartre řekl v interview pro římský komunistický list Paese sera, že je cokoliv jen ne antikomunista a pak dodal: „Není mi jasné, v jakém zájmu a ve jménu koho podnikají socialistické země takový krok. Považuji to za čistou agresi, kterou kvalifikujeme jako válečný zločin ve smyslu mezinárodního práva. Intervence v Československu bude mít negativní důsledky pro celý svět, pocítí to celé demokratické hnutí na Západě a mezinárodní vztahy a mírové naděje pokrokového lidu tím utrpí. Sovětský model není už déle udržitelný, protože je založen na byrokratismu. Nový kurs přijatý Československem by naopak mohl být přitažlivý pro mnoho lidí."

92

I v Moskvě demonstrace

V posledním čísle MF jsme vás už informovali o tom, že v Moskvě byly zatčeny čtyři osoby z patnáctičlenné skupiny intelektuálů, která připravovala protestní akce proti násilné okupaci Československa. Jak hlásil v noci svobodný československý rozhlas, k protestní demonstraci na Rudém náměstí přesto došlo.

Protestní hladovka

Paříž. — Po celou dobu jsme sledovali cestu osmi statečných mladých mužů, kteří vezli léky do nemocnice Alberta Schweitzera v Lambaréne. Nyní expedice dorazila do Paříže. Jakmile se osm chlapců dozvědělo, co se stalo, rozhodli se zahájit zcela v duchu svého humanitního poslání protestní hladovku před velvyslanectvím SSSR, jestliže jednání presidenta Svobody v Moskvě neskončí úspěšně.

Chtěli by nás zlomit

Několikrát jsem byl svědkem, jak sovětští vojáci začali palbu bez jakéhokoliv podnětu. Totiž jeden podnět tu byl a— že existujeme a oni nás přišli porobit. Pochopil jsem, že i zdánlivá dezorganizace a nelogičnost v chování okupantských vojsk je vlastně záměrem. Pevná organizace dezorganizace — by se tomu dalo říci. Jenže ta dezorganizace má nakonec postihnout nás. Chtějí nás psychicky zlomit.

Někde jsem četl vylepené heslo: Zbavit nás mohou pouze toho, čeho se sami vzdáme. Je to hluboce pravdivé. Kompromisy v Čierné a potom v Bratislavě, nesmyslná snaha zachraňovat prestiž Sovětů, a nepodložené naděje, přinesly po pouhých 18 dnech strašné ovoce.

Uvažuji, co by se stalo, kdyby naši předáci zkušeně předvídali všechny možnosti. Přemýšlím, jak je strašné, že okupantská vojska mohla zcela pokojně a na mnoha místech překročit hranice našeho státu, kterému jsme si v posledních měsících přivykli říkat suverénní.

Nedalo se nic dělat? Vždycky se přece dá něco dělat, nedá-li se člověk zahnat strachem do kouta.

Z DOMOVA

● **Pasová kontrola** na letišti v Praze sdělila, že přistání sovětských letadel v noci z 21. na 22. srpna zajišťovali na přímý příkaz náměstka ministra vnitra Šalgoviče, který je prý ujistil, že tato opatření se uskutečňují se souhlasem předsednictva ÚV KSČ a presidenta republiky. Že jde o podvod, dozvěděli se prý až příštího dne z usnesení předsednictva ÚV KSČ. Všichni pracovníci vyslovují svou věrnost soudruhům Dubčekovi, Svobodovi a Černíkovi. Dobře. Podle našeho názoru pomoc okupantům v rozhodující chvíli nelze nyní zakrýt sebekrásnějším prohlášením.

● **Leták** s titulkem kladenská Mladá fronta si vydává mládež na Kladně. Obsahem tohoto letáku jsou převážně zprávy z legální Mladé fronty se sídlem v Praze a z legálního časopisu Mladý svět. Číslo MF vyšlo také na Zbraslavi.

● **Ulice** a domy Lidic lemují československé, na půl žerdi stažené státní vlajky. Velký plakát v ruštině vyzývá okupační vojáky, aby nestříleli a aby se vrátili domů. Podepsány jsou lidické matky. „Pro každého je to hrozné, ale představte si, jak pro nás," říká jedna z nich. „My už nemáme syny, máme jen vnuky a teď si říkáme, na jak dlouho ještě?" V pozadí za pomníkem, na státní silnici, stojí tanky a auta sovětských okupantů.

● **Naše brněnská pobočka obsazena!** Od druhého dne okupace naší vlasti vycházela brněnská Mladá fronta zcela normálně s vysokým nákladem až do včerejšího dne, kdy byla obsazena a pracovníci vyhnáni. Hned večer však vydali leták v počtu 5000 kusů o pohřbu šestnáctiletého chlapce, jehož zastřelili v okolí Brna okupanti.

● **Čs. olympijský výbor** poslal předsedovi MOV oficiální stanovisko, v němž vyjadřuje svůj názor, že Sovětský svaz a další čtyři okupantské země agresivním obsazením Československa se vyřadily z účasti na olympijských hrách.

Nechtějí nosit cizácké odznaky. Vojenští piloti z útvaru 4450 v Mladé odmítají nosit letecké pilotní odznaky, shodné se sovětskými. Vzkázali nám, že okupantům v ničem nepomohou a budou plnit pouze rozkazy presidenta republiky Ludvíka Svobody.

ČSTV odvolává veškerý sportovní styk na území republiky a současně i mezinárodní styky našich a zahraničních sportovců.

94

Nedovedou nic jiného než lhát

Doklady o kontrarevoluci v ČSSR okupační jednotky pěti signatářů Varšavské smlouvy nenašly — a tak si je vyrábí samy.

Včera rozhlasový vysílač Vltava, německý a moskevský rozhlas oznámily, že v Československu byl dopaden kontrarevoluční vysílač tak dobře zařízení, že je zřejmé, jak dlouho se musely protisocialistické síly připravovat. A jaká je pravda? Aby se okupační síly mohly chlubit činem, rozstřílely budovy a zařízení Čs rozhlasu ve Strašově na Plzeňsku takovým způsobem, že bude trvat tři roky, než bude moci opět vysílat.

Rozhlas, televize a tisk okupační pětky též přinesly zprávy, že kontrarevolucionáři v Československu strhávají obrazy presidenta republiky Ludvíka Svobody, protože odejel k jednání do Moskvy. Pravda? Tak jako v uplynulých nocích v Gottwaldově, Praze a dalších obsazených městech opět strhávaly hlídky okupační armády obrazy našeho drahého presidenta, šlapaly po nich — toto dílo nelze připsat jiným chuligánům.

Můžeme též předpovídat, co bude hlásit TASS dnes.

V neděli večer kolem půl desáté totiž spustily okupační jednotky v hlavním městě republiky děsivou střelbu. Signálem byly salvy automatů, ale během minuty se přidaly v mnoha čtvrtích Prahy kulomety, zazněly i rány z děl pancéřů. Kravál trval asi deset minut. Všechny náboje šly prý do vzduchu. Kromě okupačních vojáků nebyl v té době na ulicích ani človíček, protože po zkušenostech s okupanty střílejícími po všem, co se v noci jen pohne, občané nevycházejí.

A tak můžeme čekat hlášení o tom, jak hrdinně se musili intervenční jednotky v neděli večer bránit kontrarevolučním bojůvkám...

Na mnoha pražských nárožích je barvou napsáno: TASS překonává Goebbelse. K tomu není třeba už nic dodávat.

Jak se píše v deníku Neues Deutschland, byla armáda NDR požádána o pomoc naší vládou dne 21. srpna. Jestli nás ovšem neklame paměť, vpochodovala k nám v noci z 20. na 21. srpna — tedy vlastně s pozoruhodnou předvídavostí.

List Neues Deutschland opomíjí možnosti „vlastních" zdrojů informací a přetiskuje pouze zprávy TASS a moskevské Pravdy. A tak lze — podle Neues Deutschland — konstatovat, že východoněmecký čtenář dosud neví, že například okupační jednotky zatkly A. Dubčeka, O. Černíka, J. Smrkovského a další vedoucí stranické a státní funkcionáře. Neví, že soudruh Dubček byl na XIV. sjezdu strany opět jednomyslně zvolen do čela KSČ. Neví, že o agresi, na níž se podílejí vojska jeho země, jednala Rada bezpečnosti. Neví, že okupaci Československa odsoudily desítky vlád a mezinárodních institucí, že ji odsoudily desítky komunistických stran, mezi nimi dvě největší západoevropské komunistické strany: francouzská i italská.

A docela určitě se nedoví, že v noci ze soboty na neděli řádili okupanti v pražských ulicích jako pistolníci na divokém západě, že střílejí bez výstrahy po náhodných chodcích, po sanitních i civilních vozech, po hlídkových automobilech naší Veřejné bezpečnosti.

Jiří Lesný

Prohlášení zaměstnanců n. p. Mír

Zaměstnanci tiskařských závodů národního podniku Mír co nejostřeji protestují proti násilnému přerušení výroby a obsazení svých závodů okupační armádou. Denně nám vzniká obrovská ztráta a je nám znemožněno informovat v plném rozsahu naše občany pravidelnými zprávami. Chceme svobodně pracovat!

Žádáme ústřední výbor naší strany, Národní shromáždění a vládu naší republiky, aby okamžitě zajistily bezpečný návrat naší delegace z Moskvy. Prodlužování pobytu v Moskvě nepřispívá ke klidu našich občanů a nasvědčuje, že ze strany okupantů se projevuje neústupnost. Přijeďte, i když se nedohodnete! Nechceme žádný kompromis!

Z důvodů zrady Německé demokratické republiky a připojení se k okupaci přerušujeme smlouvu o přátelství s podnikem Viktoria z Heidenau. Vyzýváme naše přátele z tohoto podniku, kteří při návštěvě našich závodů velmi sympatizovali s naším politickým vývojem, aby protestovali proti účasti armády Německé demokratické republiky na okupaci Československa.

Znovu žádáme:

1. Okamžitý odchod okupační armády z naší republiky.
2. Okamžité propuštění internovaných našich představitelů.
3. Okamžité zastavení vraždění nevinných občanů a propuštění všech zatčených osob.
4. Náhradu všech škod napáchaných okupací.
5. Pokračování v našem poslednovém politickém vývoji založeném na svobodě slova a tisku a demokracii.

Slibujeme, že nepodlehneme jakémukoliv nátlaku a odsuzujeme hrstku kolaborantů.

Nechť žije Československá socialistická republika!

Nechť v nejkratší době je opět svobodná!

NEDĚLE V MONTÉRKÁCH

Je sluneční neděle, vroubená okupantskými tanky se zvukovou kulisou poplašných i smrtících dávek z pušek a samopalů. Po ulicích jezdí obrněné transportéry, ale tady, v jedné z našich největších továren, v pražské lokomotivce n. p. ČKD Praha, zvučí soustruhy, vrtačky a hoří ohřívací pece. Takřka všichni zaměstnanci nastoupili normálně do práce a budou na svých místech odpoledne i v noci.

Jsou tady staří i mladí, kteří se narodili dávno po revoluci a donedávna ještě ani pořádně nevěděli, co je politika a co znamená válka. Teď malují a lepí plakáty, sáčkují pytlíky s moukou, po jednom kilu — aby jejich matky nemusely stát ve frontách a měly z čeho vařit, skládají na nádraží broskve. Jsou všude, kde je jich třeba, kluci, kteří ještě včera brnkali na kytary, a holky, které střídaly v tanečních partnery a přijímaly pozvání na rande.

Hovořím s nimi, jejich tváře jsou skoro ještě stále dětské, ale oči jsou nejlepší legitimace. Jsou vážné a říkají, že za pět dní zestárly o dvacet třicet let. Že dostaly důkladnou životní lekci. Očí hovoří za všechno... Dostal jsem strašný vztek, šeptá dvacetiletý Pavel. Před třemi lety jsem vystoupil z čeesem. Když přišli okupanti, dostal jsem šok, cítil jsem se sám, co zmůže jedinec proti přesile? A tak jsem přišel na celozávodní výbor a jsem tu ve dne v noci.

Ještě si myslíš, že jsme baštou Antonína Novotného? — říká mi jiný chlapec. Ona to nikdy bašta nebyla, bylo to pár patolízalů, podívej, tam je právě jeden z nich...

Dívám se tím směrem, po nádvoří fabriky jde starší člověk, hlavu hluboko vraženou mezi ramena.

Pochopil?

Snad. Ale příliš pozdě.

Jde po nádvoří, stydí se a lidé si ho nevšímají.

Je neděle, sluneční neděle, lidé v lokomotivce pracují a na ulicích řvou tanky a samopaly chrlí poplašné a smrtící dávky.

Na město padla noc. Mrtvo je v ulicích, mrtvo je před branami fabrik. Jen pásy okupantských tanků řvou po ztuhlém asfaltu a světlomety bloudí po oknech a zdech. Jakoby hledaly něco, co už šestý den nemohou najít.

V tom mrtvém tichu jdu mezi krabicemi domů, proplétám se spletí cest v závodě Elektrotechnika n. p. ČKD, občas se mihne v hustém šeru stín a zas se schová pod plášť srpnové noci. Je noc ze soboty na neděli, utichly stroje a dávno zmlkly všechny legální i nelegální vysílače, ale dělnici bdí.

Jsem teď ve slévárně, jdu mezi formami a odlitky, pod střechou bzučí jeřáby, je jedno z mála míst, kde proudí život. Lidé nemluví, občas si odplivnou a procedí — syčáci. Syčáci, svině a ještě horší, přilehavější solva. Zastavuji se u jedné obloukové pece, šlehají v ní plameny, a ten, který tady taví už dvacet čtyři let, je třiadvacet roků členem komunistické strany. Tiskne mi ruku, zatíná pěsti a křičí, že lidé, co zradili, nejsou vůbec lidé, a že to nemyslili nikdy s dělníky dobře. Dubček je měl všechny v lednu dát za mříže. Aby neškodili. Za mříže nebo je zbavit funkcí. Proč se s nimi mazlil, proč věřil? Vím, je to skvělý člověk a má zlatý srdce. A dělníci by mu ten prohřešek proti demokracii odpustili. A Rusové ať táhnou, odkud přišli, rozkřičí se najednou znovu a jeho kletby se mísí s hukotem pece.

Je mrtvá srpnová noc. Balím se na zemi do spacího pytle. Vedle mne leží mladý člověk, delegát čtrnáctého sjezdu — kde je Kapek, ptám se ho, Kapek je zrádce, zamumlá ze spaní, o Kapkovi nám nemluv, ozve se ze všech koutů.

Přestal pro ně existovat — Kapek. Ale co znamená jeden kolaborant a zrádce proti poctivým.

Vždyť je jich tady v ČKD, v jedenácti závodech přes dvacet tisíc.

A tato tiráž:

MLADÁ FRONTA, deník mladých. Vychází ve vydavatelství Mladá fronta, tiskne se státní vlastenci jedné tiskárny. Rozšiřují všichni poctiví lidé.

Současníko

PRAVDA ZVÍTĚZÍ!

List skupiny kulturních pracovníků a mladé generace. Vydáno v sedmý den okupace nepřátelskými vojsky v úterý 27. srpna 1968

SOUČASNÍK č. 6 - úterý 27. srpna 1968

98

Jak vyplývá ze záhlaví "LIST SKUPINY KULTURNÍCH PRACOVNÍKŮ A KLADÉ GENERACE". Dvoustránkový formát A4, tištěn rozmnožovacím strojem.

První strana:

ŽÁDNÝ ČLOVĚK není ostrov sám o sobě. Každý je kusem kontinentu, částí pevniny; spláchne-li moře hroudu, zmenší se Evropa. Smrt každého člověka mne umenšuje, neboť jsem součástí lidstva. A proto se nikdy neptej, komu zvoní hrana. TOBĚ ZVONÍ !

John Donne

KOMU ZVONÍ HRANA : Již druhý den úderem 9. hodiny rozezní se v rozhoupaných zvonech umíráček nad rozstříleným, tanky rozmašírovaným přátelstvím se státy Varšavského paktu. Ostrý zvuk sirén se zařezává hluboko do paměti, do svědomí našeho a jistě i okupačních vojáků. Už si snad uvědomili, že naše zbraně jsou nekrvavé, nezabíjejí nevinné, zato jen zraňují svědomí lidské a duši pokud je voják má...

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

ABY DOKÁZALI oprávněnost své nezákonné agrese, jsou schopni každé špinavosti. Během sedmi dní jsme už slyšeli, viděli tolik nesmyslných lží a polopravd, že by se před nimi zastyděla i smutně proslulá göbelsovská propaganda jako ubohý žáček před zkušeným učitelem. Jako by sestavovali učebnici - Jak se zdiskreditovat před celým světem. Jen např. : Hlásají, že prý naše dělnická třída vítá kyticemi spojenecká vojska - a zatím je vítá zbruzu zrozená nenávist. V televizi ukazovali, jak se president Svoboda při příletu do Moskvy líbal s " bratry", kteří vydali rozkaz k znásilnění našich národů - skutečnost ukázala, že to byl sprostý podvrh záběru ze schůzky v Bratislavě. Zveřejňují fotografie objevených zbraní kontrarevolucionářů a zatím jsou to zbraně z vyloupených skladů Lidových milic. Voják byl prý otráven českou čokoládou a zatím z hladu snědl jedovatou houbu. A tak bychom mohli dlouho pokračovat v jejich různých propagačních tricích, někdy naivních, primitivních ale také i velmi rafinovaných. Ale okupanti se spletli v odhadu inteligence našich národů, zřejmě nás hluboko podcenili...

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

ZPRÁVA Z MEXIKA: Světová rada pro obranu lidských práv zamyšlí postavit vládu SSSR a její spojence před mezinárodní soud za jejich agresi proti ČSSR, jako se už stalo vládě USA za Vietnam.
V 25 zemích byla promítána 12 m válečná reportáž o agresi cs. režiséra J. Němce. Kameraman leží v pražské nemocnici zasažen palbou interventů.

-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-

JAK TO DOPADLO? Jen krátkozrací lidé se mohou domnívat, že ustanovení, o kterém se hodně mluví (v době tisku nemáme ještě zprávy o chystaném vystoupení našich představitelů) t.j. odchod agresorů za 14 dní až 2 měsíce bude dodrženo. Známe příklady a podobné smlouvy z Maďarska a Polska. SSSR porušil vpádem k nám nejméně 7 mezinárodních smluv. Patří jako vrah našich lidí před mezinárodní soud. V cítění národa se již jinak nezapíše, ať bude dělat cokoliv, ať si podají pánové Brežněv a spol. demisi. Nejen člověk, ale každý kámen vás tu bude nenávidět! Kultivovaností, vyspělostí, životní úrovní a pojetím demokracie před nastoupením stalinistických metod jsme se vždycky lišili. Teprve posledních dvacet let pod "péčí" velkopanského učitele a spojence "na věčné časy" jsme se začali mílovými kroky, ve jménu "šťastného zítřka", přibližovat jejich úrovni. Poplatností k jejich metodám jsme dovedli lidské vztahy, svobody a hospodářství dovést k ruinám. Situace pod vládou A. Novotného byla už neudržitelná a stejně se musel objevit člověk Dubčekova jádra. Nebudeme mít jistotu a neustaneme v našem odporu, dokud poslední "soldat" v rubášce a v jiných cizáckých uniformách neopustí naše území, dokud bude znít ruská řeč v našich lesích a městech!

-ČERNÝ HUMOR: Ostražitý, okupantský voják hledal v dětském kočárku s malinkým občánkem důkazy kontrarevoluce. Smátral pod peřinkou, pod tělíčkem, nikde nic, až najednou maličký kontrarevolucionář bolestně stáhl tvářičku, ale vzápětí se jeho obličejíček rozjasnil blahou úlevou a ta cizí pátravá ruka hmátla do čehosi řídkého ...Občánek ještě dokázal okupantovi, jak si ho váží....Věřme, že vojákova inteligence pochopila symbol občánkova díla.

HLÁŠENÍ z pražských nemocnic. Celkem bylo od začátku zákeřného vpádu ošetřeno jen v Praze 34o lidí z toho 11o hospitalizovaných, 12 zemřelo. Na ulicích padlo lo lidí. Celkem 22 mrtvých. Rímavská Sobota hlásí 15 raněných, 1 mrtvý. Poměrně slušné výsledky přátelská pomoci, že ?

JEN NA VYSVĚTLENÍ KRÁŠOV napáchali škodu za 75 milionů korun, ale to není nic proti milionovým škodám. Žádáme plnou náhradu všech škod! Barbarství některých vojáků nepřekvapuje. Stačí se podívat na jejich tváře, někteří nejen, že neumějí rusky, ale neumí ani psát. Vojska byla pečlivě vybrána. Moskvané nebo Leningradané by nebyli tak spolehliví. Činů proti všem zásadám humanity se může dopustit jen nevzdělaný primitivní voják.

ZÁPADONĚMECKÝ ČASOPIS Bild am Sonntag přináší snímek z Prahy - člověka s obnaženou hrudí, jak jde proti tankům. Jiný snímek ukazující ruské protiletadlová dvojčata namířená na nápis Sovětské umění dvacátých let na Paláci Kinských na Staroměstském náměstí v Praze je sám o sobě nesmírným paradoxem. Život opravdu tropí tragické hlouposti!

JINÉ SNÍMKY ze Slovenska našich bratrů jdoucích proti tankům s holýma rukama a s kameny v ruce jsme už viděli. V Berlíně při útoku na dělníky sovětskými tanky a strojními puškami v roce 1953 a znovu u berlínské zdi 1961. Vůbec se fotografie nelišily, stejně jako už léta jejich metody.

TANK OKUPANTŮ zabil v Bratislavě sedmileté děvčátko, které se posmívalo z chodníku. Střelili do dvaadvacetileté dívky nastupující do tramvaje v Praze. Dívka má průstřel břišní krajiny a zápasí po operaci se životem. Těhotné ženě pažbou zlámali ruku. Lidé, kde je už spravedlnost?

NA VOJTANOVSKÉ CELNICI se roztahují sovětští oficíři. Rozkročeným krokem, který známe z let 1939 až 1945 kontrolují hraniční restaurace, poroučejí si jako páni. V noci byl zaznamenán pokus o vloupání sovětského vojáka do restaurace. Na celnici přijíždí z K. Varů do NDR v autobusech sovětští turisté. Chtějí ještě nakupovat potraviny, ale nedostávají nic. Jsou odkazováni na ruské nápisy s výzvami vojáků k odchodu. Tvrdí, že vojáky nejsou a dostávají odpověď, my také ne! Díky, přátelé za nesmlouvavý postoj.

NA CELNICI V PONEZÍ se vyměnila sovětská posádka, jsou o něco starší, než předešlí a jeden z nich už vystoupil v roli "nesmírně důležitého", když si osvojoval právo na kontrolu vozidla. Že bychom také my šli kontrolovat nepřátelské přechody? Páni Maďaři převzali již kontrolu na přechodech do Rakouska. Jejich důstojníci vynikají hrubostí. Inu, dědicové metod pana Horthyho se přece nemohou přes noc změnit.

PROTESTUJEME proti nelegální činnosti sovětského velvyslanectví! Žádáme okamžitě vypovědění všech pracovníků velvyslanectví jako nežádoucích osob z republiky! A nechť za nimi okamžitě táhnou i ti, kteří svou špionáží a zradou pomohli nás přepadnout!

NAVRHUJEME den 21.srpna za den národního smutku a to na věky!Denňkoy byla naše vlast věrolomně a zákeřně v noci napadena ze strany,odkud to nikdo nečekal),svými tak zvanými přáteli ať zůstane výstrahou pro oba naše národy!

NEJVÍCE TRPÍ vyplašené a vystrašené děti nakteré po celé dny čekají autobusy na hranici s NDR,ve Vojtanově. Přicházejí po malých skupinách,tak,jak je nám Němci shromažďují.Včera cestovala velká skupina z Výmaru do Hradce Králové,přes Cheb.Říkali,že v NDR je klid,lidé se k nim chovali dobře.

DOCHÁZÍ nám zprávy o výskytu bulharských vojsk. Tyto jednotky byly viděny v lesích kolem Libavského údolí u Kynšperka n.Ohří.Železničáři přinesli nepotvrzenou zprávu o střetnutí sovětských a bulharských vojsk u Chodova.

O 9,30 hod. dopoledne dnes projely Chebem dva sovětské gazíky směrem k Pomezí. Pravděpodobně jely zásobit své vojáky,kteří už dva ~~roky~~ dny nejedli,neboť zásobování vázne. V Chebu a předtím na Ypsilonce bloudilo sovětské vozidlo hledající cestu k Vojtanovu předminulou noc. Sovětské jednotky jsou u hráze Jesenické přehrady. Do Chebu přišly v osudnou noc jednotky z Plavna,které měly družbu s našimi a byly zde jejich zástupci asi dvakrát na návštěvě.

Z PLZNĚ i po příjezdu našich zástupců z Moskvy hlásí,žetam sovětské jednotky obsazují kasárna. Ano, lesů už mají plné zuby a stěhují na dlouho do našich kasáren.Vojáky z nich vyženou a nastane zde situace jako v Plavně (NDR),kdy ze tří kasáren jsou dvě sovětské armády.Střílelí na vlak, tankem přejeli naše nákladní auto s nápisy,posádka byla poraněna (udělal to až 37 tank v kolonce!).Sovětský důstojník zastřelil na Slovensku svého vojáka,který odmítl jet autem dál,generál mu to schválil. Víme,jaká je propast mezi důstojnictvem a mužstvem sovětských okupantů a jejich satelitů. Neustaňte dokud neodejdou úplně! Skupina chebských mladých lidí se na znamení protestu přestala holit.

NAŠE SPOLEHLIVÁ INZERTNÍ RUBRIKA (Pro domácí zdarma,pro okupanty 1 řádka za odchod 2 divizí).

Sumárovým,abys přenj,[illegible] od vřenejška v originále na bratislavské meziměstské ústředně,odkud můžete spolehlivě volat rusky. Zájemci hlaste se pod zn. "Až budeme odcházet,šňůry si vezmeme pro jistotu sebou!"

OZNÁMENÍ Známý čerkeský poustevník byl sovětskou generalitou požádán o napsání brožurky "Jak se uživiti lesními kořínky" (orig.titul:"Kak dobro pozirat plodiny kontrarevolucyjne").

Vyměním svého důstojníka za kus krajíce.Pod zn. "Żołnierz polsky,bytem Gwinko przy Lhotce wielkopolskiej,t.č. v českých lesích jako ruská návnada"

Koupíme v jakémkoliv množství rýče a lopaty.Budeme pochovávat čs-sovět.přátelství.Kreml-Moskva.

DĚKUJEME přátelům v Libé za přetiskování našeho listu. I vám,v Mar.Lázních,kteří nám pomáháte. Doufejme,že i zítra ještě vyjdeme.Víme,že se na každého nedostane a proto dávejte dál!

100

LETÁK OKUPAČNÍCH VOJSK

(Bez udání data, vytištěn na formátu A4)

101

VYHLÁSENIE

K OBČANOM ČESKOSLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

Naši bratia, Česi a Slováci!

Obracajú sa na vás vlády Bulharskej ľudovej republiky, Maďarskej ľudovej republiky, Nemeckej demokratickej republiky, Poľskej ľudovej republiky a Zväzu sovietskych socialistických republík.

Odpovedajúc na žiadosť o pomoci, s ktorou sa na nás obrátili vedúci stranícki a štátni predstavitelia Československa oddaní veci socializmu, dali sme svojim ozbrojeným silám pokyn, aby poskytli nutnú podporu robotníckej triede a celému československému ľudu pri ochrane jeho socialistických výdobytkov, ktorým stále naliehavejšie hrozia úklady domácej a zahraničnej reakcie.

Práve takéto akcie vyplývajú z kolektívneho záväzku, ktorý komunistické a robotnícke strany bratských krajín prijali v Bratislave, zo záväzku spoločne podporovať, upevňovať a hájiť socialistické výdobytky každého národa, čeliť imperialistickým úkladom.

Kontrarevolucionári, podnecovaní a podporovaní imperialistami, sa domáhajú moci. Protisocialistické sily, ktoré sa zmocnili pozícií v tlači, rozhlase a televízii, osočovali a očerňovali všetko, čo bolo vytvorené rukami pracovitých Čechov a Slovákov za 20 rokov boja za socializmus.

Nepriatelia štvali kádre oddané socializmu, podkopávali základy zákonnosti a právneho poriadku, hrubo odstraňovali uvedomelých robotníkov a roľníkov od účasti v politickom živote krajiny, prenasledovali čestných príslušníkov inteligencie, ktorí sa nechceli zúčastniť na protiľudových akciách. Pošliapavajúc socialistické zákony, kontrarevolučné sily v priebehu príprav k uchopeniu moci vytvorili svoje organizácie. Všetko toto sa maskovalo demagogickými frázami o demokratizácii! Veríme, že to neoklame československý ľud, oddaný ideálom socialistickej demokracie. Skutočná sloboda a demokracia môžu byť zaistené iba upevňovaním vedúcej úlohy robotníckej triedy a jej predvoja — slávnej Komunistickej strany Československa.

Práve k dosiahnutiu tohto cieľa vyzývalo januárové zasadanie ÚV KSČS, ktoré znamenalo začiatok nápravy chýb z minulosti. Naše strany a národy podporili oprávnené snahy o upevňovanie a ďalšie zdokonaľovanie socialistickej demokracie.

Ale v posledných mesiacoch protisocialistické sily, ktoré sa rafinovane maskovali, sa sústredili na podkopávaní základov socializmu. Viaceré osoby, ktoré prenikli do štátneho a straníckeho vedenia Československa, fakticky maskovali tieto podkopné akcie a tak pomáhali kontrarevolúcii sústreďovať svoje sily pre záverečnú etapu boja za uchopenie moci.

Československí predstavitelia na sovietsko-československej schôdzke v Čiernej nad Tisou a na Bratislavskej porade komunistických a robotníckych strán vyhlasovali, že budú stáť na stráži záujmov pracujúcich a potlačia akcie reakcie, zamerané na podkopávanie socializmu. Sľúbili, že budú upevňovať jednotu Československa s bratskými socialistickými krajinami.

Toto uistenie a záväzky však neboli splnené, čo ešte viac inšpirovalo protisocialistické sily a ich zahraničných ochrancov k stupňovaniu nepriateľskej činnosti. Nepriatelia sa chystali uvrhnúť krajinu do chaosu, obetovať slobodu a nezávislosť vlasti v záujme svojich ziskuchtivých egoistických cieľov.

Kontrarevolucionári počítali s tým, že v komplikovanej a napätej medzinárodnej situácii, ktorú vyvolali agresívne akcie amerického imperializmu a najmä aktivizácia revanšistických síl západného Nemecka, sa im podarí vytrhnúť Československo zo spoločenstva socialistických štátov. Tieto nádeje sú však marné. Socialistické štáty majú dosť veľkú silu, aby sa postavili na obranu bratskej krajiny a uhájili vec socializmu.

Drahí priatelia!

Dnes vám na pomoc prišli triedni bratia.

Neprišli k vám preto, aby sa zasahovali do vašich vnútorných záležitostí, ale preto, aby spolu s vami čelili kontrarevolúcii, uhájili vec socializmu a odstránili nebezpečenstvo, hroziace suverenite, nezávislosti a bezpečnosti vašej vlasti.

Vojská bratských spojeneckých krajín prišli k vám, aby nikto vám nemohol vziať slobodu, vydobytú v našom spoločnom boji proti fašizmu, aby nikto vám nemohol prekaziť ísť vpred po ceste socialistickej výstavby. Tieto vojská opustia vaše územie po odstránení nebezpečenstva, ktoré ohrozuje slobodu a nezávislosť Československa.

Veríme, že jednota a zomknutosť bratských národov socialistického spoločenstva zvíťazia nad úkladmi nepriateľov.

Nech žije socialistické Československo!

Nech žije priateľstvo a bratstvo národov socialistických krajín!

Rada ministrov Bulharskej ľudovej republiky

Rada ministrov Maďarskej ľudovej republiky

Rada ministrov Nemeckej demokratickej republiky

Rada ministrov Poľskej ľudovej republiky

Rada ministrov Zväzu sovietskych socialistických republík

LETÁK (Bez udání data)

102

(Vytištěn rozmnožovacím strojem na formátu A4)

V časných ranních hodinách byla sovětskými vojáky internována v budově ÚV KSČ část členů předsednictva ÚV KSČ a sekretariátu ÚV KSČ. Pod hlavněmi automatů byli soudruzi Dubček, Smrkovský, Kriegel a Špaček, dále soudruzi Slavík, Sádovský, Mlynář a jiní převedeni do místnosti, kde byly odstřihány telefonní linky. Bylo jim zakázáno chodit k oknu a dorozumívat se mezi sebou mohli jen v ruském jazyce.

Kolem druhé hodiny odpoledne byli odvezeni soudruzi Dubček, Kriegel, Smrkovský a Špaček. Zbytek zůstal internován až do večerních hodin. Bylo jim dovoleno opustit budovu ÚV KSČ až kolem osmé hodiny, aby se již nemohli zúčastnit zasedání ÚV KSČ, které bylo svoláno do hotelu Praha.

Při odchodu z budovy slíbil sovětský komandant ÚV KSČ, že ve čtvrtek bude sekretariát ÚV KSČ přístupný pro pracovníky. Není však vyloučeno, že může jít o léčku.

Delegace NS, která ve středu navštívila Sovětské velvyslanectví a představila se jako v současné době nejvyšší ústavní orgán, byla přijata místo velvyslancem Červoněnkem radou Prasolovem. Rada Prasolov prohlásil delegaci, že okupace Československa a všechny události spojené s ní nejsou řízeny velvyslanectvím, ale přímo nejvyššími sovětskými orgány.

Vedoucí delegace soudruh Fierlinger zdůraznil, že okupace je nejvýše politovánihodná, že ohrožuje přátelství s naším lidem a bude mít nejtěžší mezinárodní důsledky. Delegace žádala umožnění kontaktu se všemi stranickými a vládními vedoucími orgány.

Delegace se poté odebrala na předsednictvo vlády, kam se dostala s velkými potížemi, přestože byla vybavena rusky psanou průvodní listinou Národního shromáždění.

Bylo jí umožněno jednat s předsedou vlády s. Černíkem, místopředsedy Štrougalem a Hamouzem, předsedou Nejvyššího soudu a některými dalšími činiteli. Kolem páté hodiny byli předseda vlády a někteří další soudruzi odvedeni sovětskými vojáky. Delegace byla držena na předsednictvu vlády, takže ti, kteří jsou členy ÚV KSČ, se také nemohli do osmé hodiny zasedání v hotelu Praha zúčastnit.

LETÁK PŘEDVÁLEČNÝCH ČLENŮ KOMUNISTICKÉ STRANY ČESKOSLOVENSKA

16.

(Bez udání data, vytištěn rozmnožovacím strojem na formátu A4)

VŠEM KOMUNISTICKÝM A DĚLNICKÝM STRANÁM SVĚTA !

Předváleční členové Komunistické strany Československa, kteří pomáhali zakládat a upevňovat v průběhu téměř 50 let naši stranu, pokládáme za svoji povinnost vyslovit se k tomu, co se děje v naší vlasti.

Těsně před konáním XIV. mimořádného sjezdu naší strany, v době usilovného hledání cest o pravou podobu socialismu, po poradách v Čierné a Bratislavě, kde nám toto právo bylo jednoznačně přiznáno, došlo náhle k porušení této úmluvy. Do naší země vpochodovala vojska pěti signatářů Varšavské dohody, vojska Svazu sovětských socialistických republik, vojska Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky a Německé demokratické republiky a naše celá země byla okupována.

Těžké chvíle, které spolu s naším lidem prožíváme jsou v rozporu se všemi našimi představami o právu na suverenitu a právu na samostatné rozhodování každé komunistické a dělnické strany, právo, které je považováno za neporušitelnou zásadu leninismu. Okupačními vojsky pěti signatářů Varšavské smlouvy byl obsazen ústřední výbor komunistické strany a jeho vůdčí činitelé včele s Alexandrem Dubčekem byli internováni, obsazeny Hradčany, tento odvěký symbol českých dějin, sídlo vlády, ministerstvo zahraničí, rozhlas a televize a narušeny komunikace. Těžké tanky projíždějí ulicemi našich měst a byla prolita krev našich občanů. Část okupačního vojska byla přesvědčena, že byla našimi vládními činiteli pozvána, aby zdolala kontrarevoluci, že jde chránit vymoženosti socialismu. Jiná část se domnívala, že jede na manévry. Vojska přišla do země, kde vládl naprostý klid a kde klid byl naplněn snahou dát socialismu lidskou tvář, dát mu jeho pravou náplň: demokracii a humanismus. Toto tvořivé úsilí, které spojovalo komunistickou stranu s většinou obou našich národů, s Čechy a Slováky, bylo násilím přerváno.

Je to tragický zásah, který krutě postihuje naši zem a současně i mezinárodní dělnické hnutí. Narušuje zároveň přátelství mezi socialistickými zeměmi a je temnou skvrnou na štítu Sovětského Svazu, u jehož zrodu zářila leninská deklarace o právech národů na sebeurčení.

Obracíme se na vás, příslušníky komunistických a dělnických stran celého světa, abyste protestovali proti agresi a vystoupili za okamžitý odchod okupačních armád, abyste protestovali proti neoprávněnému uvěznění soudruhů Alexandra Dubčeka, Josefa Smrkovského, Čestmíra Císaře, Františka Kriegla, Josefa Špačka a dalších. Žádáme vás, abyste podpořili náš boj proti agresi za okamžitý odchod okupačních armád.

Žádáme vás, abyste nám pomohli vytvořit normální předpoklady, kdy by mohla začít pracovat zákonná vláda, Národní shromáždění a ústřední výbor v čele se soudruhem Dubčekem.

Žádáme vás abyste nám pomohli vytvořit předpoklady k obnově práva na sebeurčení a k obnově proletářského internacionalismu, bez kterého není možná existence mezinárodního dělnického hnutí.

Předválečtí členové
Komunistické strany Československa

LETÁK (bez udání data)

(Vytištěn na formátu A6, nazelenalý papír)

OSUDY DOBRÉHO VOJÁKA ŠVEJKA

aneb

JAK BOJOVAT PROTI POČETNĚ SILNĚJŠÍMU NEPŘÍTELI

TISKOVINA

bez titulku a bez bližšího určení. Osmistránková fotografická publikace, formátem připomínající Svět v obrazech.

První strana

Celostránková fotografie presidenta Ludvíka Svobody, v záhlaví nápis:

ZNÁTE NÁS !
VĚŘTE NÁM !
ZVÍTĚZÍME !

a státní znak Československé socialistické republiky.

Druhá strana

6 fotografií z okupované Prahy s nadpisem

NOC VYUSTILA DO SMUTNÉHO RÁNA

Třetí strana

6 fotografií, většinou okupační vojska na nejrůznějších pražských místech. Jedna fotografie zobrazuje frontu obyvatelstva před obchodem s nápisem "Sýry - máslo - vejce".

Čtvrtá strana

6 fotografií. Jedna z nich budova Pražského rozhlasu na Vinohradské třídě, ostatní z okolí této budovy. Text:

"V PAMÁTNÝCH KVĚTNOVÝCH DNECH ROKU 1945 JSME BOJOVALI O ROZHLAS S NACISTICKÝMI VETŘELCI, 21. SRPNA 1968 S OKUPANTY Z VARŠAVSKÉHO PAKTU, KTERÉ JSME JEŠTĚ PŘED TÝDNEM MĚLI ZA PŘÁTELE."

Pátá strana

6 fotografií. Rozstřílená fasáda Národního muzea, zničená pražská tramvaj, zničená osobní auta v pražské ulici, rozstřílené hadice požárního vozu, hořící vůz na Václavském náměstí a místo padlého občana s nápisem:

"ZDE PADL V BOJI PROTI SOVĚTSKÝM OKUPANTŮM NEZNÁMÝ 14 LETÝ CHLAPEC."

Šestá strana

4 fotografie: socha Sv. Václava, Týnský chrám na Staroměstském náměstí, nákladní auto obsazené obyvatelstvem s vlajícími prapory a příslušník Veřejné bezpečnosti čtoucí tiskovinu.

Sedmá strana

5 fotografií: Sovětský tank před Obecním domem, protiledlavoé dvojče na Staroměstském náměstí, sovětský tank před kavárnou Vltava, dva okupační vojáci s napřaženými samopaly před hořícím domem a sovětský tank obklopený diskutujícími občany. Dále tento text:

„HISTORICKÁ NÁMĚSTÍ VÁCLAVSKÉ A STAROMĚSTSKÉ BYLA VŽDY DĚJIŠTĚM NEJDŮLEŽITĚJŠÍCH CHVIL V ŽIVOTĚ NAŠEHO NÁRODA. ZDE SE ODEHRÁVALY NEJEN RADOSTNÉ, ALE I NEJSMUTNĚJŠÍ UDÁLOSTI V NNAŠICH POHNUTÝCH DĚJINÁCH."

Dále heslo:

"ZVÍTĚZÍME!"

a citát z T.G.M.:

"Žádná moc tohoto světa, kdyby se s celým peklem spolčila, neudrží národa vzdělaného, ušlechtilého, statečného v poddanosti a otroctví."

T.G. MASARYK

Osmá strana

6 fotografií.

1) Občan vylepující plakát a vedle něho na okně zadělaném dřevěnou okenicí nápisy (azbukou)

CCCP 750 km

SOLDATI IDITE DOMOJ
TO NAŠE DĚLO

Vlevo dále plakát s nápisem

LIDE BDĚTE

a dalším nečitelným textem.

2) Sovětský voják zamalovává nápis azbukou (blíže neidentifikovatelný) Vedle text:

KONCE JEDNÉ KRESBY....(SPLNÍ SVÉ POSLÁNÍ?)

3) Před domem, na němž je nápis "Sovětské umění dvacátých let" sovětští vojáci v palebném postavení u protiledadlového dvojčete.

4) Obrázek pražská tramvaje s nápisem

ALLE SOLDATEN NACH HAUS - NIKDO VÁS NEZVAL

5) Občané před vylepnými plakáty na domu. Plakáty mají tento text:

(azbukou) Počemu streljájetě do našich ženščin ?
Počemu streljájetě do nás ?

Dále 7 blíže neidentifikovatelných plakátů či provolání, z nichž jedno začíná slovem POZOR.

6) Fotografie textu

NA OBRANU STÁTNÍ BANKY
NEJSOU TŘEBA RUSKÉ TANKY,
VŽDYT TO HOVNO CO TAM MÁME
SAMI SOBĚ UHLÍDÁME
JE TO HOVNO _ VELKÝ KUS
OSTATNÍ NÁM VZTAL BRATR
TUS !

a podtext:

Písaři, malíři a básníci se snažili.

Na této poslední stránce jsou ještě tyto dva texty:

LIDOVÁ TVOŘIVOST NEZNALA MEZÍ

Zvláštní číslo má 8 stran. Jsou dvě čísla v sobě. Rozdělte a předejte druhým !

Otiskujeme heslo z Národní banky:

